

ZAPISNIK

devete redne seje
Mestnega ljudskega odbora
glavnega mesta Ljubljane

ZAPISNIK

IX. seje Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki je bila v sredo, dne 29. oktobra 1952 od 8. do 14. in od 16. do 19. ure v sejni dvorani MLO, Ljubljana, Mestni trg števil. 1.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora Avšič Jaka začne sejo Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljana, ki je bila sklicana na podlagi 89. člena zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin.

Zapisnik seje vodi tajnik Mestnega ljudskega odbora Pogačar Niko.

Na predlog predsednika Avšiča Jake izvolijo odborniki za overovalca zapisnika Gorjanc Joška in Vrhunc Viljema.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora Jaka Avšič objavi, da prisostvuje seji od 135 ljudskih odbornikov 97 odbornikov, upravičeno odsotnih je 31, 7 odbornikov pa še ni dostavilo opravičila, in sicer: Bricelj Franc, Černe Stane, Hlebec Srečko, Omahen Janez, Smole Janko, Šušteršič Jernej in Zajc Franc.

Tajnik Mestnega ljudskega odbora Pogačar Niko prečita zapisnik VIII. seje Mestnega ljudskega odbora, ki ga ljudski odborniki odobre.

Ponikvar Janez je k zapisniku dal pojasnilo, da je zvedel za ime zdravnika, o katerem je na zadnji seji govoril, da je bil predsednik pregledne komisije. Ta zdravnik je dr. Grapar, ni pa bil predsednik, ampak član omenjene komisije.

Predsednik predlaga naslednji

dnevni red:

1. Poročilo Sveta za gospodarstvo o problemih obrtne dejavnosti.
2. Poročilo Komisije za proučitev problemov zaposlovanja delovne sile.
3. Sklepanje o določitvi volilnih enot za volitve v zbor proizvajalcev in razdelitvi mest na posamezne volilne enote.

4. Sprejem nekaterih odločb.
5. Personalna vprašanja.
6. Sprejem odloka o obveznem cepljenju psov proti pasji steklini.
7. Sklicanje zborov volivcev.
8. Obvestilo o poteku dosedanjih zborov volivcev.

Na predlog Krivic Vladimira je bil dnevni red spremenjen tako, da sta bili 7. in 8. točka vnešeni v dnevni red takoj za 3. točko.

Soglasno sprejeto!

Pre prehodom na dnevni red pozove predsednik MLO mandatno-imunitetno komisijo, da poroča o slučaju Ivana Matoha, ki je v preiskovalnem zaporu in glede katerega je treba potrditi sklep o odvzemu imunitete.

Poroča predsednik mandatno-imunitetne komisije tovarišica Iva Rakar:

Na predlog Okrožnega javnega tožilstva za mesto Ljubljana, da naj se ljudskemu odborniku Matohu Ivanu odvzame imuniteta zaradi obdržanja v priporu, je mandatno-imunitetna komisija MLO na svoji seji dne 27. X. 1952 sklenila, da se dovoli pripor, za kar je bila že izdana odločba MLO.

Matoh Ivan je kot šef Posredovalnice za delo zagrešil:

1. zlorabo uradnega položaja s tem, da je prosilke, ki so prihajale k njemu glede službe, nagovarjal, da stopijo z njim v intimne odnose in jih proti njihovi volji prisiljeval k objemanju in drugemu nemoralnemu početju. S tem je dekleta, ki so iskala službo, izrabljaj in jih s takim postopkom navajal na nemoralnost.

S takim svojim početjem je jemal ugled in zaupanje v zelo važno socialno ustanovo ter dajal povod sovražnim elementom za klevetanje.

2. Kot šef Posredovalnice za delo je odobral izplačevanje oskrbnine nekaterim prosilcem, čeprav ni bilo zato zakonitih pogojev. Tako je radi nepravilnega poslovanja oškodoval skupnost.

3. Pri svojem poslovanju je imel nepravilen odnos tudi do borcev NOB, ki jih je v veliki večini zelo surovo odpravljaj tako, da je moral kadrovske oddeleke Mestnega komiteja KPS večkrat intervenirati, da se je pravilno urejalo njihovo službeno razmerje.

Mandatno-imunitetna komisija pri MLO Ljubljana predlaga Mestnemu ljudskemu odboru, da odobri sklep Komisije o odvzemu imunitete odborniku Matohu Ivanu.

Soglasno sprejeto!

I. Poročilo Sveta za gospodarstvo o problemih obrtne dejavnosti

pod predsednik MLO in predsednik Sveta za gospodarstvo Krese Leopold:

Tovariši in tovarišice!

Obrtna dejavnost v Ljubljani je vedno zavzemala važno in nepogrešljivo mesto v sklopu splošnega mestnega gospodarstva. Ona je izvršila tudi svojo važno, ne samo gospodarsko, ampak tudi narodno vlogo v borbi proti tujemu kapitalu, zlasti pod avstroogrsko monarhijo. Po prvi svetovni vojni je slovensko, zlasti pa ljubljansko obrtništvo doseglo silen razmah, tako v pogledu udeležbe v družbenem produktu, kakor v pogledu kvaliteten izdelkov in uslug, posebej pa še pri vzgoji strokovnih kadrov. Izdelki naših obrtniških podjetij so bili poznani domala skoraj po vsem svetu. Poslednja vojna je tudi obrtniško gospodarstvo občutno prizadejala, ker se brez dvoma ne dá v par letih popraviti. Zlasti prva leta po vojni spričo prioritete naše industrijske izgradnje in obnove na sploh, ni bilo mogoče dati obrtniški panogi one pomoči, predvsem tu mislim materialne, t. j. v nabavi strojev in drugih potrebščin, pa so tako zavladale neke teorije, kot da pri nas obrtništvo nima perspektive za nadaljnji razvoj. Obrtna delavnost predstavlja tudi v industrijsko razvitih državah močan faktor, kot dopolnilo industriji, zlasti pa s svojo uslužnostno dejavnostjo, kar pravzaprav industrija zlepa ne more opraviti. Prva leta po vojni se je naše obrtništvo dosti odmaknilo svojim tradicijam in osnovnim nalogam v odnosu na potrošnika. Spričo velikega pomanjkanja blaga se je cela vrsta obrtnih podjetij preorijentirala v serijsko produkcijo raznih izdelkov, ali se pa vključevala v tako imenovani plan; tako je le malo obrtnih delavnic izvrševalo uslužnostna dela potrošnikom. Poleg tega je veliko število kvalificiranih obrtniških delavcev odšlo na druga dela v tovarne, pa tudi v administracijo in podobno. Spričo vseh teh navedenih dejstev in pa zaradi velike konjunkturalne vsesplošne povpraševanja po blagu, ne glede na kvaliteto, moramo ugotoviti, da je naša obrt do neke mere degenerirala, zlasti v pogledu visoko kvaliteten izdelkov, po katerih je v preteklosti naša obrt slovela in pa v solidnosti uslužnostne postrežbe.

Prav tako je zaradi navedenih vzrokov in pa zaradi neodgovarjajočih predpisov, ki so bili ali bodisi, da so še veljavni, znatno padlo število strokovnega naraščaja. Predpisi o vajencih niso bili vzpodbudni za dvig strokovnega kadra v celoti, še manj pa za usmerjanje v kritične stroke.

Odklanjanje uslug je povzročilo to, da so se v tem razdobju pojavili in tudi uspevali razni novi obrtniki z nizko, pa tudi problematično stro-

kovnostjo, bodisi da vrše svoj posel legalno, bodisi kot šušmarji, kateri so zavzeli že dosti širok obseg.

Z razvojem in porastom našega industrijskega potenciala t. j. osnovnega družbeno-gospodarskega faktorja, posebno pa še z uvedbo novega gospodarskega sistema, so se razmere tudi na obrtniškem področju znatno spremenile. Naša industrija je danes že sposobna dati na trg prenekateri artikel široke potrošnje v dovoljnih količinah. V takih razmerah je jasno, da mora obrtno podjetje nastopiti kot konkurent samo z visoko kvaliteto individualnih izdelkov po želji ter zlasti z uslugami. Tako se je že v veliki, pa čeprav še ne zadovoljivi meri s pomočjo konkurence doseglo, da se naša obrtna delavnost vrača na svoje osnovne pozicije: kvaliteto izdelkov in solidno postrežbo.

Če je moral ljubljanski potrošnik pred enim letom še čakati na usluge pri krojaču in šivilji od dva do tri mesece, je danes isto delo izvršeno v dveh in štirih tednih, pa tudi prej. Pri čevljarjih je bila lansko leto doba čakanja na uslugo dva do osem tednov, letos eden do tri tedne itd. Še vedno je pa dosti kritično stanje v mehanični, elektroinstalaterski, ključavničarski, vodovodno-instalaterski in urarski stroki. Mestno obrtništvo je v naši družbeno-ekonomski stvarnosti jasno nakazano, ki se mora odlikovati predvsem v svoji individualni proizvodnji, delu po meri in po individualnem okusu naročnikov, kjer posebno pride do izraza osebna izkušnja in spretnost posameznika. Tega se naše obrtništvo ne zaveda popolnoma in zato imamo še vedno razne nezdrave težnje tudi v državni obrti, po veleobratih s serijsko proizvodnjo. Le-ta ima smisla, če je visoko mehanizirana, to pa je tedaj že industrija. Radi nerazumevanja vloge, kakor tudi naše ekonomske politike na sploh, se često postavljajo popolnoma nemogoče zahteve, celo na konferenci zbornice, kot na primer zahteva po znižanih cenah surovin (usnja), nižjih, kot jih plačuje industrija, da bi lahko konkurirala industriji. Obrt more in mora konkurirati edino s kvalitetnimi mojstrskimi izdelki po želji ter z uslugami, ki jih industrija ne more izvrševati. V tem pogledu ima obrt v Sloveniji, zlasti pa v Ljubljani, še dosti velike perspektive in možnosti. Kot že rečeno je bil v poslednjem času napravljen znaten korak naprej, to nam pokaže tudi statistika.

Od predvojnega stanja obrtniških obratov 2340 jih je danes že 2133 obratov z 7617 delavci. Od tega državnih 187 z 2925 delavci. Privatnih pa 1855 obratov z 4792 delavci. Od 1. januarja letos do 30. septembra je bil porast v socialističnem sektorju za 22 obratov in 523 delavcev. V privatnem sektorju pa za 59 obratov, dočim je število delovne sile v privatnem sektorju padlo v tem letu za 68. Padec delovne sile v privatnem sektorju je uslovljen bodisi, da so šli v državni sektor ali dobili obrt in postali samostojni mojstri, bodisi da se bavijo s šušmarstvom, tako

da imamo danes v obrti v primeri s predvojnim stanjem samo na splošno zadovoljiv položaj, dočim imamo v posameznih strokah še občuten deficit. Po vojni so v precej veliki meri porastle razne manj važne obrti, predvsem proste obrti, po katerih je veliko povpraševanje.

Tako imamo danes v Ljubljani skupno obrti:

Strokovna skupina	stanje obratov	30. 9. 1952 delovne sile
1. kovinska	291	1.127
2. elektrotehnična obrt	42	165
3. kemična obrt	42	151
4. predelava kamna in gline	29	258
5. stavbene obrti	230	945
6. predelava lesa	287	1.014
7. predelava papirja	15	95
8. tekstilna obrt	459	2.031
9. predelava usnja	227	876
10. prehrabena obrt	109	507
11. grafična obrt	1	6
12. obrtni osebnih uslug	178	222
13. in 14. ostale podobne obrti	130	220
		7.617

Obrt socialističnega sektorja:

1. kovinska	25	391
2. elektromehanična	3	33
3. kemična	3	27
4. predelava kamna in gline	6	233
5. stavbene obrti	15	226
6. predelava lesa	10	141
7. predelava papirja	1	37
8. tekstilna obrt	24	801
9. predelava usnja	14	179
10. prehrabena obrt	76	452
11. grafična obrt	1	6
12. obrti osebnih uslug	9	123
13. in 14. ostale podobne obrti	1	49

Skupno je torej 187 obratov socialističnega sektorja z 2925 delovne sile.

Relativno nizek porast socialističnih obratov je zvezi z našimi finančnimi težavami, ker nimamo nikakega fonda za nove investicije niti za osnovna sredstva.

Za izvrševanje privatne obrti je bilo vloženih 342 vlog, od katerih je dobilo obrtno dovoljenje 79. Največ vlog je bilo za razne stroke, ki niso vezane na kvalifikacijo, tako razne proste obrti, pod katerimi se je mogoče ukvarjati še z nedovoljenimi posli, zato je bilo te v večini odkloniti.

Dokaj razvito obrt predstavljajo danes že obrti raznih osebnih uslug kot so: brivci, frizerji, dalje krojači, šivilje, čevljarji itd.,

dočim se čuti pomanjkanje v sledečih obrtnih panogah:

Stroka	število obratov		Stroka	število obratov	
	1939	1952		1939	1952
kleparstvo	43	31	kamnoseštvo	9	9
nožarstvo	2	1	vodnjakarstvo	1	1
elektro-istalaterstvo	20	13	štukaterstvo	4	3
vodovodna instalacija	4	8	krovci	8	4
elektromehanika	5	5	tesarji	20	11
galvanizacija	10	3	parketništvo	5	4
urarstvo	23	17	rezbarstvo	5	4
optika	5	3	modelno mizarstvo	2	1
kovinotiskarstvo	4	2	dežnikarstvo	5	4
pasarstvo	5	8	vrvarstvo	2	1
rafinerija drag. kovin	2	2	rokavičarstvo	1	—
popravilo hlad. naprav	3	2	kozmetika	6	5
steklarstvo in steklo-bru-			vezilje	6	4
saštvo	15	15	medičarji	5	4

Deficit v strojno-ključavničarski, mehanični in elektroinštalaterski stroki je občutnejši vsled dosti povečanega parka mehanizacije pri nas, kot pred vojno, nadalje zaradi velikih del na zgradbah, centralnih ogrevalnih in drugih inštalaterskih napravah. V teh panogah je vsekakor velika perspektiva državnih podjetij. Treba bo ustanoviti nove, kakor tudi pojačati že obstoječe obrate.

Gospodarski svet MLO je mnenja, da bi se še nadalje izdajala obrtna dovoljenja privatnikom le v primerih uslužnostnega značaja in če sami neposredno opravljajo delo. Predhodno pa bo treba preveriti njihovo moralno stran in odnos do skupnosti, do izgradnje socializma, ker so še vedno neredki primeri, da se pozkušajo obiti dolžnosti do države.

Četudi se je že izboljšala situacija v pogledu obrtniških uslug po uveljavljanju novega gospodarskega sistema, je vendar še dosti negativnih tendenc, ki niso v skladu z novim gospodarskim sistemom. Ena najbolj grobih je težnja po monopolu, po takoimenovanem cehovstvu, katero pa se najbolj drastično izraža v obrtno-nabavno-prodajnih zdru-gah. (OZPZ). Te zadruga so nekaka trgovska grosistična podjetja, ki nabavljajo praviloma za svoje člane (obrotna podjetja) obrtne potrebščine, so cehovsko monopolistična ustanova, ki določa ceno proizvodom poedinih strok. Hkrati pa se predstavljajo te zadruga tudi kot stanovske, bi dejal politične organizacije, ki nastopajo v imenu stroke. Taki primeri so bili pri sklepanju kolektivnih pogodb, kjer so poizkušali sklepati pogodbe preko zadrug namesto s posamezniki. Te zadruga so prav gotovo odigrale svojo pozitivno nalogo v času administrativnega planiranja, preko njih je bil mobiliziran širši krog pri iskanju kritičnega materiala, danes pa naša državna trgovina zmore oskrbovati tudi z obrtniškiimi potrebščinami. Te zadruga sprejemajo večja naročila in jih potem razdeljujejo na obrtnike in tako diktirajo cene. Namesto da bi desetine ali stotine obrtni-kov v medsebojni konkurenci izpopolnjevalo kvaliteto in dosegalo cenejšo proizvodnjo, pa so le-ti povezani v en ceh, ki duši konkurenco in diktira cene. Najbolj tipični sta dimnikarska in zadruga igračarjev. Dimnikarska zadruga se je pokazala tudi kot izrazito politično nasprotna naši družbeni ureditvi (mislim tu vodstvo te zadruga), ona diktira cene uslugam v vsej republiki, vodi odločno borbo proti socialističnim pod-jetjem (primer Maribor in Ljubljana). Pogosti so primeri, da se poedini obrtniki izmikajo plačevanja davkov in se izgovarjajo na zadrugo, proti kateri pa seveda nimamo možnosti nastopati. Gospodarski svet je mnenja, da je taka organizacija privatnih obrtnikov v popolnem nasprotju z da-našnjim gospodarskim sistemom in namerava predložiti vladi LRS, da se ti predpisi spremene ali ukinejo.

Še nerešeno je vprašanje izvrševanja obrti po svojcih odnosno vdo-vah obrtnikov, katere nimajo zato strokovne usposobljenosti, temveč jim te obrate vodi najeta strokovna delovna sila, kar pomeni tipično izkori-ščanje. Takih primerov je v Ljubljani 41, to je tudi v nasprotju s stali-ščem Obrtniške zbornice, da naj tudi državne obrate vodijo izključno le izprašani mojstri. S tem stališčem se strinjamo tudi mi, da se tako zasigura strokovnost naših socialističnih obratov. Nekaj od teh bo verjetno prišlo na breme socialnega skrbstva, ako se jim odvzame obrt, za katero nimajo osnovnih pogojev, vendar to ne sme biti razlog za nadaljevanje te prakse.

Pri tem naj omenim še to, da smo ustanovili Mestno dimnikarsko podjetje, da bi preprečili cehovski monopolni položaj Dimnikarske zadru-ga v Ljubljani, proti kateri je bilo, kakor ste čitali v časopisju, mnogo

pritožb, da zahteva plačilo za neizvršena dela itd. Mestno dimnikarsko podjetje je bilo ustanovljeno iz rajonov vdov, ki so izrševale obrt s pomočjo poslovodij in strokovne delovne sile in tak brez prave strokovne usposobljenosti vodile obrt. Tem vdovam smo vzeli obrtno dovoljenje in iz teh rajonov napravili državno podjetje, ki je pokazalo lepe uspehe v pogledu kvalitetnega izvrševanja poslov, kakor tudi v pogledu konkurenčnega nastopanja proti privatnim dimnikarjem. Proti ustanovitvi tega podjetja se je zelo borila Dimnikarska zadruga in borba se vodi še danes preko sodišča, vendar novo podjetje dobro uspeva in se cela vrsta ustanov in podjetij obrača na to podjetje, naj bi prevzelo delo pri njih. Mislim, da bi po tem principu lahko tudi odvzeli obrt vdovam v ostalih obrtnih panogah, ki nimajo strokovne sposobnosti. Iz teh obratov bi lahko ustanovili državna podjetja ali pa jih dali tistim ljudem, ki imajo za to potrebno strokovno sposobnost.

Dosti pereč problem za naše obrtništvo in naše gospodarstvo nasploh je šušmarstvo, ki je precej razvito in škodljivo, proti kateremu pa dosedaj ni bilo dovolj efikasne borbe. Nekaj povoda za to so dali v preteklosti sami obrtniki, ker so odklanjali izvrševanje uslug. Največ šušmarstva je v krojaški, čevljarški, mizarski in ključavničarski stroki, bodisi da izvršujejo delo na domu ali v delavnicah, često tudi z vednostjo mojstrov. Nekateri prevzemajo celotna dela na stavbah, kot je primer delavcev iz podjetja Novoplesk, ki so prevzeli dela cele stavbe last Vodnik Jožeta iz Podutika. To delo je ocenjeno samo kot usluga na 100.000 din. Obrtniki se često pritožujejo nad šušmarji, toda sami ne pokrenejo ničesar, niti ne prijavljajo onih, za katere vedo. Veliko je šušmarstva v radio-tehniki, s popravilom radio aparatov se bavijo tudi razni absolventi Tehničnih šol, študentje amaterji in drugi, ki so se vpoznali z radio tehniko v raznih krožkih in tečajih Ljudske tehnike. Šušmarijo seveda tudi kvalificirani elektro- in radiomehaniki. Slično je tudi s popravili glasbil. Druga vrsta šušmarjev: zidarji, tesarji, pleskarji, slikarji, elektro-inštalaterji in druge gradbene obrti delajo na objektih, ki jih često prevzamejo v delo na svoj račun. Delo izvršujejo po rednem delu, kjer pa so seveda manj produktivni. Šušmarji so celo iz vrst uslužbencev uradov in ustanov. Ti se v prostem času bavijo z razno drobno dejavnostjo prostih obrti, kot n. pr. izdelovanje raznih galanterijskih izdelkov.

Naj povem primer, ki se je zgodil v državnem podjetju Mestno čevljarstvo. Tam je bil neki pomočnik, ki je imel v Zeleni jami firmo, kjer je do 12. ure zdrževal svojo privatno obrt, v državni obrat pa je hodil toliko, da se je spočil, nabral material in dobival otroške doklade. Te vrste šušmarjev je v zadnjem času, ko so se začele izplačevati otroške doklade, zelo mnogo. Imamo primere, ko se obrtniki vključijo v tovarno, istočasno pa legalno opravljajo obrt, ali pa ilegalno šušmarijo. Potrebno

bo pregledati po podjetjih, obratih in tovarnah in preprečiti takim večkratnim zaslužkarjem zlorabo. To ne škoduje samo razvoju našega obrtništva in njegovi kvaliteti, ampak tudi državnemu proračunu.

Sodniki za prekrške so do sedaj obravnavali 53 prijav, od teh je 45 že rešenih, od katerih je izrečenih 12 zapornih kazni, ostali pa so bili kaznovani z denarno kaznijo od 20 do 600 din, kar je absolutno prenizko, da bi lahko zatrli ta škodljiv pojav. Pri tem je potrebno večje sodelovanje zbornice s sodnikom za prekrške in z inspektorji MLO. Smatram, da bi bilo koristno pri OZ ustanoviti za pobijanje šušmarstva posebno komisijo, kajti ni dovolj samo preganjati šušmarje, temveč je treba iskati vzroke in povod, da bi se lahko podvzemale efikasnejše mere proti šušmarjenju.

Naslednje vprašanje, o katerem je treba govoriti, je vprašanje naraščaja. Naj v tej zvezi poudarim še eno važno vlogo obrtništva za celotno naše gospodarstvo t. j. vlogo vzgoje strokovnega kadra. Ono mora sebi pripraviti dovolj novega naraščaja, po drugi strani pa za našo industrijo. Na tem področju je naše obrtništvo po vojni odločno premalo storilo, nekatere panoge pa prav nič kot n. pr. krovstvo, vulkanizerstvo, rafinerija dragih kovin, pletarstvo, ščetkarstvo, metlarstvo. Te stroke niso vzgojile niti enega vajenca, lahko pa bi sprejele takoj najmanj 25 vajencev. Občutno manjka vajencev v sledečih strokah: kotlarji, graverji, pečarji, urarji, zidarji, kamnoseki, štukaterski, dimnikarski, parketarski, dežnikarski itd. Nova odredba o vajencih je sicer odpravila nekatere destimulativne predpise za učenje vajencev in daje možnost tudi administrativnih ukrepov, toda mislim, da bi bilo te tudi toliko spremeniti, da bi bil za poedine težnje in kritične stroke tudi ekonomski interes večji. Višina nagrad naj bi se diferencirala po važnosti in stroki. Prav tako bi bilo potrebno spremeniti šolski sistem ali pa podaljšati za nekatere stroke učno dobo. Kajti v sedanjem sistemu je vajenec v vseh treh letih učne dobe na praktičnem delu le eno leto, 9 mesecev in 21 dni, kar je odločno premalo. Na območju MLO je danes v vseh strokah 2300 vajencev, poleg teh pa se izučuje različnih strok še 467 vajencev v industrijskih podjetjih. Skupaj z OZ se sedaj pripravlja prioritetni red za vključitev vajencev na osnovi novih predpisov in je upati, da se bo stanje znatno popravilo.

Med državnimi obrtnimi mojstri imamo precej tudi takih, ki jim je šlo predvsem za visoke zaslužke, ne pa zato, da bi vzgajali strokovno delovno silo in da bi konkurirali predvsem z bolj kvalitetnimi izdelki. Državni obrtni mojstri imajo v našem gospodarskem sistemu drugačen položaj kot direktorji obrtnih podjetij. Z novim gospodarskim sistemom je ta ustanova prišla do neke mere v nasprotje s socialistično ureditvijo, poglobitvijo demokratičnosti in odgovornosti delovnih kolektivov. Dočim ima v državnih obrtnih obratih delovni kolektiv vso pravico sodelovanja in odločanja pri delitvi dobička, tega pri državnih mojstrih ni. Zato pred-

lagam, da bi se ustanove državnih obrtnih mojstrov spremenile v toliko, da bi tudi tam imeli delovni kolektivi pravico sodelovati pri upravljanju in odločati pri delitvi dobička. Dalje predlagam, da se za državne mojstre zniža tisti del plače in da se jim da večji odstotek pri dobičku, ker je njihova naloga vzgajati kader in dvigati kvaliteto. Na splošno ne bi bili prizadeti pri dohodkih, vendar bi bil stimulans za dviganje kvalitete in storilnosti dela večji. V tem sistemu so nekateri državni mojstri prejeli lepe participacije, kot n. pr. Grablovič 87.000, Kastelic Alojz 58.000 in še drugi. Naziv državni mojster je visoko priznanje ne samo v pogledu strokovnosti, ampak tudi v pogledu moralnih kvalitet. Zato je vprašanje, ali lahko Pavšič, ki mu je bila odvzeta legitimacija OF, še nosi ta naziv ali ne.

Ko govorimo o obrtniški problematiki, ne moremo mimo tega, da govorimo o izvrševanju davčnih obveznosti privatnih obrtnikov. Kar se tiče davčne morale ne moremo govoriti, da se je kaj izboljšalo od lanskega leta in ima naša davčna komisija kaj težavno delo, kakor tudi Uprava za dohodke. Po podatkih komisije je pravilno prijavilo dohodek komaj 40% obrtnikov, vsi ostali pa so poizkušali skupnost oškodovati za cca 30.000.000 din. Davčna komisija je ugotovila, da znese dohodek ljubljanskih obrtnikov od obrti 214.684.000 din, od zgradb 3.339.750 din, od poljedelstva 3.826.000 din, skupno torej 221.849.800 din, kar da davka 55.867.957 din, sami pa so prijavili le 103.393.000 din.

Od skupnega števila obrtnikov se je pritožilo 750 po rešitvi naše komisije so se vsi pritožili tudi na Gospodarski svet vlade LRS, ki pa je v glavnem potrdil prvostopne odločbe. Nekateri so tako nesramni, da si upajo celo norca briti iz organov oblasti.

Tak primer je:

Rebolj Ivan, mehanik, Vegova ul. 8. ki je zaposloval 3 pomočnike in 2 vajenca. Prijavil je čistega dohodka le 7.323,50 din, komisija ga je določila na din 220.000. Razen tega je prijavil le 328.202 din prometa, komisija pa mu je določila promet na 680.000 din. Ne samo to, da je zatajil svoj dohodek, nego tudi davek na promet, ki pa ga je strankam zaračunal.

Rebernik Franc, pleskar, Povšetova 40 je zaposloval 12 pomočnikov in 4 vajence. Prijavil je čistega dohodka 270.300 din, komisija pa mu je določila na 490.000 din.

Siemandl Boris, mehanik, Dvoržakova ul. 3 je zaposloval 3 pomočnike in tri vajence, prijavil je dohodka le 147.000 din, komisija pa mu je določila na 340.000 din.

Gašperšič Pavle, soboslikar, Sostro, je zaposloval 7 pomočnikov in dva vajenca. Čistega dohodka je prijavil le 136.980 din, komisija pa mu je določila 346.000 din. V lanskem letu si je gradil v Mostah enonadstropno hišo.

Cementninarška stroka je skoraj v celoti vložila pritožbe, čeprav nimajo za to nobenega razloga. Državna podjetja iste stroke odvajajo približno 100.000 din akumulacije na vsakega delavca, dočim v privatnem sektorju komaj 42.000 din. To velja zlasti za obrtnika Cihlarža z Vodovodne ceste in Perme Matijo iz Janševe ul. 14, katerim bo treba z revizijo odmero popraviti.

Večina pritožnikov se izgovarja na svoje »dobro« vodene davčne knjige, ki naj dokažejo, da podjetje ni doseglo večjega prometa oz. dohodka. Vsled premajhnega števila zbranih podatkov knjige niso bile ovržene, vendar je njihova verodostojnost že iz nakazanih dejstev omajana. Poizkus, ki ga je napravila Uprava za dohodke mesta Beograda za svoje davčne obveznike pri ljubljanskih podjetjih, dokazuje, da so bile v letu 1951 izplačane beograjskim obrtnikom tudi milijonske vsote v gotovini neposredno na roke obrtnikom, ne da bi jih zabeležili v svojih dnevnikih. Mnogo obrtnikov so sklicuje na prijavljeno delovno silo, zamolči pa dejstvo, da pomagajo pri obrtni dejavnosti tudi družinski člani, ali pa priložnostno najeti delavci, ki so po svojem službenem času zaposleni kje drugod. To velja zlasti za zidarsko, cementninarsko, fotografsko stroko. Največ pritožb pa navaja, da je dohodek na promet, ki ga je ugotovila davčna komisija nepravilen, kajti celokupen promet da je razviden pri njihovih strokovnih zadrugah, preko katerih vnovčujejo svoje izdelke.

Mnogi obrtniki pa se za svoj davčni dolg, ki znaša 30.720.920 din, prav nič ne zmenijo, niti rubež sama jih ne pripravi do tega, da bi pričeli misliti na zadostitev svojih obvez. Vsled tega je morala Uprava za dohodke pričeti z ostrejšimi merami in razpisovati prodajo oz. odvzem zarubljenih predmetov. Vendar je do odvzema doslej prišlo le v dveh primerih, dočim je od 438 zarubljenih obrtnikov 180 poravnalo svoje obveznosti pred odvzemom. Jasno je, da so te mere združene s stroški, ki gredo v breme obrtnikov, česar bi se pa zavedni obrtniki lahko izognili, če bi se zavedali, da morajo biti davki prejkoslej poravnani. Med mnogimi slabimi imamo tudi dobre obrtnike, kateri so obravnavani po istih principih kot ostali, vendar svoje obveznosti v redu poravnajo. Taki so n. pr. Košak Franc, Krakovski nasip, Kuhar Franc, Šentvid, Prek Peter, Brod, Podboj Ivan, Sv. Petra c., Čuček Stane, Gajeva ul., itd. Zopet drugi pa čakajo sleherni četrtletje izterjevalce kot n. pr. Smerkolj Leopold, Celovška c 32, Črne Rajko, Šmartinska cesta, Jakovac Ivan, Bohoričeva ul. itd.

Nekatera karakteristična imena navajam tudi radi tega, da bo o njih razpravljaj tudi zbor volivcev.

Na terenu naj bi se pritiskalo na tiste, ki ne izpolnjujejo davčnih obveznosti. Na terenu se govori, da je davčni vijak preoster. Zato bi dal par primerov v odnosu do državnega sektorja.

DAJATVE PRIVATNIH OBRTNIH OBRATOV (L. 1951)

Kavčič Franja, ključavničarstvo, Celovška cesta 180.

Zaposluje: 2 pomočnika

3 vajence

Plačuje:	Davek na dohodek	42.837.—	din
	Davek na promet proizvodov . .	21.280.—	din
	Socialne dajatve	58.436.—	din
	Socialno zavarovanje mojstra . .	64.800.—	din
	Skupaj	187.353.—	din

2. Bretl-Naglas, pohištveno mizarstvo, Novi trg 6.

Zaposluje: 26 pomočnikov

7 vajencev

Plačuje:	Davek na dohodek	672.440.—	din
	Davek na promet proizvodov . .	1.015.382.—	din
	Socialne dajatve	660.186.—	din
	Socialno zavarovanje mojstra . .	64.800.—	din
	Skupaj	2.412.810.—	din

Radi 40% davčne olajšave z ozirom na specialno izdelavo pohištva je bila znižana davčna osnova odnosno davek tako, da ob upoštevanju olajšave plača davka 2,143.843 din.

3. Puc Avgust, klepar-inštalater, Verstovškova ul. 14.

Zaposluje: 3 pomočnike

1 mojster — sam

Plačuje:	Davek na dohodek	98.440.—	din
	Davek na promet proizvodov . .	36.360.—	din
	Socialne dajatve	60.101.—	din
	Socialno zavarovanje mojstra . .	64.800.—	din
	Skupaj	259.701.—	din

4. Turk Anton, brivec, Galusovo nabrežje 41.

Zaposluje: 3 pomočnike

1 mojster — sam

Plačuje:	Davek na dohodek	36.340.— din
	Davek na promet proizvodov . .	15.200.— din
	Socialne dajatve	44.604.— din
	Socialno zavarovanje mojstra . .	64.800.— din
	Skupaj	160.944.— din

DAJATVE DRŽAVNIH OBRATOV (V ENEM LETU):

1. Ključavničarska delavnica, Gregorčičeva ulica.

Zaposluje:	1 mojstra	
	2 pomočnika	
	3 vajence	
Plačuje:	Akumulacijo	346.000.— din
	Prometni davek	200.000.— din
	Skupaj	546.000.— din

2. »Pohištvo«, Predjamska ulica.

Zaposluje:	15 pomočnikov	
	2 nekvalificirana	
	4 vajence	
	3 neproduktivne	
Plačuje:	Akumulacije	1.256.000.— din
	Prometni davek	212.000.— din
	Skupaj	1.468.000.— din

3. Državni obrtni mojster Pičman Louro, kleparstvo, Ilirska 15.

Zaposluje:	3 pomočnike	
	3 vajence	
	1 mojster — sam	
	1 neproduktiven	
Plačuje:	Akumulacijo	350.000.— din
	Prometni davek	— — —
	Skupaj	350.000.— din

4. Bričnica, Pokopališka ulica 4.

Zaposluje:	4 pomočnike	
	2 pomočnici	
Plačuje:	Akumulacijo	127.000.— din
	Drugih dajatev nima.	

Obrat posluje v dveh izmenah tako, da delajo dopoldne in popoldne po 3 ljudje.

DRŽAVNI OBRтни MOJSTRI

Naslov mojstra	Vrsta obrata	Zaposleni	Vajenci	Plače	Udeležba na dobičku 1951	Dobiček 1951	Izplačano v dinarjih
1. Belak Mihael	elektromehanika	10	1	15.530	15%	249.865.—	37.480.—
2. Cirman Stane	umetno kovaštvo	6	6	15.030	10%	47.990.—	4.800.—
3. Grünfeld Leopold	preciz. mehanika	5	5	15.350	15%	71.481.—	10.722.—
4. Grom Jože	hranilni proizvodi	13	—	15.350	15%	—	27.726.—
5. Grablovic Josip	slaščičar	—	—	15.350	15%	584.312.—	87.647.—
6. Kastelic Alojz	slaščičar	6	2	15.350	15%	393.188.—	58.978.—
7. Krbavčič Jakob	slaščičar	—	—	14.530	25 ⁰ / ₁₀	58.950.—	14.738.—
8. Žontar — Šefic	krojaštvo	12	5	14.530	20 ⁰ / ₁₀	130.821.—	26.164.—
9. Mihelčič Ivan	elektroinštalacije	6	5	15.530	15%	334.102.—	45.102.—
10. Pavčič Pavel	tesarstvo	5	2	15.530	15%	32.602.—	4.891.—
11. Pičman Lovro	kleparstvo-inštalaterstvo	6	2	15.530	20 ⁰ / ₁₀	68.486.—	13.697.—
12. Pelicon Adolf	slaščičar	—	—	15.530	15%	—	—
13. Podržaj Ciril	ključavničarstvo	10	9	16.030	15%	61.176.—	6.176.—
14. Potočnik Leopold	elektroinštalacije	6	2	15.530	20 ⁰ / ₁₀	6.987.—	1.398.—
15. Rozman Slava	pletilstvo	27	3	15.530	5%	559.181.—	27.959.—
16. Šter Milan	krojaštvo	10	1	14.530	—	—	—
17. Vavpetič Jakob	lesna galanterija	13	1	15.530	15%	11.251.—	1.688.—
18. Vogrinc Franc	čevljarstvo	15	1	15.530	10%	391.734.—	39.172.—
19. Dobravec Zoran	mizarstvo	—	—	14.530	—	—	—
20. Vetrlih Franjo	knjigoveštvo	6	1	14.530	15%	15.726.—	2.359.—
21. Gregorinčič Franc	slaščičarstvo	3	—	14.530	20 ⁰ / ₁₀	—	—

Iz tega se vidi, da je privatni sektor še vedno privilegiran napram državnemu sektorju, kar je nepravilno. Zato je letos potrebno akontacije privatnega sektorja občutno dvigniti, da se nesorazmerje popravi in da se dajatve privatnega sektorja vskladijo z dajatvami državnega sektorja. Prej sem govoril o poskusu utaje. Kot tipičen primer bi navedel dimnikarje. Davčna komisija je videla, da so dali očitno nepravilne prijave in smo zahtevali od dimnikarjev, da nam take prijave opravičijo. Ko so poskušali to utemeljiti, so utajili cele ulice, cele bloke hiš in cele četrti. Bila je vrsta primerov, ko so prijavljali samo peči, izpustili pa štedilnike.

Da bi se obrtna dejavnost hitreje razvila, bi bilo treba izvršiti sledeče ukrepe:

1. Popraviti še tiste predpise o državnih obratih (knjigovodstvo, poslovanje z banko itd.), ki obremenjujejo to v korist privatnikov.

2. Popraviti uredbo o nagradah vajencev (diferenciacije po važnosti strok).

3. V cilju borbe proti monopolu odpirati državne obrti in zato ustvariti finančni fond, morda z določanjem individualnega amortizacijskega sklada, ki bi se deloma odvajal v ta namen.

4. Davčna obremenitev privatnih obrtnikov mora biti v sorazmerju z višino dajatev socialističnega sektorja, upoštevajoč socialne dajatve.

5. Odvzeti obrtna dovolila vsem, ki so v državni službi.

6. Državna podjetja naj vodijo izprašani mojstri.

7. Ukiniti ONPZ v takem smislu, kot so sedaj ter pregledati njihovo poslovanje.

DROBEŽ FRANC

Mislim, da obrtniki najbolj rušijo davčno politiko s tem, da zaposlujejo velik del delovne sile, ki je redno zaposlena v državnih podjetjih. Vprašanje je, kako izvesti kontrolo. Trenutno ne vidimo sistema, po katerem bi lahko izvajali uspešno kontrolo. Kontrola pa je po mojem mnenju zelo potrebna. Državna podjetja ali državni obrtni mojstri ne smejo imeti nobenega delavca, ki ne bi bil socialno zavarovan, niti honorarnega ali priložnostnega, ker so po zakonu na to vezani. Privatnih obrtnikov pa se ta zakonska uredba ne tiče in je ne izvajajo, čeprav bi jo morali. Verjetno bom moral inšpekcijo dela usmeriti, da bo odkrila te stvari. Sedaj je odkritih samo nekaj primerov, je pa gotovo, da ti primeri obstojajo. Take primere javljajo državna podjetja, ki so prizadeta zaradi tega, ker delovna sila, ki je pri njih redno zaposlena, ni dovolj disciplinirana, ker dela še pri teh obrtnikih. Človek bi skoraj lahko dejal, da odtod izvira največ šušmarstva. Če državno podjetje

postavi pred delavce, da je treba podaljšati delovni čas, ker mora biti neko delo hitro izvršeno, se tisti delavci, za katere obstoja sum, da so še drugje zaposleni, upro, da ne bodo delali. Na ta način je mogoče izslediti take primere. Ker obrtniki čutijo, da se v zvezi s tem nekaj opaza, omogočajo šušmarjem, da delajo v svojih prostorih in na ta način se ustvarjajo šušmarske delavnice. Ti ljudje imajo včasih zaposleno neverjetno veliko delovne sile. Da skrijejo svoje proizvode, jih plasirajo v drugih republikah. Obrtniki imajo ogromno poznanstev in zato lahko svoje proizvode plasirajo zunaj, da se jih na našem trgu ne čuti. Mislim, da bo treba potom delovne inšpekcije ali potom finančnih organov podvzeti neke ukrepe in kontrolo zaostriti. Neko kontrolo moramo nujno izvajati, ker sedaj ni v tem pogledu nobene kontrole. Finančni organi, ki so pristojni za velik teritorij, vedno lahko izpadejo kot lutke, ker jih privatni obrtniki zavrnejo, češ, kje pa vidite delovno silo, saj je mi. Šušmarji ogromno zaslužijo in se norčujejo iz državnih uslužbencev in govore ljudem, ki jih sprejemajo na delo, češ, kaj se boš dopoldne preveč gnal, boš raje popoldne pri meni delal. Potrebna bo temeljita kontrola, da bomo prišli do pravilne davčne odmere.

KRISTAN IVAN

Podpredsednik Krese je mnogo govoril o razvijanju obrti. Statistika kaže, da smo zlasti v kritičnih strokah še zelo daleč od predvojnega stanja. Tako morajo danes v Ljubljani potrošniki za nekatere obrtne usluge čakati ne samo mesec dni, ampak tudi pol leta. Tako je stanje zlasti v kovinarski stroki, ki ima monopolni položaj. Isto je v kleparstvu, vodovodni inštalaciji, ključavničarstvu, centralnih kurjavah itd. Treba bi bilo podvzeti ostre mere in sprejemati v te stroke vajence in delovno silo, če hočemo zadostiti potrebam, ki so danes ogromne. Vsi vemo, kako velikanska škoda se nam dela na stanovanjskem fondu, ker obrtne usluge niso pravočasno izvršene. Po ugotovitvah Mestnega ljudskega odbora nastajajo tu letno milijonske škode.

Konkurenca na podlagi kvalitete: Gotov del obrtništva se še vedno upira preorientirati na usluge v taki meri, kot bi bilo zaželeno in kot kažejo potrebe. Še vedno se kažejo tendence odklanjati uslužnostna dela in sprejemati predvsem nova dela. Po upravni liniji in tudi s statističnimi podatki je mogoče dokazati. Zopet bi govoril o tistem delu obrti, ki ima monopolni položaj v Ljubljani. Pri nas se zlasti močno razvija prosta obrt, ki ne vrši tistih uslug, ki jih potrošniki potrebujejo. Dejanje teh obrti bo treba enkrat zavreti, ker je to absolutno izkoriščanje obrtniškega položaja na splošno in ravno tako potrošnikov.

Šušmarjenje je rak rana obrtništva v Ljubljani in vsej Sloveniji, zlasti v oblačilni stroki. V oblačilni stroki je šušmarstvo tako globoko

zajedeno, da v gotovih primerih ogroža regularne obrtnike. Proti temu se je premalo napravilo. Mislim, da bi bili potrebni ostri ukrepi in sodniki za prekrške ne bi smeli izrekati tako nizke kazni, kot jih izrekajo. Po mojem bi morali iti tako daleč, da se šušmarjem odvzamejo vsa sredstva, da se jih eksemplarično kaznuje in da se jih obdavči z višjo stopnjo, kot pravilno prijavljene obrtnike.

Dalje vprašanje nabavno prodajnih zadrug. Tovariš podpredsednik je pravilno analiziral vlogo nabavno prodajnih zadrug, ko je govoril o diktiranju cen. Govoril je o zadrugi igračarjev. Ta zadruga vodi politiko cen vse Slovenije. Tako praktično pobija vsako konkurenčnost v tej stroki, na drugi strani pa prav iz te mreže prihajajo vedno nova priporočila za dajanje proste obrti. O nabavno prodajnih zadrugah je bilo mnogo govora na konferencah v Zagrebu in Beogradu in je bilo tudi poudarjeno, kakšno vlogo naj v bodoče igrajo. Te nabavno prodajne zadruge igrajo res še veliko vlogo na jugu, kjer trgovska mreža ni tako razpredena kot pri nas. Pri nas ta potreba ne obstoja več v toliko, da bi nabavno prodajne zadruge smatrali za stanovsko organizacijo, v katero se pretvarjajo. Naj se obrtniki med seboj pogovore, vendar v pozitivnem smislu, kako bodo koristili obrtništvu in naj razumejo naš današnji razvoj, katerega nočejo razumeti. Imamo dokaze, da so nabavno prodajne zadruge odigrale letos pri odmeri davkov važno in vidno vlogo. Na MLO je prišlo ogromno pritožb proti odmeri davkov. To je bilo organizirano, ker marsikdo ne bi dal pritožbe, če ne bi bil nanj izvršen nekak pritisk s strani nabavno prodajne zadruge, ki omalovažuje vse državne uredbe in smatra, da so davki previsoki. Dobro bi bilo, da bi ti ljudje pogledali preko meja, kako se tam odmerjajo davki. Priliko sem imel videti, da je v Avstriji obrtnik z dvema pomočnikoma in enim vajencem obdavčen s 36.000 šilingi efektivnega plačila za leto 1950, za 1951. in 1952. leto pa niti ne ve, kako visoko bo obdavčen. Obrtniki se pri nas glede odmere davka nimajo ničesar pritožiti. To dokazuje dejstvo, da imamo precej obrtnikov, ki davčne obveznosti redno in pravilno plačujejo, ki se zavedajo, da je tudi obrtnik dolžan določen delež prispevati za našo državno skupnost.

Da je v obrtništvu malo naraščaja, so v gotovih primerih krive uredbe, ki so izšle. Na eni strani so vajenci stimulirani, na drugi strani pa odtrgani od delavnic in to je velik razlog, da se vajeniški kader ni vzgajal tako, kot bi se moral. Uredbe, ki so izšle, niso bile najbolj posrečene. Čeprav je bilo danih mnogo dobrih predlogov, kako naj se vprašanje vajencev uredi, vendar je uredba izšla dve leti prepozno, in to v taki obliki, da jo bo treba na vsak način popraviti. V zvezi z vzgojo obrtniške mladine je tudi pomanjkanje učnih prostorov in učnih moči na šolah. Vajenci v gotovih obrtih, ki so navezani na trimesečno

strnjeno šolanje, so raztreseni po vsej Sloveniji. Imamo tudi premalo prostorov, da bi se ta vajeniška mladina redno šolala, ter bi bilo treba v tej smeri napraviti več, kot do sedaj. Razmišljali smo, kako naj se ta stvar uredi in kje naj vzamemo finančna sredstva, in smo prišli do ugotovitve, da bi morala industrija, ki je neposredno zainteresirana na teh bodočih kadrih ter ima dovolj finančnih sredstev, prispevati gotova sredstva za šolanje obrtnih kadrov. Od tega bo imela industrija neposredno korist. Pojavlja se še vprašanje industrijskih vajencev. Kdo naj industrijskim vajencem izdaja legitimacije obrtnega pomočnika, kdo naj jih šola in kdo naj vodi o njih računa. Ti vajenci so v svoji obrti specializirani in samo enostransko izučeni. Kakšne komisije naj dajejo tem vajencem legitimacije pomočnikov. Dalje bo treba enkrat rešiti vprašanje zaprtih delavnic. Nova uredba govori o tem, da se v zaprtih obrtnih delavnicah vajenci ne smejo učiti. Na drugi strani pa vemo, da imamo še zaprte delavnice, dočim odprtih delavnic nimamo, n. pr. za brušenje in popraviljanje medicinskih instrumentov. Ena taka delavnica je na kliniki v bolnici in tam se vajenci kratkomalo zaradi te uredbe ne morejo učiti, potrebe po delavcih v tej stroki pa so ogromne. Treba bi bilo stvar urediti, da bomo prišli do potrebnih kadrov tudi v teh obrtih.

Državni obrtni mojstri res niso napravili vidnejšega koraka naprej, in to morda zopet zaradi uredbe, ki je izšla, na drugi strani pa tudi zaradi nerazumevanja od strani ljudskih odborov, ki je onemogočalo te institucije do tiste mere, do katere bi se lahko razvila. Od strani državnih obrtnih mojstrov imamo tudi precej partikularizma. Oni smatrajo, da imajo monopolni položaj, ker se je stvar tako razvijala in se ni šlo na linijo vključevanja obrtnikov v to institucijo, ki je za obrtnike najbolj pristopna. Kot je tovariš podpredsednik pravilno poudaril, je treba dati državnim obrtnim mojstrom pravičen stimulans v obliki participacije, da se bodo te institucije razvijale. Nerazumljivo mi je, da Mestni ljudski odbor še ni pokrenil ničesar glede državnega obrtnega mojstra Pavšiča, ki mu je bila odvzeta legitimacija OF.

Vprašanje obrtništva bo treba še precej obravnavati. Republiške obrtne zbornice pripravljajo nove uredbe, ki bodo stopile v veljavo s 1. januarjem 1953. Dani so bili razni predlogi, po katerih naj dobijo republike več kompetenc in možnosti razvijanja obrtništva z ozirom na specialni položaj posameznih republik in da se odpravijo vse pomanjkljivosti, ki so ovirale nadaljnji razvoj obrti.

KOPRIVEC STANE

Obrtne nabavno prodajne zadruge so imele pomen v prejšnjem sistemu trgovine pri razdeljevanju materiala. Danes niso več potrebne.

Zdi se mi pa, da bi tudi obrtniki morali imeti neko organizacijo, kjer bi se jim lahko stvari pojasnjevale. To so ljudje, ki niso preveč razgledani in jim je potrebno dajati razna navodila. V okviru mestne obrtne zbornice naj bi se organizirala strokovna organizacija, kjer naj bi se obrtniki shajali po strokah, kjer bi se enkrat mesečno sešli in pogovorili o raznih problemih.

Tovariš Drobež je v zvezi s šušmarstvom dejal, da so nekateri ljudje, ki so v državni službi, zaposleni tudi privatno kot šušmarji. Ne bom trdil, da tega absolutno ni, vendar mislim, da na splošno to ne bo držalo. Če podjetje nudi delavcu procente za nadurno delo, se mu bolj splača delati v podjetju, kot pri privatnem obrtniku. Največ šušmarskih delavnic je po domovih. Zakaj bi nekdo hodil delat k obrtniku, ko lahko doma opravi delo za isto ceno kot mojster.

V zvezi z vajenci bi pripomnil, da posebno kar se moških vajencev tiče, ni problem tako pereč. Vem za primere, ko vajence iščejo, n. pr. v mehaniki, vulkanizerski stroki in še v nekaterih strokah. Jaz bi n. pr. vajence takoj sprejel, če bi se mi ponudili. Danes vsak želi iti v tako obrt, kjer delo ni umazano, v bolj umazane obrti pa neradi gredo. Torej mislim, da za moške vajence ni problem, pač pa so večje težave pri dekletih.

Gledč davčne politike bi pripomnil, da je davčna politika v glavnem pravilna, zdi se mi pa, da je premajhna diferenciacija med majhnimi obrtniki, ki sami delajo, in med večjimi obrtniki. Večji obrtniki so napram manjšim obrtnikom premalo obdavčeni. Mislim, da bomo med obrtniki našli nekaj poštenih ljudi, ki bodo radi pomagali v davčnih komisijah, da bodo davki bolj pravilno razdeljeni. Od malih obrtnikov se sliši, da so hudo prizadeti. Pri velikem podjetju ne gre za par tisoč dinarjev, za majhnega obrtnika pa pomeni 1000 dinarjev že mnogo.

Dotaknil bi se še vprašanja državnega mojstra Pavšiča. Na enem izmed zadnjih zborov volivcev so v zvezi z njim padla razna vprašanja, med drugim tudi vprašanje vselitve v novo hišo. Njegova hiša je skoraj dograjena, samo parketa še nima položenega, vendar je že skoraj dve leti zaklenjena. Komisija, ki je vse novo zgrajene hiše pregledala, je zahtevala, da se vseli, vendar se on ni vselil. Ljudje so se spraševali, kako je mogoče, da ta človek vse zvrta in da mu nihče nič ne more. Sam na tem zboru volivcev ni bil navzoč, toda drugi dan so mu ljudje stvar povedali. Začela se je gonja po časopisju. Bila je tudi seja terenskega ljudskega odbora, na kateri je bilo ugotovljeno, da vsa družina Pavšiča že 18 mesecev ni poravnala članarine OF. Sklenjeno je bilo da se Pavšiča izključi iz OF. Pavšič sedaj sicer leta sem in tja, toda odbor ga ni voljan sprejeti nazaj, ker smatra, da naj tudi zanj velja isto, kakor za vsakega preprostega človeka.

ZOR JOŽE

Obrtne nabavno prodajne zadruge so res odigrale vlogo, za katero so bile določene. Mislim, da ni več potrebe po obrtnih nabavno prodajnih zadrugah. Če pogledamo davčne napovedi vidimo, da je bilo vse organizirano od strani obrtnih nabavno prodajnih zadrug. Tudi vse pritožbe so bile napisane potom obrtnih nabavno prodajnih zadrug. Mislim, da bi jih lahko ukinili, namesto njih pa odprli trgovine, ki bi prodajale potrebščine za vsako stroko, nikakor pa ne bi smele sprejemati naročil in jih deliti med članstvo ali diktirati cen. Kar se dimniškarske zadruge tiče, mislim, da je sploh ni treba, zadruga igračarjev pa se lahko vključi v trgovino, ki bi nastala za mizarsko stroko.

Ne bi se strinjal popolnoma s tem, da bi se vdovam odvzela obrt. Moramo le računati s tem, da imamo opravka s starimi podjetji in starimi vdovami, katerim naj bi se še teh par let pustile delavnice in bi delale kakor do sedaj. Kar se šušmarstva tiče, smo ugotovili, da so bili šušmarji največkrat upokojenci. Nismo mogli ugotoviti, da bi bili šušmarji po delavnicah in drugih podjetjih, pač pa se je šušmarilo po stavbah. V Zg. Šiški vem za primer, ko je celo zgradbo prevzel neki delavec in jo naredil. Tako primere smo v davčni komisiji upoštevali, odmerili visoke davke in javili tožilstvu. Vem tudi za primer, ko je mizarski mojster zaposloval sina, ki je šel v državno podjetje delat samo zato, da je dobil otroško doklado, popoldne pa je delal doma in dela še danes. Malim obrtnikom, ki sami delajo, smo določili razmeroma nizke davke. Večjim podjetjem pa smo določili višje davke, n. pr. Naglasusinu 500.000 dinarjev in materi 500.000 dinarjev, torej skupno 1 milijon davčne osnove. Mislim, da je dovolj velika razlika med mojstrom, ki sam dela in med velikim podjetjem. Strinjam se s tem, kar je dejal tovariš podpredsednik, da se odvzame obrt vsakemu obrtniku, ki ne izvrši obveznosti do države. V stari Jugoslaviji so se obrtniki norčevali iz davčne uprave. Tega danes ne smemo dopustiti. Takoj od začetka je treba strogo nastopiti proti tistim, ki ne izvršujejo dolžnosti do države.

SUHADOLC ANTON

Pristopiti bi morali k temu, da bi se obrtne delavnice obnavljale, odnosno, da bi podjetja sama zidala nove obrtne delavnice. Vidimo, da so obrtne delavnice v slabih prostorih, v raznih luknjah in nimajo pravih pogojev za svoj obstoj. Upoštevati moramo, da se kvalitetno lahko dela v svetlih prostorih in z dobro mehanizacijo. V Ljubljani smo več mestnih podjetij, kot n. pr. Unitas in druga na novo postavili in sedaj imajo ta podjetja vso perspektivo za razvoj. Iz lastne izkušnje vem, kako slabi prostori vplivajo na kvaliteto dela in na razvoj pod-

jetja. Če je prostor premajhen, podjetje sploh nima pogojev, da bi se razvijalo. Vprašanja ljudi mislim da ni in da imamo le dovolj kadra. Vsak dan hodijo spraševati za delo. Marsikatero podjetje vajencev sploh nima in bi bilo treba ta podjetja usmeriti na to, da bi si vzela mlade ljudi in jih učila stroke. Posebno vprašanje v Ljubljani so krovci. Tovrstnega podjetja sploh nimamo. Poznam Janežiča in Fujana, toda dva človeka za Ljubljano ne pomenita nič. Pomagamo si na ta način, da tesarji prekrivajo strehe, seveda pa to delo ni kvalitetno opravljeno. V zadnjem času smo dobili s Sušaka mojstra z dvema pomočnikoma, ki so izurjeni v tej stroki, vendar s tem stvar še ni rešena. Je vprašanje, kako ustvariti ta kader, ker nimamo niti mojstrov niti podjetij. Ljubljana ima precej podjetij in mojstrov za popravila odnosno vzdrževanje centralnih kurjav. Če se centralna kurjava pokvari, pa ne dobiš človeka, ki bi jo popravil. Mestna instalacija se bavi z novimi napeljavami, ostali privatniki pa nočejo zavariti cevi, češ da se jim ne izplača. Tako je bila Mestna hranilnica pred kratkim en teden brez kurjave. Končno je popravilo izvršil vodovodni inštalater, vendar ne moremo reči, da je to strokovno delo. V zvezi z davki bi dejal tole. Izdelovalci cementnih cevi lahko zaslužijo lepe denarce. »Cementnina« in »Umetni kamen« imata precejšnjo akumulacijo, vendar stane betonska cev pri privatniku ravno toliko, kot pri teh dveh podjetjih. Odmera davkov se ne bi smela vršiti po zaposleni delovni sili, ampak po tem, za koliko je bilo prodanih izdelkov. Če stane betonska cev pri privatnem obrtniku 350 dinarjev, t. j. ravno toliko kot pri podjetju, ki mora plačevati akumulacijo, potem je jasno, da se privatniki okoriščajo. Predgovornik je dejal, da bi se morali obrtniki sestajati in da bi jih bilo treba v marsičem poučiti. Moje mnenje je, da so ti ljudje toliko poučeni kot mi vsi. Če hočejo delati malverzacije, morajo vse uredbe dobro poznati. Brez dvoma jim ne manjka nič drugega, kot pravilno gledanje na socialistično izgradnjo.

MAČEK POLDE

Par besed o obrti. V Polju smo večkrat govorili o tem, kaj naj napravimo z uslužnostno obrtjo. Imamo 3 čevljarske in dve šiviljski delavnici, ki nikakor ne krijejo svojih obveznosti in ne morejo izplačevati mesečnih plač. Postavljeni smo pred dejstvo, ali da vse skupaj likvidiramo, ali pa da jim pomagamo iz zagate. Obratna sredstva so jim bila blokirana, ko so začeli dajati družbeni prispevek in od tistega časa ne pridejo več na tekoče. Hoteli smo najti vzroke za to stanje. Zagotavljajo nam, da se trudijo in delajo, da pa kljub temu ne morejo napredovati, ker nimajo obratnega kapitala, da bi si nabavili primerne količine materiala. To je posebno pereče pri čevljarjih, ker ljudje čevljar-

jem ne nosijo materiala, dočim v šiviljske delavnice vsak prinese svoj material. Treba bo zavzeti stališče do teh obratov, ali jih bomo likvidirali, ali pa jim dali enake pogoje kot jih imajo privatni obrtniki. Državni obrtni obrati n. pr. ne smejo sprejemati bonov, dočim jih privatniki lahko sprejemajo. Ko smo priredili obrtniško razstavo, smo morali izdelke prodati Na-Mi, ki jih lahko nato prodaja za bone, dočim mi ne smemo jemati bonov.

ZUPET AVGUST

Mislim, da je vprašanje obrtništva pereče zlasti v odnosu do državne obrti. Dokler bodo take razlike med obremenitvami privatnih in državnih podjetij, se državna obrtna podjetja ne bodo razvijala. Zato mislim, da ne bi smeli gledati na to, kaj obrtnik prijavi, ampak na to, koliko ljudi zaposluje in kakšen je efekt dela po zaposlitvi. Vem za dani in jim je potrebno dajati razna navodila. V okviru mestne obrtne primer, ko obrtnik zaposluje 21 pomočnikov in si je v enem letu zgradil hišo, kupil avto in še celo šoferja ima. Mislim, da so tovariši pravilno poudarjali, da ne smemo malega obrtnika devati na isto kopito kot velikega in bodimo budni, kdo teži k izkoriščanju. Pri presoji in obremenitvi moramo v resnici uporabljati progresijo; ker je ne, se nekateri resnično iz vsega norčujejo. V taki situaciji se ljudje tudi kvarijo. Da ne govorim celo o primerih, ko si zidajo krasne vile in celo male palače. Ti ljudje so v odnosu do naše stvarnosti najslabši, ker so se do konca pokvarili. Treba je širše pogledati, v kakšnem odnosu so privatni obrtniki v pogledu dajatev napram skupnosti. Konec koncev gre tudi za moralni lik teh ljudi, kjer so pogoji izredno dobri. Gre za to, da bomo obrtnike pravilno presodili, da se nam ne bo svet smejal, kar je pojav. Včasih je bilo »okoli prinašanje« mogoče, danes pa je spričo znanih efektov v državnih podjetjih presoja lažja.

Veliko govorimo o teh stvareh, nismo pa še dosegli, da bi bilo razmerje znosno. V tej situaciji se kvarijo tudi dobri ljudje, celo člani Partije. V našem rajonu imamo primere, ko se ljudje skrivajo za frazami, češ da je v podjetju diktatura, v resnici tega ni, izstopajo pa iz podjetja seveda zato, da gredo lahko v privatno obrt. Ne gre tukaj za ožino, ampak danes res ne moremo reči, da so razmere v našem obrtništvu take, kakršne bi v odnosu do skupnosti morale biti. Strinjam se s tem, da imamo vrsto poštenih ljudi, špekulantsko nastrojeni ljudje pa kvarijo situacijo in ne vem zakaj ne bi mogli teh stvari urediti. Še enkrat poudarjam potrebo progresivnega obdavčevanja privatnih obrtnikov kot izredno važno stvar in pa uporabo kriterijev za presojo produktivnosti kot v državnih obrtnih podjetjih (fond plač).

TEPINA MARJAN

Nadaljeval bi diskusijo in podprl predlog tovariša podpredsednika o izenačenju dajatev državnega in privatnega sektorja. Vse nas presenečajo ugotovitve, ki jih je povedal v zvezi s takimi razlikami. S politično besedo govorimo eno, z ekonomsko politiko pa delamo drugo. Govorimo o tem, da je treba socialistični sektor obrti razviti in ga podpreti in ustvarjamo videz, kot da je socialistični sektor privilegiran, v resnici pa ni, v resnici je z obveznostmi do družbe bolj obremenjen kot privatni sektor. Smatram, da imajo te razlike slabe posledice ne samo za krepitev socialističnega sektorja obrti, ampak za razvoj obrti sploh. Kadar govorimo o gospodarski politiki, mislim, da ni treba več toliko poudarjati privatni in državni sektor, kadar gre za ekonomske ukrepe. Nove nacionalizacije najbrže ne bo več, zato je razumljivo in jasno, da morajo biti naši ukrepi eni in isti za oba sektorja in da ne moremo več govoriti o dveh ekonomskih kategorijah, o državnem in privatnem sektorju, ampak samo o tem, kdo izpolnjuje svoje obveznosti do družbe in kdo ne. O državnem in privatnem sektorju moramo govoriti takrat, kadar gre za različno miselnost, za različne odnose do skupnosti, kot rezultat te različne miselnosti. Posledica tega je, da vodimo tako različno ekonomsko politiko in moram reči, da te številke presenečajo in bi še bolj presenetile, če bi tovariš podpredsednik dal podatke, kako so posamezni privatni mojstri obremenjeni z obveznostmi do skupnosti. Posledica tega je, da smatramo, da je državni sektor privilegiran, v resnici pa ni. Privatni sektor pa misli, da je predmet napadanja tudi v primeru, če je pošten in izpolnjuje svoje obveznosti in ga s tem navažamo na to, da išče svojih pravic v špekulaciji. Zaradi tega bi podprl predlog tovariša podpredsednika, da je glavno vprašanje v tem, da izenačimo obveznosti, ki jih imajo do skupnosti privatni in državni obrati. Konkretiziral bi še to, kar izhaja iz diskusije tovariša Zupeta, namreč da se je treba poslužiti iste računske tehnike, kadar gre za obremenitev. Če pri državnem sektorju obremenimo plačni fond z dajatvami skupnosti, se poslužujmo iste računske tehnike tudi za privatni sektor in ne bo več govora o pravicah ali nepravicah. To je edino pravilni in objektivni kriterij za obremenjevanje z obveznostmi do skupnosti, pa čeprav rečemo enemu akumulacija, drugemu pa dohodnina. Seveda ne smemo pozabiti na to, da pri privatnem sektorju izvirajo dohodki še iz drugih dejavnosti, trgovine, nepremičnin, zemlje itd., kar se v državnem sektorju pojavlja v manjši meri.

ZOR JOŽE

Podpiram predlog o izenačenju dajatev državnega in privatnega sektorja, vendar s pogojem, da se dá privatnemu sektorju ravno tako socialno zavarovanje.

KREAČIČ IVAN

V letošnjem letu se je pojavilo, da so večja podjetja postala prekupčevalci. Pred vojno obrtniki niso toliko zaslužili s svojim delom, kakor ravno s prekupčevanjem. Oni so znali zelo pametno izkoristiti regrese, ki jih je dala država gotovim kmetijskim zadrugam in so hitro poslali po vsej republiki svoje nabavljaje, kateri so nakupovali material ne zato, da bi ga predelali, ampak zato, da so ga prodali. To bi morale upoštevati komisije, ki se bodo formirale za pregled davčnih osnov. Treba se bo poglobiti v vsako stroko obrti. Če so v komisiji samo ljudje dotične stroke, ne bomo nikoli zvedeli pravega položaja, ker ti ljudje ne bodo nikoli razkrili fines, potem katerih se dá mnogo zaslužiti. Za elektro stroko bi n. pr. lahko samo tisti, ki v tej stroki dela, povedal, če bi bil iskren, koliko se dá zaslužiti. Nekoliko smo prodrli, vendar smo še daleč od tega, da bi dobili jasno sliko. Ni problem pri čevljarjih ali krojačih, ampak problem je v drugih obrtnih strokah. S tem bi povezal tudi spretnost obrtnikov, da so osnovali zadrugo. Kaj pravzaprav v zadrugi delajo? Če pogledamo cene, vidimo, da so cene pri tistih obrtnikih, ki so v zadrugi, 40 do 50% večje, kot pri tistih, ki niso v zadrugi. Na drugi strani pa te zadruge vrše prekupčevanja. Nakupujejo večje količine materiala in ga prodajajo, češ prodali smo ga obrtnikom. Res je, da so ga prodali obrtnikom, toda vprašanje je, koliko so pri tem zaslužili.

Zato mislim, da bi bilo potrebno, da bi pokrenili nekaj po politični liniji. Mnenja sem, da bi se bilo treba povezati s terenskimi odbori, ki poznajo obrtnike, kako živijo in s čim se bavijo. Kar je iznesel tovariš Drobež, stoodstotno drži. Ljudje, ki so zaposleni v državnih podjetjih, hodijo popoldne delat k privatnikom in zato se takoj upro, če hoče podjetje podaljšati delavnik. Taki primeri so dnevno. Proti temu je treba nekaj ukreniti. Če nekdo ne prijavi pravilne davčne osnove, ga je treba strogo kaznovati, da se bo navadil, ker ni tako neumen, da ne bi vedel, koliko ima dohodkov, ampak hoče izigravati. Take ljudi je treba kaznovati, da se bodo zavedali, da smo v socialistični Jugoslaviji, ne pa v stari Jugoslaviji, ko se je dalo ljudi podkupovati. Davčne komisije naj pregledajo situacijo v zvezi s prekupčevanjem, ker ravno s tem obrtniki največ zaslužijo.

MOJŠKERC JANEZ

Kar je tovariš Drobež iznesel, je točno. Mislim, da je treba ugotoviti, zakaj so taki pojavi. Dokler bomo imeli v Ljubljani dva do tri gradbena podjetja, je nujno, da bodo ljudje popoldne delali, ker državna podjetja ne morejo izvršiti vseh del, ker so preobremenjena. Privatniki ne vprašajo za ceno, samo da nekoga dobe, ki jim v popoldanskih urah izvrši

delo. Če vodovodna cev počí v stanovanju, je razumljivo, da lastnik ne bo čakal 14 dni na državno podjetje, da mu bo prišlo popraviti, ampak bo poiskal tistega, ki bo najbližji in ne bo vprašal, koliko mu bo zaračunal. Če mu popravi cev prvi dan in če zaračuna za eno uro 500 dinarjev, je lastnik še vedno na boljšem, kot če čaka na popravilo 14 dni. Če pomisli, koliko škode bi bilo v tem času, je vseeno boljše, če delo preplača. Treba je pristopiti k temu, da se v Ljubljani organizirajo primerne delavnice tistih strok, ki jih najbolj manjka, kot n. pr. kleparske, vodovodne, gradbene itd. Ko se te delavnice ustanavljajo, je treba tudi paziti na to, da bodo higienske in dobro opremljene. Razumljivo je, da ne moremo pričakovati uvoženega orodja in strojev, vendar se da delavnice kljub temu opremiti, ker se v Jugoslaviji že izdeluje najrazličnejše orodje. Doslej se temu ni posvečala nobena pažnja. Državna podjetja ustanavljamo v najslabših prostorih. Ljudje gredo radi delat v podjetja, ki so higienska in dobro opremljena. V Ljubljani bi bilo treba ustanavljati tudi gradbena podjetja. Imamo nekaj mojstrov, ki imajo stroje in tudi možnost razširitve svojega podjetja, pa na tem niso zainteresirani, ker dovolj zaslužijo z dvemi ali tremi pomočniki. Takí mojstri pa imajo strojni park, ki bi lahko delal z 10-kratno kapaciteto. Med ključavničarji je precej takšnih primerov. Potrebno bi bilo, da bi se v okviru državnega sektorja postopoma začele ustanavljati najnujnejše delavnice.

KREAČIČ IVAN

Večkrat tožimo, da nimamo vajencev v gradbeni stroki. Ljudje imajo na gradbeno stroko stare poglede. Mislijo, da so zidarji samo sezonski delavci. Dolžnost nas vseh in tudi šol je, da pojasnujemo, da danes ni več tako. Pri modernem gradbinstvu je delo organizirano tako, da se poleti izvrše zunanja dela, pozimi pa notranja. Samo kratek čas je, ko so tudi notranja dela onemogočena, v tistem času pa organizirajo gradbena podjetja tečaje, na katerih se razpravljajo važni gradbeni problemi. Zaslužki zidarjev in štukaterjev so lepi. Zato bi bila naša dolžnost, da vajence usmerjamo v to stroko.

STOPAR VIKTOR

Ko gradimo socializem, moramo tudi o obrtništvu voditi računa in se zavedati, da mora tudi obrtništvo v socialistični državi prispevati svoj delež k skupnim naporom. Naša država ima poleg zunanje političnih težav tudi notranje težave, sedaj konkretno zaradi suše. Delavci in nameščenci nosijo na svojih ramenih gro teže naše izgradnje, dočim se na kmete in obrtnike ta teža v majhni meri prenaša. V prejšnjih letih smo dosegli lepe uspehe v razvoju socialističnih obrtnih obratov. V zadnjem letu pa je ta razvoj zastal in se ni razvijal s takim tempom, kakor smo

želeli in kakor bi bilo v teh razmerah pričakovati. Precejšen vzrok za to, da nismo v razvoju obrti v zadnjem letu dosegli večjih uspehov, je v tem, da so januarja in februarja meseca letos stopile v veljavo nekatere uredbe, ki so ovirale uspešen razvoj socialistične obrti, onemogočale zdravo konkurenco med obrtništvom in preprečile diferenciacijo ter večje uspehe socialist. obrtnih obratov. Borba proti zastarelim predpisom in uredbam se že dolgo bije. Ne samo Ljubljana, ampak vsi okraj in tudi ostale republike vodijo to borbo. Pričakujemo da se bodo te zastarele uredbe odpravile. Pogrešili smo letos spomladi tudi s tem, da nismo z uredbo o odvajanju akumulacije v obrti, ki je zajeta s 50%, istočasno hitro in energično posegli tudi med privatne obrtnike. Danes je situacija taka, da socialistični obrati redno odvajajo v naprej svojo akumulacijo, privatni obrtniki pa plačujejo samo neke akontacije, ki so veliko nižje kakor je akumulacija za državno obrt. Ljudski odbori in Mestni ljudski odbor bi bili lahko preprečili, da ne bi prišlo do tako velikih razlik. Danes so še obrtni obrati, ki imajo monopolni položaj in je težko kontrolirati, kakšen je njihov zaslužek. Z odločno borbo komisij in z informiranjem prebivalstva o teh stvareh bi lahko pripomogli k temu, da ne bi privatni obrtniki računali za svoje delo več, kakor zaslužijo. Obrtniki ne pretiravajo s cenami v tistih obrtih, ki nimajo monopolnega položaja, pač pa v monopolnih obrtih. Edini ukrep proti temu ni samo odmera davkov, ampak imamo tudi druge gospodarske možnosti. Z večjo konkurenco bi lahko zajezili monopolni položaj nekaterih sektorjev obrtništva. Če ne bomo ustvarjali novih kvalitetnih podjetij, če ne bomo preprečevali tega, kar je govoril eden od tovarišev, da državni mojstri nočejo prevzemati gotovih del, ker se jim ne izplačajo in morajo ljudje iskati privatnega obrtnika ali šušmarja, da jim določena dela izvršijo, toliko časa bomo težko preprečevali visoke dobičke, ki jih nekatere stroke obrtništva dajejo. Postaviti moramo kontra silo, ki bo preplačevala vsak pojav monopolizma v obrtništvu. Kar se tiče nabavno prodajnih zadrug, je ne samo zadnji čas, ampak že pozno in bi lahko že preje napravili odločne ukrepe proti tem zadrugam. Nabavno prodajne zadruge niso več nabavno prodajne zadruge obrtništva, ampak so v glavnem organizacijska in politična organizacija privatnih obrtnikov v borbi za obdržanje monopola, v borbi za zmanjšanje vpliva državnega sektorja obrtništva na trgu in v borbi proti pomočnikom in delavcem, ki se hočejo osamosvojiti. Imamo primere, ko si močnejši obrtniki v nabavno prodajnih zadrugah pridržujejo vsa boljša dela, ostali člani zadruge pa morajo sprejemati taka dela, da ne morejo pošteno živeti. Te ostale člane prisiljujejo, da so člani zadruge, čeprav zakon tega ne predvideva. To se pravi, da se je del močnih obrtnikov povzpел na grbo majhnih obrtnikov, tistih, ki delajo sami, ali z enim vajencem ali pomočnikom, ter na njihov račun dobro živijo. Ker

je med našimi ljudmi napačno mnenje o nabavno prodajnih zadrugah in mislijo, da so nabavno prodajne zadruge državni obrati ter jim dajejo velika naročila. Bil je primer, ko je nekdo bil odpuščen iz državne službe, odprl privatno delavnico in dobil veliko naročilo JA, ker se je smatralo, da je to socialistični obrat. V zvezi z razvojem socialističnega sektorja obrtništva, posebno pa z razvojem državnih obrtnih mojstrov so bile v zadnjem času napravljene nekatere napake. Če hočemo, da bomo imeli kvalitetne delavnice, moramo tem ljudem dati stimulans. Bili so primeri, da so poslovodje državnih obrtnih mojstrov zaslužili eno petino tega, kar so zaslužili stanovski kolegi kot privatniki. Prvič privatniki niso bili pravilno obdavčeni, na drugi strani pa so bili nekateri poslovodje tudi kvalitetni mojstri, premalo plačani ter se je zato pri njih pojavila želja po likvidaciji obrata in potem, da gredo v privatni sektor. Dogajalo se je, da so državni mojstri hoteli likvidirati svoje delavnice, katere kot državni mojstri niso mogli uspešno voditi, hoteli pa so jih prevzeti kot privatni mojstri in so garantirali, da bodo dobro delali. Tukaj je nekaj špekulacije, nekaj pa tudi slabosti z naše strani, ker teh ljudi nismo dovolj stimulirali. V davčni politiki smo napravili to napako, da so po osvoboditvi tudi odgovorni funkcionarji dajali nepravilne izjave o obrtnikih, da so metali vse obrtništvo v en koš, ne glede na to, da so posamezni obrtniki poštene delavci, ki izpolnjujejo svoje obveznosti, drugi pa špekulanti. Na ta način smo majhne delovne obrtnike pognali v naročje velikih obrtnikom, ki so jih izkoriščali preko nabavno prodajnih zadrug in vršili nanje pritisk. Mislim, da je treba obrtnike diferencirati. Imamo dobre, delovne obrtnike, ki s svojimi rokami ogromno zaslužijo, ki si grade tudi hiše. Na take obrtnike ne smemo gledati kot na špekulante in jih pritiskati. Naj zidajo hiše. Boriti se moramo proti tistim, ki zidajo hiše na račun utajevanja davkov, na račun izkoriščanja tuje delovne sile in na račun svojega monopola. Glede vzgoje kadrov mislim, da bi bil potreben ukrep države, ki bi gotov del obrtništva prisilil vzgajati vajence in nov kader, kar se v mnogih strokah čuti pomanjkanje novega maraščaja. Imamo primere, da posamezne stroke izumirajo. Če bo šlo tako naprej, bomo gotove stroke videli samo še v muzeju. Povprečna starost obrtnika privatnika v Sloveniji je danes preko 47 let. Star kader izumira, novemu kadru pa se posveča premalo pozornosti. Tudi v tem pogledu je uredba spomladi zavrla razvoj, ker je bila uredba o vajencih zelo kruta, posebno za socialistični sektor obrtništva. To je sedaj popravljeno in bo treba pazljivo proučiti kritične stroke. Ne smemo obrtništva zmanjševati, ker bi s tem zmanjševali življenjsko raven delovnega človeka. Neka zveza med potrošniki in tovarnami mora biti in to bomo dosegli, če bomo politično zagrabili vse ukrepe, ki so potrebni, da obrtništvo spravimo na noge.

RAKAR IVA

Kot ljudskega odbornika me večkrat sprašujejo žene, kam naj bi dale učit svoje otroke. Pravijo, da so pripravljene dati učit svoje otroke kakršno koli stroko, samo da jih nekam spravijo. Tukaj pa slišim, da bi gotove stroke rade vzele vajence, pa jih ni. To mi ni jasno. V zvezi s šušmarstvom bi povedala, da je bilo veliko vprašanje, ko je bilo treba popravljati strehe, ki jih je poškodoval sneg. Bilo je vprašanje kje dobiti krovce. Ljudje so po privatnih zvezah iskali delavce in so jih preplačevali. Iz državnega ali obrtnega sektorja se ni nihče odzval. To je zelo pereče vprašanje, ker takó stanje prisiljuje ljudi, da se obračajo na privatnike in tako se šušmarstvo razvija. Komisije, ki jih bo postavila Mestna zbornica, ne bodo mogle ugotoviti, kje je šušmarstvo. Kar se tiče čevljarne in krojačnice v Polju se mi zdi, da morajo biti tam gotovo šušmarji, ki delajo za nižje cene in zato ti obrati ne uspevajo. Komisije ne bodo mogle ugotoviti vsega in zato je potrebno povezati se s tereni, da se stvar pravilno prouči, da bodo res vsi taki primeri pravilno obdavčeni oziroma kaznovani.

AVŠIČ JAKA

Storilnost obrtništva je v Sloveniji od lani narasla za 17%, plače pa so se dvignile za 38%. To se pravi, da je med storilnostjo in plačami precejšnja razlika. Zaradi tega disproporca cene že rastejo. Vprašanje cen v obrtništvu smo zanemarili. Potrebno bi bilo podvreči cene reviziji. Na drugi strani je treba pogledati, ali je obremenitev obrtnih podjetij na splošno dovolj velika. Tukaj je vprašanje razlike med privatnimi in socialističnim sektorjem. Davek za privatni sektor je premajhen. Lani je bilo od 57 milijonov davkov, plačanih vsega skupaj 26 milijonov. Letos je za vso privatno obrt predvidenih 60 milijonov davkov in še 31 milijonov zaostanka iz lanskega leta. Plačevanje davkov je treba zaostriži kot so poudarjali tovariši v diskusiji. Glede dohodkov je treba upoštevati, da so letos nastale težave zaradi suše, ki je povzročila škodo 144 milijard. Težave so tudi v tem, da so plače višje kot storilnost. To bomo morali nekje drugje popraviti, ali z davki ali pa z drugimi sredstvi. Zato je pravilno, da gremo na tako politiko napram privatnim obrtnikom.

Še eno stvar v zvezi z dolžnostmi skupnosti do obrti. Skrbeti moramo, da se obstoječi obrtni obrati razširijo ali pa da se ustanovljajo novi. V tej zvezi je treba premisliti, ali ne bi bilo umestno predpisati doklade na obrtne davke, kar imamo možnost storiti po čl. 26. zakona o ljudskih odborih. To bi bilo treba prediskutirati na zborih volivcev, ali pa skleniti na naši skupščini. Na 60 milijonov davkov bi se dalo okrog 20% doklad, da bi iz tega denarja ustvarili fond, iz katerega bi dobili sicer majhno vsoto, le 12 milijonov, vendar si drugače ni mogoče zamisliti ustanov-

ljanja novih delavnic, ker je obrt tista, ki mora nuditi možnost razširitve. V interesu skupnosti je, da najdemo način avtomatskega dviganja obrti. Pri privatnih obrtnikih je tendenca, da se ne razširjajo, ampak raje ostanejo v tisti višini, da napram oblasti dobro izhajajo. Stimulacije za razširjanje obrti ni. Kakor je rekel tovariš Krese smo že sedaj v obrti v neki statiki, zato je nujno potrebno nekaj ukreniti. Treba je premisliti ali se bo dalo s temi dokladami, ki so več ali manj administrativni ukrepi, ki pa so nujni doseči nek napredek. Dalje se mi zdi, da so plače z ozirom na storilnost prevelike in da se zato ne morejo znižati cene. Posebna komisija naj bi izdelala nov način nagrajevanja in stimuliranja v obrtih državnega sektorja, da bo večja zainteresiranost na višji storilnosti.

KRIVIC VLADIMIR

V današnji diskusiji o problemih obrti, ki je v Ljubljani prav gotovo eden najvažnejših gospodarskih in političnih problemov, se kaže, da se na področju naše politike do obrti še nismo v celoti otesli sektaštva in birokratskega postopka, oziroma, da nismo napravili takega koraka najprej, kot smo ga napravili v odnosu do sektorja kmetijstva, ki je pretežno v privatnih rokah. Mislim, da je na področju naše politike do obrti mnogo vplivov, ki smo jih prenesli iz Sovjetske zveze. Sektaški odnos se vidi predvsem v tem, da še vedno razlikujemo socialistični in privatni sektor obrti. Strinjam se s tem, kar je rekel tovariš Stopar, češ, da vlada mnenje, da je socialistični sektor vse kar ima firmo državnega mojstra ali zadruga, vse drugo pa je privatni in s tem špekulantski sektor. Tu je jedro vprašanja, če hočemo priti v obrtni politiki naprej. Mislim, da imamo dovolj izkušenj in konkretnih razlogov, da na te stvari kritično pogledamo. Glede nabavno prodajnih zadrug je bilo rečenih že dosti krepkih in upravičenih besed, ker se te zadruga res lahko imenujejo vse drugo prej kot zadruga in bi se pravzaprav za tako špekulantsko grupo, kakršna je iz takih zadrug nastala, to ime ne smelo zlorabljati. Druga stvar je vprašanje državnih mojstrov. Če je nekdo dobil koncesijo za državnega mojstra, še ni rečeno, da v tem obratu vladajo socialistični odnosi, niti ni rečeno, da ta obrat izpolnjuje svoje obveznosti do socialistične skupnosti bolje, kot določen privatni obrtnik. Stvari moramo predvsem gospodarsko pregledati in se vprašati, kakšna je produktivnost dela v takozvanih socialističnih obratih in v privatnih obratih, kakšen je odnos plač do produktivnosti dela, kakšno je gledanje delavcev v teh obratih in koliko ti obrati odvajajo v obliki davka skupnosti. Zame ni bistveno to, koliko je državni obrat odvedel davka in koliko ga je odvedel privatnik. Mislim, da bi Mestni ljudski odbor birokratsko postavljaj stvari, če bi gledal samo na to, koliko dobimo od teh obratov za naš budžet. Obrtno politiko moramo voditi tako, da bo varovala

standard delovnih ljudi, da ga bo izboljševala in da se bo dvigala kvaliteta proizvodov. To se pravi, da je tu predvsem vprašanje produktivnosti dela in vprašanje borbe za kvaliteto proizvodov. Birokratski odnos se kaže tudi v tem, da naša davčna politika ostreje obremenjuje tiste, ki izdelujejo kvalitetne izdelke in da veliko boljše pridejo skozi tisti, ki napravijo več, toda slabo, to se pravi, ki so v bistvu šušmarji. Mislim, da je tudi v tem treba iskati vzrok za to, da imamo toliko pojavov šušmarstva. Prepričan sem, da samo z administrativnimi ukrepi ne bomo dosegli nič bistvenega, čeprav nisem proti administrativnim ukrepom in sem celo za eksemplarične kazni v takih slučajih, kakršni so bili danes navedeni. Po mojem mnenju bi bilo treba izrekati manj kazni in z eksemplaričnimi kaznimi dosegati večje rezultate v takih primerih, če nekdo izvršuje obrt, ne da bi jo prijavil. To ni šušmarstvo, če nekdo popravi streho, ker ni nikogar drugega, da bi to naredil. Pregarjati take ljudi je največja oslarija. Zame je na primer bistveno vprašanje produktivnosti dela. O tem nismo dali nobene analize. Mislim, da je treba predvsem to stvar analizirati. Imamo take pojave, da nekdo v državnem obratu 8 ur skoraj nič ne dela in dobi za to plačo ter je socialno zavarovan. On dejansko izkorišča socialistično skupnost in tudi tisti socialni fond, ki ga družba delovnih ljudi plačuje. Med privatnimi obrtniki pa imamo ljudi, ki tudi 16 ur dobro in kvalitetno delajo. Prišli bomo v situacijo, ki bodo tisti, ki 8 ur slabo ali nič ne delajo, plačali toliko in toliko davka, za tiste, ki 16 ur dobro in kvalitetno delajo pa bomo rekli, da plačajo premalo davka. Človek, ki 16 ur dobro dela, mora najmanj trikrat toliko zaslužiti, kot tisti, ki 8 ur slabo dela. Zdi se mi, da je treba problem pogledati s tega vidika. Z ozirom na to je vsako šabloniziranje škodljivo in ima še težje posledice, kot v kmetijstvu. Kakorkoli govorimo tu o enem ali drugem sektorju, ne more veljati za te sektorje v celoti, ker imamo najrazličnejše situacije zaradi različnih pogojev posameznih sektorjev obrti. Zdi se mi, da je treba ravnati v teh vprašanjih individualno in tovariš Krese je pravilno napravil, ko je individualno obravnaval posamezne primere. Špekulante imamo v državnem in privatnem sektorju. Ravno tako imamo poštene in dobre ljudi v državnem in privatnem sektorju. Tisti, ki dobro delajo, za socializem dosti doprinašajo, v kateremkoli sektorju so, tisti pa, ki slabo delajo, naj bodo v kateremkoli sektorju, so v bistvu špekulanti. Če bomo stvari tako pogledali, bomo videli, da so špekulanti v državnem sektorju, med šušmarji, ki izvršujejo obrt neprijavljeno in pa v tako zvanih zadrugah. Res se moramo vprašati, kar je postavil tovariš Avšič. Ugotavljamo, da se je število delavstva v obrti povečalo, kar je posledica celotne gospodarske dejavnosti, ki zahteva tudi od obrti večjo dejavnost. Obrt je neobhodno dopolnilo industrije. To pomeni, da imamo v obrti premalo

delovne sile in premalo obratov. Dosegli pa so napredek. Imamo več obratov in so modernejši. Gotovi obrati so se razširili, čeprav ne v zadostni meri. Tudi kvaliteta se je marsikje izboljšala. Če to konfrontiramo z dejstvom, ki je zame zelo važno, namreč z dejstvom, da so se cene obrtnih uslug v zadnjem času povečale, da v naši obrtni politiki nekaj ne velja. Kako je mogoče, da istočasno, ko se število delavstva v obrti večja, ko se število obratov večja, ko so se posamezni obrati modernizirali, niso cene ostale vsaj iste, če se že niso znižale? Cene pa se niso znižale, niti niso ostale iste, ampak so šle za 100 % navzgor. Treba se je vprašati, kje so vzroki. S tega vidika bi bilo treba te stvari analizirati. Treba bi bilo napraviti predvsem gospodarsko analizo in pogledati, kje so bistveni vzroki za tako stanje. Mislim, da tudi naša davčna politika ni zmeraj dobra. Naša davčna politika favorizira predvsem tiste, ki slabo delajo in veliko napravijo ter šušmarijo. Ti ljudje izkoriščajo, v krojaški stroki na primer, dejstvo, da smo pred vojno imeli konfekcijo in polkonfekcijo, danes pa je nimamo. V teh pogojih so se cene za individualno izdelavo morale dvigniti. Te cene pa niso dostopne plačilnim možnostim delovnega človeka. Povsod po svetu, razen pri nas, se ljudje oblačijo v konfekcijo ali pa polkonfekcijo. Individualnih krojačev po svetu nimajo. V vsakem mestu jih je samo par in ti delajo za aristokracijo. Konfekcija bi lahko dajala cenejše produkte, toda te konfekcije nimamo. Mislim, da je to velika pomanjkljivost. Če se hočemo boriti proti šušmarstvu, se je treba tudi na to orientirati. To ne pride v poštev samo za krojaštvo, ampak tudi za druge obrti. Če hočemo doseči bistvene rezultate v naši obrtni politiki, moramo omogočiti prijave novih obrti. Aparat MLO je onemogočal prijave novih obrti in jih hotel administrativno usmerjati. Nekdo se prijavi za krojaštvo, pa mu pravijo naj gre za kolarja. To je nemogoče. Treba je iti tudi na modernizacijo obrtništva. V diskusiji so nekateri tovariši dejali, da so posamezni obrtniki, ki sami delajo, preveč obremenjeni. To je treba obravnavati individualno. Gotovo pa je, da zaradi zaostalosti posameznih obrtnikov, ki sami delajo in ki nočejo vzgajati vajencev, celotna družba ne sme trpeti. Če bodo vztrajali na svojih zaostalih metodah dela, ne bodo mogli konkurirati z moderniziranimi obrati. Obrt je napravila svoj razvoj in se modernizirala. Treba je dejansko, kot je tovariš Krese predlagal, institucijo državnih obratov tako spremeniti, da bodo delavci v celoti sodelovali, da bo to socialistični delovni obrat, ker edino v tem vidim možnost, da bodo delavci v teh obratih stimulirani za kvalitetno delo. Danes je situacija taka, da privatni mojster stimulira svoje delavce. Ne smete misliti, da privatnik plača svojim delavcem sorazmerno več kot mi. On svojim ljudem sorazmerno manj plača, toda plača jim za dejansko delo, ker pri njem ne morejo lenariti, ker morajo pri njem dobro in veliko delati. Pri nas pa

izplačujemo gotove plače in se ne zanimamo, kakšno je delo teh ljudi. Pri državnih mojstrih je v tem bistvo problema. Razne uredbe, ki so bile kritizirane, so dejansko zelo pomanjkljive. Čeprav je sindikat letos, ko se je pripravljala uredba o vajencih, opozarjal na to, da je nemogoče dajati vsem vajencem isto nagrado, ker je v nekaterih strokah težje delo in ker so nekatere stroke kritične, je bila ta uredba sprejeta in to je meni nerazumljivo, ker je bilo s tem napravljeno ogromno škode. Na tak način mislim, da je mogoče vprašanja, ki so izredno važna za mesta in industrijske centre, kakor tudi za ostale predele reševati na nov način. Kot doslej teh stvari ni mogoče reševati. Samo na naših sejah teh stvari ne bomo mogli reševati, ker je Slovenija v pogledu obrti najbolj razvita republika in ta proces najbolj prihaja do izraza. Problem obrtništva v celotnem sklopu gospodarstva ni najvažnejši, ampak je važnejše kmetijstvo in industrija. Nočem s tem obrtništva podcenjevati, ampak v tem je razlog, da obrtnim vprašanjem ni bilo posvečene dovolj pozornosti. O teh stvareh je treba javno razpravljati, pomanjkljivosti javno kritizirati, ne samo v našem, ampak tudi v centralnem jugoslovanskem časopisju, ker edino na ta način, bodo problemi vsestransko osvetljeni in rešeni tako, kot je potrebno.

AVŠIČ JAKA

Nekaj besed o šušmarstvu. Mi bi zmanjševali storilnost dela, ako ne bi pustili, da ljudje po svojem delovnem času še nekaj napravijo. Trpela bi skupnost, če bi postavljali meje koliko, kdaj in kje sme nekdo delati. Takšno omejevanje me spominja na cehovstvo. Nemogoče bi na primer bilo, če bi rekli, da profesor ne sme v prostem času pisati romane. Strinjam pa se s tem, da bi bilo treba to urejevati z davki. Dalje naj bi se ne omejevalo dajanje obrti in naj bi se našla forma za pobiranje dajatev za prekournno delo. Te dajatve naj bi pobiralo tržno nadzorstvo ali kak drug organ. Na drugi strani je treba povečati storilnost na pravični socialistični akordni osnovi. V sedanji situaciji, ko ni mogoče dobiti na primer krovca, je nemogoče prepovedati, da ljudje v prostem času ne bi smeli še delati. Bolje je urediti tako, da se za prekournno delo pobirajo neke dajatve v korist skupnosti. Gospodarski svet naj bi našel rešitev za ureditev tega vprašanja.

KRIVIC VLADIMIR

Na statistične podatke se ni mogoče zanesti. Pred partijsko konferenco sem dobil od aparata MLO podatke, po katerih je število delovne sile v Ljubljani v državnem sektorju obrti padlo za okrog 200, v združenem nekoliko poraslo in v privatnem sektorju poraslo za preko 3200. Podatki, ki jih je navajal tov. Kristan na skupščini obrtne zbornice in

ki jih je navajal tudi danes tov. Krese, se s temi podatki ne skladajo, ampak so v popolnem nasprotju. Treba se je vprašati, kakšna je naša statistika in kje so vzroki, da se lahko pride do tako nasprotnih podatkov. To vprašanje je tudi treba razjasniti.

KRESE LEOPOLD

Dopolnil bi svoje poročilo. Poskušal sem nakazati, da si moramo prizadevati razvijati obrt ne glede na to, kateri sektor je, če ugotovimo, da je ta panoga izpolnila vse pogoje, ki so v interesu razvijanja življenjskega standarda pri nas. Osnovna stvar je seveda storilnost, kvaliteta in dvig proizvodnosti dela. V zvezi s perspektivnim planom za l. 1953 in v zvezi s triletnim perspekt. planom, delamo analizo državne in privatne obrti. Res je, da te številke ne pokažejo, koliko kdo naredi. Vendar bo treba zasledovati to politiko, da bomo ojačali državni sektor in odpravili vse napake, ki so v državnem sektorju in podpirali tisti del privatnega sektorja, ki neposredno dela. Proizvodnost dela je večja pri privatnih mojstrih, kjer delajo sami in njihove žene. Zato bi bila v teh primerih potrebna pri dohodnini tolerenca. Pritožbe proti odmeri dohodnine pa so v 90 % vložili taki, ki sami ne delajo, pa imajo zaposlene mnogo delovne sile. Kar se tiče davčne politike, moram pojasniti, da to ni sedanje stanje. Na osnovi analize smo namreč povečali davčno osnovo od 45 na 81 milijonov. Ti podatki se nanašajo na izvrševanje davčnih obveznosti v prejšnjem letu in na prijave, katere so prijavljali. Davčna komisija je letos zelo široka in ima zastopnike privatnega, združenega in državnega sektorja. Stvar je bila precej diskutirana, čeprav je še vedno precej napak. Morda se še preveč tolerirajo tisti, ki slabo delajo. Po podatkih obrtne zbornice in po njihovih težnjah se vidi, kot da bi bilo nekaterih obrti preveč ter da naj se preneha z dajanjem obrti za krojaštvo, čevljarstvo, šivilsko stroko, frizerje itd. Cene pa kljub temu ne padejo, čeprav delajo tudi šušmarji. Težko se je drugače boriti proti visokim cenam kot s tem, da se zahteva od delovnih kolektivov, da izvršujejo obveznosti do skupnosti in s tem, da se ustvari večja konkurenčnost, to je, da ustanavljamo državne obrate in da se tudi privatnemu delu obrtništva izdajajo dovoljenja za obrt. Zakaj nismo letoš dali več obrtnih dovoljenj? Zato, ker ni bilo interesentov. Interesentov, ki jih težko čakamo, ni, ampak je največ takih, ki imajo vso možnost špekulacije, in kjer se ne zahteva neka posebna strokovnost ali pa izpit. Cela vrsta je predpisov, ki zavirajo bolj sproščeno obrtniško politiko in razvoj v obrtništvu. Da bi dosegli večji napredek obrtništva, smo poskušali dobiti za razvoj obrti lokalna sredstva. V začetku leta smo poskušali sporazumno z nekaterimi podjetji uvesti, da bi se na račun pospeševanja obrti plačeval določen prispevek, vendar to ni bilo odobreno, kakor ni

prišla v poštev cela vrsta predlogov. Treba se bo drugod začeti boriti proti temu. Da je treba državna podjetja razvijati, se vidi tudi iz tega, ker bodo v novem sistemu delavci v privatnih obratih, ki zaposlujejo večje število delovne sile, ogoljufani za svoje pravice in se bo morala polkazati diferenciacija, seveda, če bodo naša podjetja pravilno delala in svojo demokracijo pravilno usmerjala v napredek obrtništva. V zvezi z vprašanjem vajencev bi omenil, da imamo v zadnjem letu in pol veliko število nezaposlene mladine. Državni in privatni obrtniki so se do sedaj branili vajencev zaradi predpisov o vajencih. V mestno podjetje »Precizna mehanika«, kjer je pomanjkanje kvalificiranega kadra, smo natrpali vajencev preko mere in to podjetje so vajenci pripeljali na rob propada, tako da se bo komaj še obdržalo. Sicer so ti predpisi sedaj spremenjeni, vendar niso še popolnoma v redu. Dajejo sicer možnosti administrativnega ukrepanja in prisiljevanja, ampak s tem ni mogoče rešiti problema vajencev. Vajenci iščejo službe, vendar noče nihče v dimnikarsko stroko ali k zidarjem, ker dobi prvi mesec isto plačo, kjerkoli je in gre raje na lažji posel. Zato bi bilo nujno potrebno nagrade vajencev vskladiti s težino in važnostjo obrti. V zvezi z vajenci bi poudaril tudi to pomanjkljivost, da se v šolah ne dela propaganda za določene poklice. Že v osnovnih in srednjih šolah bi morali usmerjati mladino, ki ima namen iti v obrt ter bi morali med to mladino delati več propagande o važnosti in koristnosti posameznih strok. Verjetno ne bi bilo škodljivo, če bi se v ta namen osnovala neka posvetovalnica ali nek organ pri prosvetni oblasti ali pri srednjih šolah, ki bi se pečal s tem problemom. Zelo me veseli, da je vsa diskusija potrdila in ugotovila škodljivost obrti nabavno prodajnih zadrug, ki so se popolnoma izrodile in da se strinja s predlogom, da jih je treba ukiniti. Ne morem se strinjati s predlogom tovariša Koprivca, ki pravi, da je treba dati obrtnikom za nadomestilo neko stanovsko organizacijo, ker je ravno ta stvar tista, ki nam je sedaj najbolj škodovala, namreč dejstvo, da si hočejo obrtniki lastiti stanovsko politično vlogo in se povezati v neko cehovstvo. Obrtniki naj se vključijo v naše organizacije. Dokler bomo dopuščali neke vrste stanovskih organizacij, bomo vedno slišali o socialističnem in privatnem sektorju. Dovolj dobra stanovska organizacija je obrtna zbornica, ker je tu mogoče reševati vse probleme. Če se bodo obrtniki navezali na to zbornico in preko nje reševali probleme dovolj široko, bo odpadla potreba po kakršnikoli drugi stanovski organizaciji. Problem vdov, ki vrše obrt pokojnega moža sem iznesel zaradi tega, ker se poslovodje in ljudje, ki v teh obratih delajo pritožujejo, češ zakaj ne bi vodil obrata na svoj račun, ko imam vse kvalifikacije ter moram delati kot mezdni delavec. Res je vprašanje preskrbe teh vdov. To vprašanje bi se dalo rešiti tako, da bi socialno skrbstvo prevzelo skrb za te vdove ali pa da

bi državna podjetja prevzela obrate in plačevala rento vdovam, kar smo uvedli pri dimnikarski stroki. To vprašanje sem iznesel tudi zaradi tega, ker gre tudi za strokovnost. Ne more nekdo voditi obrata če nima za to kvalifikacije.

ONIČ FRANC

Organ, ki bi usmerjal vajence, bi bil res potreben, toda moral bi biti povezan z obrtno zbornico, ki pozna razmere. Ta organ naj bi tudi navajal kakšno šolsko izobrazbo mora imeti vajenec za posamezno stroko. V šolah opazamo, odkar je politika štipendiranja drugačna, da je odstotek dijakov, ki ne žele študirati višje gimnazije, večji. To se pravi, da je tudi za obrt na razpolago več kadrov. Treba bi torej bilo, da bi ta organ za usmerjanje vajencev in za pojasnjevanje, kakšno šolsko izobrazbo mora posamezni vajenec imeti in kakšni so pogoji za sprejem v posameznih strokah, izdajal morda bilten. To bi dalje lahko pojasnjevalo učiteljestvo na roditeljskih sestankih, ki bi bili še učinkovitejši in koristnejši za povezavo med šolo in starši.

KRIVIC VLADIMIR

Ne vem, če sem prav razumel tovariša Kreseta, ko je govoril o dodeljevanju novih obrti. Še zmerom imam pomisleke proti temu, da bi omejevali dajanje obrtnih koncesij in sicer iz teh razlogov. Vsi veste, da na primer slaščičarji hočejo dobiti dovoljenje za obrt in hočejo špekulirati. Mislim, da jih je lažje kontrolirati in razkrinkati, če imajo obrt, kot če je nimajo. Če imajo obrt, morajo plačevati davek in jih tudi lahko kontroliramo, saj imamo za to organe. Sem tudi za eksemplarične kazni. Če ne bomo tako postopali, bo vedno dosti špekulacij. Če nekoga na špekulaciji dobiš, mu ne moreš nič vzeti, ker nima obrti, če pa ima obrt, mu lahko vzameš vsaj opremo in tako zajameš vsaj del njegovih špekulantskih sredstev. Strinjam se z ostalimi stvarmi, ki jih je predlagal tovariš Krese in ki so bile v diskusiji konkretizirane. Prepričan sem, da je treba forsirati socialistični sektor v tej obliki, kot je navedel tovariš Krese v referatu, namreč, da postane institucija državnih mojstrov socialistična institucija in taka bo postala, če sprejmemo predlog, ki ga je dal tovariš Krese. Edino na ta način lahko rešimo vrsto vprašanj in tak obrat bo res mnogo boljši, kot je danes lahko privatni obrat, ker bo v takem obratu lažje organizirati poslovanje in uvajati naprednejše forme dela. Temu vprašanju bi bilo treba posvetiti več pažnje. Mislim, da bi bilo potrebno tudi omogočiti kredite obrtnikom za modernizacijo in razširitev njihovih obratov. Edino na ta način bomo lahko v doglednem času krili potrebe prebivalstva, ki danes izredno hitro rastejo. Niti po številu obratov, niti po številu delovne sile nismo dosegli predvojnega stanja, potrebe pa so večje. Seveda je treba pri dajanju kreditov favo-

rizirati nove obrate. Izrazito orientacijo je treba dati tudi na to, da bomo modernizacijo podjetij pospeševali s kreditiranjem in z davčno politiko, tako da del davkov damo za modernizacijo. Vse stvari, o katerih smo danes govorili, so važne ne samo zato, ker je obrt povezana s standardom, ampak tudi zaradi našega izvoza. Obrtni izdelki so lahko močan faktor v našem izvozu. Danes mnogo govorimo o štednji. Mislim, da je razvijanje obrti tesno povezano s štednjo na gospodarskem področju. Ogromno gospodarsko škodo trpimo, ker obrt ni razvita, ker popravila niso izvršena pravočasno. Ogromno bi lahko prištedili, če bi več pažnje posvetili razvoju obrti v takem smislu, kot je bilo govora.

PRESEDNIK AVŠIČ JAKA

Na temelju diskusije rezimiram sledeče naloge:

1. Gospodarski svet naj bi dal konkreten predlog novih predpisov za državno obrt, s katerimi naj bi odpravili, vpoštevajoč socialno zavarovanje, neenako obremenitev, ki je sedaj na škodo državne obrti.

2. Svet za gospodarstvo naj pripravi konkreten predlog za novo uredbo oziroma za popravek uredbe o nagradah vajencev tako, da bi bili vajenci nagrajeni po važnosti stroke in kvalificirani po težini dela.

3. Svet za gospodarstvo je zadolžen, da izdela konkreten predlog za osnovanje fonda pri MLO za odpiranje novih obrtnih obratov. Za ta fond naj se zbirajo sredstva s tem, da se predpišejo doklade na obrtniški davek ali pa na kak drug način. Tudi na zborih volilcev naj se to vprašanje pretresa.

4. Svet za gospodarstvo naj izdela napotilo, po katerih kriterijih naj se vrši obdavčevanje privatnih obrtnikov, da bi bili pravilno in potrebam primerno obremenjeni in izenačeni s socialističnim sektorjem, ter da se pri tem vpoštevajo socialne dajatve. Davek naj bi se zaračunaval na sličen način, kakor se to vrši z zaračunavanjem akumulacije: na plače plus ostale posebnosti dotičnega obrtnega podjetja.

5. Komisija za izvolitve in imenovanja naj bi skrbela, da bi državna podjetja vodili samo izprašani mojstri. Komisija to vprašanje že pretresa in naj v tem smislu predloži nova imenovanja, kolikor je potrebno.

6. Svet za gospodarstvo naj izdela predlog za spremembo pravil nabavno-prodajnih obrtnih zadrug. Izvrši naj se pregled poslovanja teh zadrug, njihovo poslovanje naj se omeji, ali pa naj se jih pretvori v trgovska podjetja, ki naj bi oskrbovala poedine obrtne stroke s potrežbinami.

7. Svet za gospodarstvo naj napravi nov, stimulativen predlog za razdelitev plačnega fonda pri državnih obrtnih mojstrih. Tudi v teh ustanovah naj delavski svet soddloča pri razdelitvi viškov, kar naj bi bilo uzakonjeno.

8. Komisija za izvolitve in imenovanja naj prevzame nalogo, da razčisti vprašanje državnega obrtnega mojstra Pavšiča.

9. Svet za gospodarstvo naj analizira in revidira cene obrtnih storitev in da predlog za konkretne ukrepe.

10. Svet za gospodarstvo naj vprašanje šušmarstva regulira na ta način, kot je današnja diskusija pokazala, da je to potrebno.

Predsednik je nato dal poročilo k prvi točki in sklepe na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

2. Poročilo komisije za proučitev problemov zaposlovanja delovne sile

poda Gostiša Mihaela:

Komisija za proučevanje problemov zaposlovanja delovne sile je imela od zadnjega zasedanja Mestnega ljudskega odbora dve seji, na katerih je analizirala te probleme in ugotovila sledeče: Nezaposlenih žena v mestu Ljubljana je 1674, od teh po starosti do 20 let 354 žena, od 20 do 30 let 716, od 30 do 40 let 255, od 40 do 50 let 266 ter nad 50 let 83 žena. Po strokah: industrijskih delavk 507, iz trgovske stroke 126, šivilij 83, iz raznih poklicev in iz administrativne stroke 958. Poleg tega je mladink v starosti pod 18 let nad 200, katere bi se šle učiti katere koli obrti. Na področju Ljubljane je nezaposlenih 629 moških in sicer po starosti: do 20 let 49, od 20 do 30 let 225, od 30 do 40 let 160, od 40 do 50 let 121, nad 50 let pa 74 moških. Komisija je nadalje proučevala zaposlovanje honorarnih uslužbencev in ugotovila, da je v Ljubljani več tisoč honorarnih uslužbencev, med tem ko prej omenjene ljudi nikakor ne moremo zaposliti. Med nezaposlenimi moškimi je 60 % bolnih in invalidov, od teh je invalidov iz Narodno osvobodilne vojne 7 %. Kljub temu, da se je posredovalnica za delo na vse načine trudila, da te ljudi zaposli, jih vendar ni mogla zaposliti, niti za vratarje, niti v kakih drugih strokah ali poklicih. Na drugi strani pa vidimo, da ima Kartonažna tovarna v Ljubljani zaposleno tovarišico s 7000 dinarjev pokojnine in redno mesečno plačo 15.000 dinarjev. Isto podjetje ima tudi tovariša, ki prejema mesečno 10.000 dinarjev in ima nad 6000 dinarjev pokojnine. Komisija je mnenja, da bi moral Mestni ljudski odbor zavzeti neko sfašišče, da se zaposle najprej ljudje, ki so brez posla in potem šele honorarni uslužbenci, ki prejemajo poleg svoje pokojnine še lepo mesečno plačo. Na vratarskih mestih so v precej primerih zaposleni stari orožniki in podobno, ki tudi prejemajo pokojnino in poleg tega še plačo. Komisija je obravnavala tudi problem hranarine oziroma oskrbovalnine. Za okto-

ber bo prejelo 458 tovarišev in tovarišic oskrbnino v znesku 1.223.524 dinarjev, plus otroške doklade za 226 otrok, kar bo zneslo 733.219 dinarjev. Za oktober bo torej skupno izplačanih 2.656.843 dinarjev. Komisija je predlagala posredovalnici za delo, da ponovno pregleda tovariše in tovarišice, ki prejemajo oskrbovalnino in da oskrbovalnino vzame tistim, ki imajo možnost, da se sami preživljajo. Med temi je dosti tovarišev in tovarišic, ki so krojači ali šivilje. Tovarna Pletenin je od Posredovalnice za delo dobila več tovarišic, katere so bile en teden v podjetju, potem so pa rekle, da je to delo za njih pretežko, da ne bodo več prišle, ker doma več zaslužijo. Preje smo v zvezi s šušmarjenjem ugotovili, da se s šušmarstvom več zasluži kot v tovarni, kjer mora delati polnih 8 ur in dati vse od sebe, zasluži pa 5500 do 6500 dinarjev. S temi vprašanji se je seznanila naša komisija in sklenila, da poroča o tem Mestnemu ljudskemu odboru, da zavzame svoje stališče. Ugotovili smo tudi, da podjetja ne sporočajo posredovalnici za delo potreb po delovni sili in so še vedno primeri, da podjetja sprejemajo na delo ljudi izven Ljubljane, ne pa ljudi, ki jih ima Posredovalnica za delo zabeležene kot brezposelne. Včeraj je direktor »Volnenke« na posredovalnici za delo urgiral, naj se izda potrdilo za zaposlitev pri krojevalke iz Kočevja v njihovem podjetju. Rekli smo mu, da je na posredovalnici 83 šivilj in gotovo bi se med njimi našla pri krojevalka, ki bi sprejela to delo, če ni kvalificirana, bi se pa priučila. Komisija smatra, da je nujno potrebno, da se podjetja obračajo na posredovalnico in obvezno sporočajo svoje potrebe, ker drugače posredovalnica vodi samo evidenco nezaposlenih, podjetja pa se, kadar potrebujejo delovno silo, obračajo povsod, samo ne na posredovalnico. Dalje bi podjetja morala obvezno poročati posredovalnici za delo, katere ljudi sprejmejo na delo. Ugotovili smo, da neka tovarišica dobiva oskrbovalnino od maja, junija pa se je že zaposlila v trgovskem podjetju Rožnik. Ni ti podjetje Rožnik, ni ti omenjena tovarišica ni sporočila, da je zaposlena in da ji ni treba izplačevati oskrbovalnine. Komisija smatra, da je nujno da MLO prediskutira in osvoji te predloge. Naslednja stvar, ki bi jo še omenila je to, kar je tovariš dr. Benigar navedel v svojem poročilu, namreč, da ima posredovalnica slabe prostore in da je pod takimi pogoji težko delati. Na posredovalnico pride dnevno od 100 do 150 ljudi, ki se gnetejo v ozkem hodniku ter ure in ure čakajo na sprejem. Mislim, da je vprašanje prostorov pereče in da se je treba o tem na MLO pogovoriti.

OCEPEK LOJZE

Imel bi nekaj pripomb k poročilu tovarišice Gostiševe. Zdi se mi, da je poročilo precej široko zajelo probleme nezaposlene delovne sile. Vendar pa se ni dotaknilo problema, katerega bi se moralo. Po podat-

kih, ki jih imamo na razpolago, je v Ljubljani nad 100 brezposelnih partizanov, borcev in aktivistov, med njimi precej spomeničarjev. Mislim, da je to problem, s katerim se mora naša skupščina ukvarjati. Mislim, da je vprašanje nezaposlenih borcev, ki so žrtvovali svoje zdravje zato, da smo lahko začeli graditi socializem, resen problem, nad katerim se je treba zamisliti. Med temi nezaposlenimi tovariši je precej takih, ki so bili že po raznih službah. Te službe so zgubili zaradi tega, ker se je lani dajalo več poudarka strokovnosti in ker so to našo linijo izkoristili sovražni elementi, razni strokovnjaki, ki niso za socializem in ki so začeli izrivati naše borce, češ vi ste svojo vlogo odigrali, sedaj bomo imeli zopet strokovnjaki besedo, vi ne morete več govoriti, vi ste bili potrebni samo takrat ko se je bilo treba tolči. Med njimi je tudi 2/3 demobilizirancev. Med njimi so tudi višji oficirji. Demobilizirani niso bili zaradi nesposobnosti, ampak zaradi tega, ker so v Narodno osvobodilni borbi uničili svoje zdravje, ker so tuberkulozni in nesposobni za operativno vojaško službo ter so bili tudi po 2 ali 3 leta v bolniškem staležu. Do tega vprašanja mora zavzeti naša skupščina svoje stališče in predvsem za te naše ljudi je treba poskrbeti primerna mesta, da jim bomo zagotovili eksistenco. Mislim, da se to vprašanje da rešiti. Tovarišica Gostiša je v svojem poročilu navedla, da je v Ljubljani precej honorarnih uslužbencev, ki prejemajo pokojnino in še plačo. Poleg tega je v podjetjih mnogo uslužbencev s kmetov, za katere ni neobhodno potrebno, da so zaposleni v tovarnah. Ti kmečki sinovi vnašajo v naše tovarne napačna tolmačenja, sovražne parole ter paralizirajo enotnost in delovni elan naših podjetij. Mislim, da bi bilo treba pregledati po naših podjetjih, kakšna je situacija v tem pogledu. Dalje imamo na ustanovah zaposlene ne samo kmečke sinove in hčere, ampak tudi politično zelo problematične in negativne uslužbence, klerikalce, ki so na odgovornih položajih, katere forsirajo bivši klerikalni elementi in si ustvarjajo svoje pozicije. Omenil bi Zavod za socialno zavarovanje. V tem zavodu dobe službo vsi mogoči ljudje, samo ne naši partizani in borci, čeprav imajo kvalifikacije za izobrazbo za ista mesta. Imamo še niz drugih ustanov, ki jih bo treba pogledati s te strani. Lahko v tej zvezi omenim tudi ljubljansko bolnico. Ne morem pohvaliti tamkajšnje partijske organizacije, ker nima v tem vprašanju pravega, socialističnega kriterija. Tam so pod firmo strokovnosti favorizirani klerikalni elementi in zelo problematični ljudje. Kadrovska vprašanja je treba reševati s človeškim, socialističnim kriterijem in omogočiti, da bodo naši ljudje prišli do služb. Vsi smo za te ljudi odgovorni. Zakaj ne bi nadaljevali naših ljudi namesto honorarnih uslužbencev, ki imajo svoje pokojnine. To sem hotel iznesti v dopolnitev poročila, ker se mi zdi, da je bilo podočilo pomanjkljivo in bi bilo nepravilno, če o teh problemih ne bi govorili. O tem

problemu je treba govoriti tudi zaradi tega, ker se bo verjetno še pojavljal. Naši borci ne bodo vsak dan boljšega zdravja in posledice vojne se bodo vedno bolj kazale, ter bo vedno več tovarišev, za katere bomo morali skrbeti.

Potrebna bi bila revizija in oster kriterij pri presoji, komu naj se izplačuje oskrbovalnina. Iz razgovora s tovariši iz posredovalnice za delo sem videl, da se vrše tudi zlorabe, da se posamezniki prijavljajo kot brezposelni, dobivajo oskrbovalnino, poleg tega pa šušmarijo in ogromno zaslužijo. Ti ljudje dvakratno škodujejo, prvič ker kot šušmarji ne plačujejo davka, in drugič, ker prejemajo oskrbovalnino. Take ljudi je treba javno ožigosati v dnevnem časopisju in voditi borbo proti zaje-dalcem, ki hočejo živeti na račun skupnosti, onemogočajo reševanje težkih problemov posebno sedaj, ko je vprašanje štednje zaradi suše silno važno. Na posredovalnici za delo je registriranih mnogo obrtnih pomoč-nikov. Ti ljudje hočejo dobiti delo v svoji stroki. Potrebno bi bilo izdati odločbo, da se lahko brezposelnega obrtnega pomočnika ali obrtnega delavca zaposli tudi na fizičnem ali kakem drugem delu, če zanj ni mogoče dobiti dela v njegovi stroki. Tako je bilo tudi v stari Jugosla-viji. Mi pa hočemo strokovnost zasigurati in zaradi tega, ker se taki ljudje ščitijo, niso zainteresirani, da bi si poiskali delo. Treba bi bilo pre-gledati, koliko zakonske določbe ščitijo posamezne špekulante, ki šušmarijo in obenem vlečejo oskrbovalnino. Mislim, da je treba o vseh teh problemih še diskutirati in začeti voditi ostro borbo, kakor to za-hteva naša stvarnost.

VONTA JOŽE

Dotaknil bi se vprašanja sprejemanja delovne sile v podjetja. Kot je poudarila tovarišica Gostiša, je komisija o tem precej razpravljala. Če bi posredovalnica za delo diktirala podjetjem, koga morajo sprejeti na delo, bi na ta način kratili pravice delavskemu svetu glede sprejema-nja delavcev. Navedeno je bilo, da je na razpolago precej nezaposlene delovne sile in tovariš Očepek je povedal, da je med njimi tudi nekaj borcev iz narodnoosvobodilne vojne in invalidov, ki se žele zaposliti, kot vratarji, kurirji itd. in da imajo nekatera podjetja zaposlene kot vratarje in kurirje honorarne uslužbenke, ki so upokojenci. Omenjen je bil primer Kartonažne tovarne. Proti takim pojavom se je absolutno treba boriti. Mislim, da o tem ni treba mnogo diskutirati, ampak naj bi skupščina sprejela sklep, da je treba upokojence razrešiti službenih dolžnosti. Druga stvar je zaposlevanje ostale delovne sile. Mestni ljud-ski odbor bi moral sprejeti sklep, da morajo podjetja javljati potrebo po delovni sili, ker so se dogajali primeri, da so posamezniki dobivali oskrbovalnino in še plačo, ker so se med tem zaposlili. V Ljubljani

pridemo tem stvarjem več ali manj na sled, toda vprašanje je, kaj se dogaja v drugih okrajih. Lahko nekdo dobiva v Postojni oskrbovalnino, v Ljubljani pa je v službi. Zato je nujno, da to stvar zaostriamo. V nekaterih podjetjih se bo morda pojavil oportunistem in bodo navajali vse mogoče izgovore. Drugo vprašanje je zaposlitev naših borcev. Tovariš Ocepek je rekel, da razne ustanove in podjetja nočejo sprejeti borcev. Tudi aktivistom se dogaja, da jih nočejo sprejeti v službo, ker vidijo v njih samo aktiviste, ne pa človeka, ki tudi nekaj zna. Nihče ne pomisli na to, da so ti ljudje dragoceni z ozirom na njihovo zavest in čut odgovornosti in prepričan sem, da bi se na vsakem delu izkazali kot vredni člani socialistične družbe. Ker komisija sama ne more vsega napraviti, predlagam, da bi vsi člani ljudskega odbora pomagali pri zaposlitvi te delovne sile.

KREACIČ IVAN

Glede zaposlitve vojnih invalidov bi opozoril na to, da zakon o vojnih invalidih predvideva, da mora sleherno podjetje zaposlovati 10% vojnih invalidov. Če bi podjetja ta zakon izvajala, ne bi bilo vprašanja namestitve teh 7 % invalidov in borcev. V zvezi z zaposlitvijo teh tovarišev mislim, da lahko nastopimo tudi diktatorsko in ni treba, da samo prosimo in moledujemo. Ti ljudje imajo pravico do zaposlitve. Če govorimo o diktaturi proletariata, imamo tudi možnost, da jo v tem smislu izvajamo. Glede evidence brezposelnih sem mnenja, da je pomanjkljiva v toliko, ker ne navaja, kaj ti ljudje znajo. Ni dovolj reči, je šivilja, ampak je treba podrobno povedati, kakšna šivilja. Zaradi takih pomanjkljivih podatkov se dogaja, da posredovalnica pošlje v službo deset ljudi in šele enajsti je pravi. Če ima nekdo resničen namen dobiti službo, bi povedal vse, kar zna. O reviziji mnogo govorimo. To revizijo je treba hitro izvesti, ker vsak mesec nas ti ljudje stanejo toliko in toliko milijonov. Podvzeti je treba korake, da se bodo ljudje navadili na to, da je treba delati, ne pa izkoriščati skupnost.

KOPITAR JOŽE

Sliši se mnogokrat, češ da borci nič ne znajo. To lahko tisočkrat pobijemo. Če so v času narodnoosvobodilne borbe postali oficirji, ki so uspešno vodili naše borbene edinice, je to znak, da marsikaj znajo in da je tam, kjer se naših borcev branijo, oportunistem in tudi razna banda ima tu vmes svoje prste. Ne bi se strinjal s tem, da naj nastopamo diktatorsko. Treba je nekaj drugega. V nešteto tovarnah vodijo kadrovske politike direktorji in personalci, ki so še vedno ostali, čeprav jih ne potrebujemo več. V resnici bi morali kadrovska vprašanja reševati delavski sveti. Če se bomo obrnili na organe delavskega upravljanja, nam ne bo težko za-

poslati bivše borce. Delovni kolektivi bodo razumeli, da vsega, kar danes imamo, ne bi imeli, če nam ne bi to priborili naši borci. Mnogo borcev je težko bolnih. Do teh ljudi moramo imeti tudi socialističen odnos.

Ravno tako do invalidov. Omenjeno je bilo socialno zavarovanje. Poštna direkcija je odpustila belogardista, ki je bil pri Ribnici v jurišni četi. Socialno zavarovanje ga je zaposlilo, za naše borce pa tam ni prostora. Tista birokracija se boji borcev, da ne bi vodili pozitivne kritike. Ravno socialno zavarovanje, ki je prešlo v samoupravo delavcev, mora napraviti konec s tem. V Utensiliji so zaposleni ljudje, ki se vozijo iz Radohove vasi. Če je sestanek delavskega sveta ali sindikalne organizacije, na katerem bi bilo treba razpravljati važne stvari, teh ljudi ni na sestanek ter gredo na vlak. Nisem proti temu, da se delovna sila tudi z dežele zaposluje, toda v današnji situaciji je treba to zaostriti, ker moramo uvesti štednjo. Mnogo smo o tem že diskutirali in pisali, sedaj pa bi bilo treba stvari konkretno vzeti v roke in se povezati z organi delavskega upravljanja in prepričan sem, da bomo lahko uredili stvari, ki jih doslej nismo mogli.

ZUPET AVGUST

Med nami je precej direktorjev, naj še oni povedo, kako je v njihovih podjetjih.

MOJŠKERC JANEZ

Pri nas se ne izvaja zakonitost, kar se tiče zaposlovanja vojnih invalidov. Izšel je zakon, da mora vsako podjetje zaposlovati 10% vojnih invalidov. Ni vprašanje, ali podjetja hočejo sprejemati invalide ali ne, ampak je treba samo zakonitost izvajati. Samo podjetja težke industrije in rudarstva so od Ministrstva za delo in socialno skrbstvo dobila dovoljenje, da se ta odstotek zniža, sicer pa ni nobeno podjetje tega oproščeno. Druga stvar je to, da bi morali direktorji res posvečati več pozornosti, kakšni ljudje so zaposleni v njihovih podjetjih. Ne gre za to, da bi morali biti belogardisti in naši nasprotniki brez dela. Naj delajo, toda ni treba, da so na takih mestih, kjer bi bili lahko naši borci in invalidi. Ljudje, ki so bili negativni med borbo in so še danes, naj gredo krampat. Tam je še dovolj mesta. Podjetje Mesnina zaposluje kot nakupovalca živine nekega Krušiča, ki pet let ni plačal nobenega davka in ki je leta 1947, ko je bilo največje pomanjkanje hrane, pustil, da mu je žito na polju propadlo zato, ker je bila obvezna oddaja. Ta človek sedaj nakupuje živino, dobiva mastne malice, ima fiksno plačo in še procente. On se ne bori, da bi kupoval čim ceneje, ampak čim dražje, ker dobiva provizijo od višine nakupa, ne pa od cenejšega nakupa. V času kart smo večkrat čitali o nepravilnem razdeljevanju mesa. Od kod so bile te nepravilnosti? Te nepravilnosti so se dogajale zato, ker je bil

v podjetju, ki je razdeljevalo meso, človek, ki so mu partizani zažgali hišo, ker je bil belogardist. Zakaj bi takih ljudi ne izgnali iz podjetij in naj gredo krampat. Komisije, ki pregledujejo kadrovska vprašanja, bi morale nadzorovati, kakšni ljudje so v podjetjih zaposleni. Partijske organizacije v podjetjih so mnogokrat prešibke in si ne upajo ugovarjati direktorju ali personalcu, kadar gre za zaposlitev takega človeka v podjetju. Po partijski liniji bi se bilo treba boriti, da se nezaposleni borci čimprej nameste, ker je sramota, da so po 6 letih od osvoboditve borci in demobilizirani oficirji brez služb, naši sovražniki pa imajo mesta, ki jih ne zaslužijo.

KRISTAN IVAN

Rečeno je bilo, da je mnogo nezaposlene ženske delovne sile, in to mladine. MLO bi moral izdati uredbo, v katere vrste obrti naj se mlada ženska delovna sila zaposluje, da bi imeli urarji, precizna mehanika, zlatarji in druge obrti možnost po uredbi zaposlovati to delovno silo. MLO naj bi to uredbo izdelal v sporazumu z obrtno zbornico. Dalje naj bi komisija za zaposlovanje delovne sile stopila v stik s trgovsko in gostinsko zbornico, kjer so velike možnosti zaposlovati ženske delovne sile. Pereče je tudi vprašanje zaposlovanja vojnih sirot. Mnogokrat se pri vojnih sirotah naleti na materialno vprašanje, da jih je težko vzdrževati v vajeiških domovih in internatih. Treba bi bilo najti sredstva za oskrbovanje te mladine v domovih. Dalje je vprašanje starejših letnikov, katerim uredba zabranjuje učenje obrti. Vsako uredbo je mogoče dopolniti in pri vojnih sirotah bi to bilo potrebno. To mladino, tudi če ima nad 18 let, naj bi se sprejelo v uk. S prosvetnimi organi se borimo, da bi dali tej mladini možnost polaganja privatnih izpitov in da bi lahko posečala šole. Če ni prostora, naj bi vsak prinesel svoj stol, glavno je, da posluša pouk in da se zadosti zakonitosti. Če bomo to napravili, bomo situacijo precej izboljšali.

DROBEŽ FRANC

Borcev in invalidov ni toliko, da bi jih ne bilo mogoče zaposliti. V Ljubljani je na primer 37 upravnikov hiš. Če bi pogledali, kdo so ti upravniki hiš, bi videli, da je mnogo od teh upokoјencev ali pa uslužbencev raznih podjetij. Ta služba ni vezana na točno prihaјanje. Ta mesta bi zelo lahko prevzeli bivši borci ali invalidi. Uprava zgradb in nepremičnin, pa tudi druge ustanove, imajo zaposlenih precej honorarnih uslužbencev in zdravih ljudi, ki bi šli lahko na druga mesta, na njihova pa bi lahko dali invalide in borce. Ker je bilo omenjeno socialno zavarovanje, bi dodal še organizacijo DOZ. Tam ni situacija nič boljša. Tam je ogromno možnosti zaposlitve delnih invalidov ali bolnih ljudi. Tam je zaposlenih

čez 80 ljudi, ki vodijo terensko organizacijo socialnega zavarovanja. Za to delo ni potrebna nobena posebna kvalifikacija. Na tečaju se seznanijo s pravilnikom in začno vršiti službo. Tam je tudi ogromno najetih ljudi, ki so drugje redno zaposleni. To sta samo dve ustanovi, jih je pa še veliko. Če bi napravili pregled, bi v teku enega ali dveh mesecev ti tovariši imeli službena mesta. Ne bi se strinjal s tem, da bi naše borce zaposlovali kot vratarje. Take službe naj vrše ljudje, ki nimajo drugih kvalifikacij. Pač pa bi bilo potrebno, da v naše stanovanjske in upravne hiše pridejo politični ljudje, ki bodo marsikaj videli. Marsikdaj je v hiši važnejša razpoka, kot je opeka, in take stvari bi lahko bivši borci dobro reševali. Naše podjetje je že parkrat dalo v časopis notico, da sprejme v službo borce, delne invalide ali ženske. Imamo že precej sprevodnikov, ki so invalidi. Precej pa jih ugotovi, da je to delo zanje prenaporno. En teden je namreč treba vstajati ob štirih, drugi teden pa šele ob dveh hoditi spat. Kdor ni normalnega zdravja, težko to službo vzdrži. Borce invalide je treba zaposliti tam, kjer so tudi dobri higienski pogoji, da se ne bodo njihove bolezni stopnjevale. Mesta zanje so, samo treba je podvzeti odločilne korake, kot je podčrtal tovariš Očepček. Za te ljudi je odgovoren ves ljudski odbor. Ni vprašanje samo v tem, da so brez posla, ampak je to tudi politični problem. Reakcija se jim smeje, češ zakaj ste se pa tolkli, mi pa smo študirali in sedaj imamo položaje, čeprav niso nič bolj sposobni, še celo manj, ker nimajo širine, kakršno imajo naši borci. Res je, da naši borci niso administrativno sposobni, so pa sposobni v gospodarskem in političnem pogledu.

ZUPANČIČ STANE

Tovarišica, ki je govorila o nezaposleni delovni sili, ni povedala, kdaj se je nezaposlena delovna sila najbolj povečala. Če bi to pogledali, bi ugotovili, da takrat, ko so podjetja hotela doseči rentabilnost. V tem času se je brezposelna delovna sila zvišala za 40 %. Iz tega se vidi, da so podjetja odpuščala ljudi, ne glede na to, ali je nekdo politično dober ali slab. Neka personalka je rekla, ali naj odpustim najboljšega delavca, čeprav je kmet? Ni pa pogledala na to, da je ta človek lahko dober delavec, ker prinese s seboj polno aktovko slanine, medtem ko drugi jedo suh kruh. Ko se je odpuščala delovna sila, je zagrešil tudi KSS in arbitraž, ki sta premalo ostro razpravljala o tem problemu. Podjetja niso pogledala, če lahko kje drugje znižajo izdatke, ne pa samo pri delovni sili. Treba je pogledati še eno stvar. Podjetja dele dobiček, niso pa toliko zreli, da bi ta dobiček uporabili za to, da zaposle borce in da jim nudijo možnost, da se izpopolnijo. Če neki borec na primer ne obvlada določenega dela, mu ne nudimo možnosti, da bi se ga priučil in da bi bil potem najboljši uslužbenec v tistem podjetju.

ŠEFIC LUDVIK

Delavski svet sprejme sklep o odpustu vsakega delavca in nameščenca, ki se ga dobi pri kraji. Če se potem ugotovi kak prekršek, se prijavi stvar Javnemu tožilstvu. Tožilstvo zaradi premajhnih dokazov ne more zadeve izročiti sodišču, vendar sum obstoja, in takega človeka ni mogoče odpustiti iz podjetja in dati na njegovo mesto poštenega človeka. Mislim, da bi bilo treba te stvari jemati bolj gibčno. Tovarišica je omenila v zvezi z zaposlovanjem ženske delovne sile naše podjetje. Posluževali smo se posredovalnice za delovno silo, toda dobivali smo take ljudi, ki so po 14 dneh zapustili delo, češ da je pretežko. V zvezi z zaposlitvijo borcev bi povedal tole: Dnevno hodijo po hišah razni akviziterji, ki nabirajo oglase za naše časopisje. Ne vem, kako pridejo ti ljudje na taka mesta, ki niso zvezana s težkim fizičnim delom in ker se lepo zasluži, bi bilo treba zaposlovati borce. Ljudje, ki sedaj nabirajo oglase, izgledajo malo slabše kot ministri, zvečer jih pa vidiš v raznih lokalih. Na takih mestih bi lahko borce pravilno zaposlili.

KORAČIN JOŽE

Strinjam se s tem, kar je povedal tovariš Ocepek. Taka situacija kakor pri DOZ, je verjetno tudi pri Narodni banki in podjetjih. Klinične bolnice so res poseben problem, ki ni samo naš, ampak problem širšega kroga, ker naša ustanova je največja proračunska ustanova v Ljubljani. Verjetno je pri nas precej slabega kadra z ozirom na svetovni nazor. To je razumljivo, ker je bila ta ustanova do 1948. leta pod vplivom klerikalnega kadra. V tem oziru je naša ustanova zelo važna in vodstvo ustanove se je za marsikateri problem premalo angažiralo. Je pa tudi nekaj objektivnih vzrokov. Po osvoboditvi se je v našo ustanovo rekrutiral slab kader, ker je šel najboljši kader v industrijo. Tudi iz šol je prihajal slab kader. V šoli za babice so bile mladinke, ki zaradi svojega svetovnega nazora ne bi mogle postati babice. Imamo pa težave pri odpuščanju. Hoteli smo odpustiti nekega človeka, ki je bil osumljen prisvajanja skupne imovine, toda nismo ga smeli odpustiti, ker je 50 let star in ima 26 let službe. Ko smo leta 1948 odpustili usmiljenke, so ponovno prišle v službo, samo preoblečene, ostale pa so v glavnem take, kakršne so bile. Ko smo dobili od Sveta za zdravstvo nalog, da zmanjšamo administrativni kader za 40 ljudi, smo postavili, naj najslabše ljudi odpustijo. Dobili smo predlog samo za eno žensko, čeprav bi lahko vsak dan enega postavili pred vrata, pa bi še vedno imeli slabe ljudi. V zvezi z nadurnim delom bi omenil, da bi pri nas lahko odpravili nadurno delo in prihranili s tem državi 300.000 dinarjev mesečno. Predlagali smo, naj bi se namestilo 10 ljudi, da bi lahko odpravili nadurno delo, vendar nam to ni bilo odobreno, čeprav bi s tem prihranili velike vsote. V

pogledu sistemizacije mest vlada precejšnja birokracija in mislim, da to ni samo pri nas.

ZDEŠAR HENRIK

Ni vprašanje samo v tem, da imamo takozvane brezposelne, ampak imamo veliko primerov, ko gredo ljudje iz službe na zdravljenje, in sicer običajno na klimatsko zdravljenje. Z ozirom na to, kar je povedal tovariš Ocepek, mi je jasno, da so na socialnem zavarovanju taki ljudje, ki v glavnem gredo na roko ljudem, ki niso potrebni socialne oskrbe. Ko smo govorili o tem, da je treba ljudi zaščititi in da je treba voditi pravilno kadrovsko politiko, so se okoristili tisti, ki zaščitijo in pomoči niso zaslužili. Socialno zavarovanje prepušča zdravnikom odločati o tem, ali je nekdo bolan ali ni. Za par ljudi sem prepričan, da niso tako bolni, kakor misli njihova okolica, pa kljub temu dobijo klimatsko zdravljenje. Nekdo je bil do konca meseca zdrav, ko pa bi moral prevzeti posel, je dobil najprej par dni bolniškega dopusta, nato pa klimatsko zdravljenje. Dalje človek, ki je ves čas zdrav, dobi klimatsko zdravljenje v Dubrovniku. V nekem primeru se je ugotovilo, da je za ženo uredil na socialnem zavarovanju mož, ki je bil bivši trgovec in ki je bil nacionaliziran. Ali delavski svet ne bi mogel nič napraviti v takem primeru? Delavski svet lahko da izjavo, da ta človek izrablja socialno zavarovanje, toda preko zdravniške izjave ne moreš. Ko sem izrazil dvom o bolezenskem stanju nekoga, mi je zdravnik rekel: »Ti se zastopiš na šole, jaz pa na zdravljenje.« Včasih je socialno zavarovanje vprašalo okolico, kaj misli o bolezni kakenga človeka. Danes tega ni. Če bo šlo tako naprej, bodo sredstva za socialno zavarovanje premajhna, ker socialno zavarovanje tudi ni zlata jama, iz katere se lahko na debelo koplje. To jamo izrabljajo najbolj tisti, ki so pomoči najmanj potrebni.

KRESE LEOPOLD

Ko smo na gospodarskem svetu obravnavali ta vprašanja, smo ugotovili, da je bila povezava Uprave za delovno silo z delovnimi področji slaba. Navadno je bila ta povezava samo preko telefona. Sedaj se bori, kako bi z administrativnimi predpisi dosegla, da bi bila podjetja dolžna vzeti vse, kar ima posredovalnica za delo. V tej situaciji tega ne moremo zahtevati. Delavski svet upravlja podjetja in selekcionirajo, kar jim ne odgovarja. Tisti odstotek ljudi, ki zgubi službo zaradi delikta, tava okoli in je brez posla. Celoten kompleks tega vprašanja je zelo političnega značaja in gotovo moramo to reševati. Prvič se strinjam, da naši ljudje ne smejo biti brez posla. Borcev ni mogoče dati na vsako mesto. Poleg tega pa podjetja zahtevajo take ljudi, ki jih med njimi ni. Ne moremo podjetjem v njihovo škodo vsiljevati ljudi. S strani KSS je precej birokratski odnos do odpuščanja raznih ljudi. KSS se n. pr. ni

strinjal z odpustom kuharice v gostinskem podjetju, ki je kradla. Druga stvar je to, da izkoriščajo socialne predpise bolj kot kdajkoli razni sumljivi elementi, ki prejemajo oskrbovalnino, poleg tega pa dobro služijo. Nekdo se n. pr. registrira kot izučen trgovski pomočnik ali poslovodja in čaka kdaj bo dobil tako mesto, namesto da bi ga zaposlili pri Mojškercu na cesti, potem bi vsaj tisti denar zaslužil. Delavski sveti in sindikati bi morali vzeti stvar v roke in pregledati svoja delovna področja, kakšni ljudje so zaposleni. Če bi postavili, da podjetja ne smejo drugje jemati delavcev, kot na upravi za delovno silo, bi kratili pravice delavskim svetom. Že sedaj, ko je 2600 brezposelnih v Ljubljani, se vsaj za polovico mest iščejo kvalificirani ljudje. Za odgovorna mesta iščemo ljudi, ki so že nekje drugje zaposleni. Po mojem mnenju je treba dati upravnim odborom in delavskim svetom več kompetenc glede nameščanja, personalcev v podjetjih pa ni več treba. Delavski svet naj bi razpravljaj o tem, kdo gre proč in kdo naj bi na njegovo mesto prišel. Brez potrditve delavskega sveta ne bi smeli odpuščati ljudi. Morda bo treba Upravi za delovno silo pomagati tudi z administrativnimi merami, vendar naj se najprej poveže z delovnimi področji, napravi analize in potem rešuje ta vprašanja. Gotov odstotek sedaj brezposelne delovne sile se mi zdi, da bo nujno taval okoli, kar je nujno, ker nočejo sprejeti delovnega mesta, ki je za njih pripravljeno na deželi.

ARKO NIKA

Vprašanje brezposelne ženske delovne sile bi bilo treba še posebej proučiti. Proučiti bomo morali možnosti nove zaposlitve žena. Ena možnost bi bila, če bi ustanavljali uslužnostna podjetja, ki bi razbremenila zaposlene žene. Sedaj v Ljubljani takega podjetja nimamo, dočim imajo po svetu vrsto takih podjetij, kot n. pr. pralnice, servise za pospravljanje, pomoč pri čuvanju otrok za določene dobo itd. Če bi skupno z organizacijo AFŽ to prediskutirali, bi našli precej oblik zaposlitve ženske delovne sile. Poleg tega bi bilo treba predlagati možnost štiriurne zaposlitve za žene. To bi bilo treba urediti z zakonitim predpisom v zveznem merilu. Marsikatera žena bi rada na to pristala, ker 8 ur težko dela, službe pa tudi ne mara zapustiti. Zato bi rada pristala na štiriurno zaposlitev, seveda s polovično plačo in sorazmernimi pravicami socialnega zavarovanja. Tretja stvar je to, da marsikatera podjetja zaposlujejo moško silo na mestih, kjer bi lahko delale žene, moške pa bi se lahko dalo na druga delovna mesta.

KRESE LEOPOLD

V zvezi s tem, kar je predlagala tovarišica, bi obvestil skupščino, da pripravljamo ustanovitev takega servisnega podjetja in na prihodnjem zasedanju bomo razpravljali o tem, ali se ga ustanovi ali ne.

MOJŠKERC JANEZ

Navedeno je bilo, da je precejšnje število mlajše ženske delovne sile brezposelne. Če bi pogledali, koliko je med njimi kvalificiranih ali nekvalificiranih, sem prepričan, da bi ugotovili, da je 90% nekvalificiranih. To mladino bi bilo treba usmerjati tudi v druge poklice in ne samo v trgovino ali za frizerke. Če bi jo usmerili v fino mehaniko, urarstvo, optiko itd., kjer je lahko ženska še bolj spretna kot moški, ne bi bilo vprašanja zaposlitve te mladine.

PRESEDNIK AVŠIČ JAKA

Komisija za izvolitve in imenovanja, komisija za delovno silo in posredovalnica za delo, ti trije forumi naj bi skrbeli, da se priporočila, ki so bila danes iznešena, prediskutirajo in izvedejo.

Treba je stopiti v kontakt s podjetji, njihovimi direktorji, upravnimi odbori in delavskimi sveti ter z obrtnimi obrati ter se neposredno z z njimi dogovoriti, katere ljudi bi lahko sprejeli na delo. Po možnosti naj se brezposelna delovna sila zaposli na kakem delu vsaj ta čas, dokler ne dobi normalne zaposlitve (Uprava cest). Mogoče bi se bilo dobro z nezaposlenimi pogovoriti, kam bi kdo šel delat. Zaposlitev naj bi se iskala tudi izven Ljubljane, ne samo v Ljubljani. Dalje iz diskusije sledi, da je treba vojne invalide porazdeliti in predložiti poedinim podjetjem, da jih sprejmejo. Direktorji podjetij morajo čutiti potrebo, da sprejmejo vojne invalide. Glede ženske delovne sile se je treba povezati s trgovsko in industrijsko zbornico glede vprašanja uka te delovne sile v obrtnih šolah ali neposredno v podjetjih. Podjetja, ki zaposlujejo moške pri delih, ki bi jih lahko opravljale žene, naj bi moško delovno silo zamenjala z žensko delovno silo. Podjetjem je treba priporočiti, da borcem in invalidom omogočijo priučitev raznih del in da za njih otvarjajo nova delovna mesta. Pri administrativnih poslih naj se uredi sistemizacija tako, da ne bo nepotrebnih nadur. Vprašanje štiriurne zaposlitve pa je predlog, ki ga je treba dati v diskusijo Predsedstvu vlade. Vse to je v območju nalog Syeta za zdravstvo in socialno politiko, ki naj o izvedbi čimprej poroča Mestnemu ljudskega odboru.

VONTA JOŽE

Strinjam se s tem, da naj podjetja javljajo svoj potrebe posredovalnici za delo in tudi koga so namestile, ne strinjam pa se s tem, da bi podjetja bila dolžna jemati delovno silo samo od posredovalnice.

MOJŠKERC JANEZ

Invalidov in borcev ne moremo zaposliti na javnih delih, ostalih 40% brezposelnih, ki se trenutno ne morejo zaposliti v svojih poklicih in ki so zdravi, pa lahko zaposlimo na javnih delih in če tega nočejo sprejeti, naj se jim ustavijo podpore. Za javna dela ljudi primanjkuje.

ZUPET AVGUST

Mestna vrtnarija potrebuje 100 ljudi za lahko delo. Vendar se tovarišice nočejo tam zaposliti, kar pomeni, da niso v taki stiski. Med prijavljeno delovno silo je precej takih, ki stanujejo pri starših, ali pa gre za žene, katerih moške so zaposleni in v takih primerih stvar ni tako kritična. Če upoštevamo, da rabi vrtnarija 100 ljudi, pa brezposelni nočejo sprejeti tega dela, je to znak, da situacija ni tako kritična.

KRIVIC VLADIMIR

V Ljubljani ne bi smelo biti niti enega brezposelnega, nasprotno, še primanjkovati bi moralo delovne sile. Imamo precej primerov, ko ljudje nočejo iti na delo izven Ljubljane. To bi morali odločno postaviti in ne popuščati raznim prijateljskim in familijarnim zvezam. Edino izjemo bi lahko napravili pri invalidih in pri bolnih borcih, ki jih ne moremo siliti. Mlada dekleta nočejo iti nikamor izven Ljubljane. Starši povsod intervenirajo za njih. Ne vem, zakaj ne bi mogle poleg moških tudi dekleta iti po raznih krajih Slovenije. V Novem mestu smo poiskali dekletom službe in še stanovanja, pa niso hotela iti tja. Tudi Mestni ljudski odbor bi moral zavzeti v tem pogledu odločno stališče. Gotovo ni lahko iti iz Ljubljane, toda treba je to pojasniti. Za mlajše ljudi bi bilo koristno, da bi šli ne samo po raznih krajih Slovenije, ampak tudi v druge republike. Tovariš predsednik je predlagal, naj bi komisija za proučevanje problemov delovne sile bila zadolžena z raznimi nalogami. S tem se ne bi strinjal, ker naloga komisije je proučevati problematiko in jo prenašati skupščini, da lahko bolj smotno diskutira. Naloga operativnih organov, gospodarskega sveta in aparata ter vseh drugih svetov pa je, da se s temi vprašanji ukvarjajo in jih rešujejo.

GOSTIŠA MIHAELA

Tovariš Zupet je dejal, da ima Vrtnarija 100 mest za žensko delovno silo. Če bi 100 tovarišic tam zaposlili, bi lahko skrčili podporo za 100 ljudi. Najprej jokajo in pravijo, da bi prijele za vsako delo, če jih pa pošljemo na delo, ga nočejo sprejeti. Mislim, da bi moral Mestni ljudski odbor ali Svet za komunalo bolj energično postopati s temi

ljudmi. Okoli 70 mladih deklet je končalo srednjo ekonomsko šolo. Tudi zanje iščemo mesta, pa jih ne najdemo. S takimi deli je treba zaposliti vsaj tiste, ki nimajo kvalifikacije.

PREDSEDNIK AVŠIČ JAKA

Pogovoriti se je treba s podjetji, ki bi lahko zaposlila delovno silo pri delih, ki sicer ne odgovarjajo strokovnosti nezaposlenega, vendar pa bi od tega imela skupnost in nezaposleni to korist, da bi brezposelni dobivali podporo za neko splošno koristno storjeno delo, ne pa kar tako na breme socialistične skupnosti. Naloge, ki izvirajo iz te diskusije, naj prevzame Svet za zdravstvo, ker je posredovalnica za delo pri Svetu za zdravstvo in socialno politiko. Takšna podjetja so n. pr. Uprava cest, Vrtnarija, Megrad, Gradis, nadalje gozdarski odsek za pogozdovanje, Dom, Kanalizacija, Vodovod, Snaga in drugo.

3. Sklepanje o določitvi volilnih enot za volitve v zbor proizvajalcev in o razdelitvi odborniških mest na posamezne volilne enote.

Predlog prečita tajnik MLO Niko Pogačar:

Mestni ljudski odbor je na svoji VIII. seji sprejel sklep o skupnem številu odbornikov zbora proizvajalcev ter o številu odbornikov v okviru posameznih volilnih skupin oziroma podskupin. V zvezi z volitvami v zbor proizvajalcev je potrebno, da ljudski odbor na današnji seji razpravlja in sklepa še o naslednjih vprašanjih:

1. o določitvi posebnih volilnih enot ter številu odbornikov, ki jih voli vsaka takšna volilna enota;
2. o določitvi skupnih volilnih enot ter številu odbornikov, ki jih voli vsaka skupna volilna enota, in
3. o določitvi skupnega števila delegatov, ki jih v okviru volilne skupine (podskupine) voli vsaka skupna volilna enota, in števila delegatov, ki jih voli posamezna gospodarska organizacija oziroma sindikalna organizacija.

V skladu z navodilom Prezidija Ljudske skupščine LRS je treba sprejeti tudi sklep o določitvi tistih gospodarskih zavodov, katerih delavci in uslužbenci volijo odbornike v zbor proizvajalcev. Ker od tega v določeni meri zavisi razdelitev odborniških mest na posamezne volilne enote, dovolite, da najprej prečitam predlog tega sklepa:

»Na podlagi 90. člena Zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov in po navodilu Prezidija Ljudske skupščine LRS je

Mestni ljudski odbor za glavno mesto Ljubljano na svoji IX. seji dne 29. oktobra 1952 sprejel naslednji

s k l e p :

V zbor proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora za glavno mesto Ljubljano volijo odbornike tudi delavci in uslužbenci naslednjih gospodarskih zavodov s samostojnim financiranjem: Mestni vodovod, Mestna kanalizacija, Uprava cest, Sekcija za vzdrževanje cest in Tehnični inštitut.

Komisija za pravne predpise in organizacijo je na svoji včerajšnji seji pregledala predloge, katere je Tajništvo MLO pripravilo v zvezi z določitvijo volilnih enot za volitve v zbor proizvajalcev ter se v celoti strinjala z osnutkom sklepa, ki ga bom sedaj prečital:

»Na podlagi členov 96 do 104 ter 113. in 117. člena Zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov je Mestni ljudski odbor za glavno mesto Ljubljano na svoji IX. seji dne 29. oktobra 1952 sprejel naslednji

s k l e p

o določitvi volilnih enot in razdelitvi odborniških mest na posamezne volilne enote za volitve v zbor proizvajalcev MLO:

I

V prvi volilni skupini, ki obsega industrijo, gozdarstvo, gradbeništvo, komunalna dela in promet, je 6 posebnih in 24 skupnih volilnih enot, ki volijo skupno 36 odbornikov. Količnik za porazdelitev mandatov v tej volilni skupini je 654.

Posebne volilne enote so naslednje gospodarske organizacije:

	Število proizva- jalcev	Voli odbor- nikov
1. Titovi zavodi LITOSTROJ, Gutsmanova 3	1615	2 (+ 1)
2. Splošno stavbno podjetje TEHNIKA, Vošnjakova 6	1215	1 (+ 1)
3. Gradbeno podjetje GRADIS IMM, Bohoričeva 24	735	1
4. Direkcija pošte, telegrafa in telefona, Levstikov trg	739	1
5. Železniška postaja Ljubljana	936	1 (+ 1)
6. Kurilnica Ljubljana	980	1 (+ 1)
Skupaj		7 (+ 4)

Skupne volilne enote sestavljajo naslednje gospodarske organizacije:

	Število proizva- jalcev	Voli odbor- nikov	Voli delegatov
7. Papirnica Vevče	637		42
Kuverta, Titova 67	36		2
	673	1	44
8. Tobačna tovarna, Tržaška 12 . . .	623		41
Tovarna testenin, Tržaška 44 a . .	41		3
	664	1	44
9. Kemična tovarna Moste, Ob želez- nici 14	212		14
Tovarna usnjenih in tekstil. pomož- nih sredstev, Zaloška 54	49		3
Tovarna kleja, Šmartinska 50 . . .	159		11
ILIRIJA, tovarna kemičnih izdelkov, Tržaška 40	97		6
LEK, tovarna zdravil, Celovška cesta	113		8
Kemoproizvodi, Ob Ljubljani . . .	7		1
Karton, Wolfova 12	49		3
	686	1	46
10. Elektro - energetski sistem LRS, Zu- pančičeva 3	36		2
Elektro - Ljubljana, Črtomirjeva 3 a .	300		20
ZMAJ, tovarna galvanskih elementov, Šmartinska 21	71		5
Telekomunikacije, Linhartova cesta .	262		17
	669	1	44
11. Litografija, Bazoviška 6	6		1
Kartonažna tovarna, Ulica Toneta Čufarja 16	381		25
Zavod za izradu novčanic, Lepo- dvorska 23	36		2
Umetniški zavod za litografijo, Igri- ška 6	80		5
Tiskarna Jožeta Moškriča, Nazar- jeva 6	101		7

Tiskarna Toneta Tomšiča, Gregorčičeva 23

71	5
675	45

12. Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6

300	20
-----	----

Tiskarna Slovenskega poročevalca,

Ulica Toneta Tomšiča 3

139	9
-----	---

Triglavska tiskarna, Dalmatinova 8 .

111	7
-----	---

Blaznikova tiskarna, Breg 10—12 .

117	8
-----	---

667	44
-----	----

13. Oljarne, Tovarniška 41

96	6
----	---

Pivovarna Union, Celovška 22 . .

259	17
-----	----

Vinocet, Viška 10

52	3
----	---

Tovarna konzerv, Tržaška 15 . . .

32	2
----	---

Šumi, Gradišče 7

54	4
----	---

ALKO, Frankopanska 9

52	3
----	---

Ljubljanska tovarna hranil, Šmartinska 30

68	5
----	---

Sodavičarstvo, Kolodvorska ul. . .

4	1
---	---

Mlinsko podjetje, Hrenova ul. . . .

26	2
----	---

Črevarna, Mesarska 1

40	3
----	---

683	46
-----	----

14. Obnova, gradb. podj., Šmartinska c.

293	20
-----	----

Slovenija ceste, Titova 38

361	24
-----	----

654	44
-----	----

15. Gradb. podj. MEGRAD, Kotnikova

450	30
-----	----

Mestno tesarstvo, Ižanska 18 . . .

61	4
----	---

Podjetje za urejanje hudournikov,

Parmova 33

152	10
-----	----

663	44
-----	----

16. Tesar, Parmova 45

259	17
-----	----

OGRAD, Ljubljana ok., Tomšičeva 5

49	3
----	---

Tovarna gradbenih polizdelkov, Moste

25	2
----	---

Tovarna optičnih in steklopihaških

izdelkov, Metelkova 15

69	5
----	---

Cementnine, Vodovodna 3

38	3
----	---

Stavbno mizarstvo, Slomškova 16 .

109	7
-----	---

Žaga, Ljubljana, Resljeva 24			41	3
Lesno-industr. podjetje, Parmova 37			65	4
Protektor, Šmartinska 44			17	1
Tovarna zamaškov, Celovška 32			87	6
			759	1 51
17. Izolirka, Ob železnici			144	10
Ljubljanske opekarne, Emonska 2			306	20
Mestne opekarne, Titova 14			95	6
Industr. naravnega in umetnega kamna, Titova 48			133	9
			678	1 45
18. Bombažna tkalnica, Vižmarje			153	10
Tovarna dekorativnih tkanin, Celovška 280			362	24
Okrajna tekstilna industrija, Tacen			145	10
			660	1 44
19. Pletenina, Zaloška 14			411	27
Angora, Emonska 2			163	11
Volnenka, Poljanski nasip 40			82	5
			656	1 43
20. Modna konfekcija, Titova 35 b			69	5
Vata, Zadobrova			22	1
TOTRA, Zgornja Hrušica 14			20	1
Dežnik, Aleševčeva ul.			25	2
Tovarna nogavic, Savlje			85	6
VPOO, Masarykova c.			145	10
Planica-šport, Linhartova 4			95	6
Industrija obutve, Trubarjeva 72			169	11
Zvezda, Vodnikova 42			61	4
Torbica, Jesenkova 3			53	4
			744	1 50
21. Saturnus, Ob železnici 16			500	33
Soča, ortopedsko podjetje, Vrazov trg			73	5
Toplovod, Črtomirjeva 24			243	16
Tovarna kovinske galanterije, Mari-borska 4			215	14

SKIP, strojno-kovinsko podjetje, Viž-			
marje 170	186		12
Ardel, Celovška c. 5	138		9
	1355	2	89
22. Tovarna pis. strojev, Trubarjeva 72	28		2
ROG, tovarna koles, Cesta dveh ce-			
sarjev 40 b	194		13
Karoserija, Kamniška 25	147		10
TELA, tovarna električnih aparatov,			
Rimska 21	70		5
Utensilija, Rudnik 46	325		22
	764	1	52
23. UNITAS, Draveljsko polje	119		8
Elektroprojekt, Parmova 33	71		5
Zavod za konstrukcije ind. strojev in			
naprav, Parmova 33	26		2
Papirinvest, Parmova 33	29		2
Mestni projektivni biro, Kresija	37		2
Slovenija-projekt, Cankarjeva 1	177		12
Agroprojekt, Črtomirova ul.	32		2
Elektrosignal, Pražakova 8	94		6
Tehnični inštitut, Trata	31		2
Tribuna, Karlovška 4	87		6
Elektra, Černetova 26	40		3
Mehanično podjetje lesne proizvodnje,			
Tržaška 69	46		3
	789	1	53
24. Uprava cest, Vilharjeva 14	386		26
Sekcija za vzdrževanje cest, Par-			
movna 33	48		3
Mestna kanalizacija, Ambrožev trg 7	162		11
Mestni vodovod, Krekov trg 10	91		6
	687	1	46
25. Gozdno gospodarstvo Ljubljana, Par-			
movna 7	280		19
SILVA, gozdno in lesno gospodar-			
stvo, Parmova 37	7		1
Silva-produkt, Parmova 37	68		5

Avtoobnova, Bežigrad 11	94	6
Avtoservis, Prešernova 52	35	2
SAP, Slovenija avtopromet, Šmartin- ska cesta	148	10
Avtotaksi, Slomškova ul.	23	2
JAT, Miklošičeva c.	9	1
Triglavfilm, Zrinjskega 9	126	8
	790	1 54
26. Elektr. cestna železnica, Celovška 164	438	29
Špedicija, Titova 33	126	8
MEPROM, Titova 36	90	5
	654	1 44
27. Direkcija železnic Ljubljana	280	19
Tiskarna voznihi kart	54	4
Mostovne delavnice	130	9
Postaja Zalog	194	13
	658	1 45
28. Postaja Šiška	493	33
Nadzorništvo proge Šiška	93	6
Postaja Rakovnik	68	5
	654	1 44
29. Strojna delavnica Šiška	459	31
Signalne delavnice	118	8
Postaja Vižmarje	21	1
Skladišče Zalog	56	4
	654	1 44
30. Sekcija za vzdrževanje proge	210	14
Nadzorništvo zgradb Ljubljana	215	14
Kontrola dohodkov	116	8
Elektrodelavnice	77	5
Žel. gradbeno podjetje Vladimir Gor- tan, pogon Ljubljana	42	3
	660	1 44
Skupaj		25 odbornikov

Na podlagi 99. člena cit. zakona se dodeli še po eno odborniško mesto 1., 2., 5. in 6. volilni enoti, ker imajo največji ostanek nad količnikom.

II

V drugi volilni skupini so tri volilne podskupine, od katerih vsaka voli po enega odbornika. Gospodarske organizacije v okviru poedinih volilnih podskupin sestavljajo 3 skupne volilne enote ter volijo naslednje število delegatov:

	Število proizvajalcev	Število delegatov
1. Državna kmetijska posestva		
Mestno posestvo Jesenkovo	42	5
Mestna ekonomija Bokalce	42	5
Ekonomija RLO II	29	3
Podjetje Umetna valilnica Šentvid	12	2
Ribarsko gospodarstvo Slovenije	5	1
Skupaj	130	16
2. Kmečke delovne zadruge		
Dravljje	191	5
Savljje	178	5
Ježica	177	5
Vič	191	5
Tomačevo	147	4
Zadobrova	154	4
Šmartno ob Savi	161	5
Zalog	69	2
Moste	89	3
Črna vas	73	2
Šentvid	77	3
Vižmarje	44	2
Štepanja vas	45	2
Slape	28	1
Zgornji Kašelj	54	2
Skupaj	1708	50
3. Splošne kmetijske zadruge		
Polje	107	2
Rudnik	86	2
Lavrica	163	4
Medno	116	3
Dobrunje	355	8
Tacen	108	2
Bizovik	147	4

Barje	146	4
Šentvid	76	1
Štepanja vas	142	3
Zadobrova	30	1
Stožice	118	2
Dravljje	100	2
Zalog	68	2
Zelenjarska zadruga Trnovo	100	2
Skupaj	1862	42

III

V tretji volilni skupini, ki obsega trgovino in gostinstvo, so štiri skupne volilne enote, od katerih vsaka voli enega odbornika.

Vpoštevajoč število zaposlenih, voli 95 trgovinskih in gostinskih podjetij, ki imajo delavske svete, skupaj 293 delegatov, 70 trgovinskih in gostinskih podjetij, ki nimajo delavskih svetov, pa 41 delegatov. Na povprečno 20 zaposlenih se voli en delegat.

Prvo skupno volivno enoto sestavljajo sledeča trgovinska podjetja:

	Število delegatov
Ekonom, Titova 12	2
Emona, Gosposvetska 13	2
Grmada, Celovška 34	3
Trgovsko podjetje Hrana, Tržaška 4	4
Trgovsko podjetje Izbira, Wolfova 1	4
Trgovsko podjetje Koloniale, Celovška 81	4
Trgovsko podjetje Kovina, Stritarjeva 7	4
Trgovsko podjetje Kurivo, Masarykova 9	8
Manufaktura, Trubarjeva 1	2
Merkur, Trubarjeva 88	3
Na-Ma, Wolfova 1	7
Tekstil, Ciril Metodova 1	2
Tkanina, Trubarjeva 1	1
Trgovina s tekstilom in obutvijo, Nazorjeva 4	4
Dom, Mestni trg 24	4
Komisija, invalidsko podjetje, Stari trg 4	1
Prehrana, Titova 15	10
Preskrba, Masarykova 15	3
Rožnik, Titova 10	3
Špecerija, Prisojna 7	2

Trgovsko podjetje Živila, Titova 31	3
Trgovsko podjetje Železničar, Masarykova c. 15	3
Trgovina državnih posestev, Titova 29	4
Drogerija, Galusovo nabrežje 11	1
Skupaj	84

Drugo skupno volilno enoto sestavljajo sledeča trgovinska podjetja:

Usnje, Wolfova 1	2
Volna, Wolfova 1	1
Elektrotehna, Parmova 33	3
Kemo-import-export, Titova cesta	2
Tehnometal, Titova 16	6
Les - Ljubljana, Parmova 37	2
Trgovsko podjetje Železnina, Parmova 33	2
Elektro-nabava, Resljeva 18	2
Gosad, Prečna ulica 4	4
Jugopetrol, Parmova 33	4
Gradbeni material, Vižmarje	2
Kemofarmacija, Metelkova 7	3
Koteks, Parmova 33	5
Odpad, Parmova 33	5
Razfilm, Zrinjskega 9	3
Slovenija avto, Frankopanska 21	6
Slovenija les, Titova 1	4
Slovenija - impeks, Beethovnova 14	6
Žito, Parmova 33	5
Transjug, Masarykova 17	7
Tobak, Likozarjeva ulica	6
Sanolabor, Cigaletova 5	2
Semenarna, Gosposvetska 5	3
Skupaj	85

Tretjo skupno volilno enoto sestavljajo sledeča trgovinska podjetja:

Mleko, Majstrova 10	7
Sadje - zelenjava, Dolničarjeva ulica	6
Steklo, Titova 10	1
Trgovsko podjetje z galanterijo, Trubarjeva 1	2
Državna založba Slovenije, Mestni trg 26	3
Kmetijski magazin, Parmova 33	2
Slovenija-sport, Titova 18	2
TEKO, Parmova 33	1
Continental, Toneta Tomšiča 7	1

Gorjane, Titova 1	1
Jugoreklam, Kidričeva 3	2
Jugotehnika, Čopova 12	1
Mladinska knjiga, Titova 1	2
Slovenski knjižni zavod, Ciril Metodova	1
Jugo-impex	2
Mestna cvetličarna	1
Živino-export, Miklošičeva 6	1
Trgovsko pod. OZKZ, Ljubljana - okolica, Aškerčeva 3	3
Slovenija sadje, Čopova 50	1
Delikatese, Mačkova	4
Slovenija-živinopromet, Parmova 33	1
Vino, Ljubljana, Tržna ulica 6	4
Slovenija vino, Frankopanska 11	5
Trgovsko podjetje Hranila, Polje	2
Kurivo-prodaja, Celovška cesta	2
Trgovsko podjetje Mavrica, Resljeva cesta	1
Radiocenter, Dalmatinova	1
Trgovsko podjetje Umetnina, Resljeva 16	1
Agencija Slovenija, Titova 17	2
Astra, trgovsko podjetje z usnjem, gumo in tehničnimi tekstilijami na debelo in drobno, Parmova 33	1
Oprema-export, Kidričeva 3	1
Vino, Ljubljana okolica	2
Kooperativa, Miklošičeva 6	1
Tobačna tovarna Sarajevo, Kolodvorska ulica	1
Triglav, tovarna obutve	1
Agrotehnika, Miklošičeva 10	1
Ljubljana-export, Tomšičeva 2	
Mleko; Polje	
Sanitarija, Miklošičeva 17	
Jugomercedes, Titova 28	
Uslužnostni servis, Dolenjska cesta	
Kemo-servis, Kongresni trg	
Kombinat, Borov, Tavčarjeva 1	
Kulpin, Titova 14	
Veletrgovina, preduzeče za promet robom na veliko — Sarajevo, filiala Ljubljana, Trubarjeva 25	
Varteks, Čopova 5	
Cankarjeva založba	
Gasilski servis, Erjavčeva 12	
Lovska zadruga, Komenskega 36	

Trgovina z galanterijo slepih, Gosposvetska

Čebelarska zadruga, Miklošičeva 28

Jugofilatelija

Begej, Čopova 3

Jugovinil, Miklošičeva 13

29. november, Kardeljeva 1

Josip Kraš, Čopova 3

KUGLEK, Stari trg

Krka, Ciril Metodova 9

Kopaonik, Titova cesta

Fruktus

Pomorska agencija

Zadružna agencija pri RZKZ

Založba kmečke knjige, Kidričeva 6

Vitamin, Kapiteljska 9

Čilimi, Mestni trg 15

Umetniška zadruga, Kardeljeva 1 8

Skupaj 79

Četrto skupno volilno enoto sestavljajo sledeča gostinska in trgovin-
ska podjetja:

Mestna klavnicna 12

Bellevue, Pod gozdom 12 in Gostinsko podjetje Savica 2

Hotel Slon 7

Hotel Union 7

Hotel Turist 2

Putnik 3

Gostinsko podjetje Daj—Dam 2

Gostinsko podjetje Šestica 4

Gostinsko podjetje Rio 2

Gostinsko podjetje Sokol 2

Gostinsko podjetje Činkole 2

Kolodvorska restavracija 4

Kavarna Nebotičnik 2

Gostinsko podjetje Slavija 3

Ljudska kuhinja 2

Ljudska restavracija 2

Okrajno gostinsko podjetje Žabjak in Gostinsko podjetje

Belokranjc 1

Kavarna Evropa 1

Gostinsko podjetje Glince, Gostinsko podjetje pri Lovcu

in Gostinsko podjetje Pod lipo 2

Gostinsko podjetje Krim	1
Gostinsko podjetje Majolka, Gostinsko podjetje Primorje in DUR Šiška	2
Gostinsko podjetje pri Nacetu in Kavarna Tabor . . .	2
Gostinsko podjetje Planica, Kavarna Bežigrad in Kopali- šče Ježica	1
Gostinsko podjetje Planinka	1
Gostinsko podjetje Podgora in DUR Šent Vid	1
Gostinsko podjetje Stari Tišler	2
Kavarna Volga in Grajska restavracija	2
Gostinsko podjetje Zelena jama	1
DUR Delavski dom	1
DUR Glavnega odbora zveze sindikatov Slovenije . . .	1
DUR Ljudske milice in DUR Minot	2
Gostinstvo Polje	2
Vino Koper	1
Grafični nabavni zavod	
Trgovsko podjetje združnega sklada in mestnih ekonomij	
Državno gospodarsko podjetje za promet z zobarskimi po- trebščinami in Boca-promet, Ciril Metodova 1	2
Export-projekt, Ulica Toneta Tomšiča	1
Slovenija tekstil, Župančičeva in Komerce	1
Skupaj	86

IV

V četrtni volilni skupini (obrt), ki tvori eno volilno enoto, se volijo 4 odborniki.

Volilno telo v tej skupini sestavljajo člani Mestne obrtniške zbornice, katerih je 209, in delegati sindikalnih organizacij na področju mesta Ljubljane, v katerih so včlanjeni obrtni delavci.

Sindikalne organizacije izvolijo skupaj 209 delegatov in sicer tako, da pride en delegat povprečno na 19 sindikalno organiziranih obrtnih delavcev:

	Število članov	Volijo delegatov
1. Kroj, Poljanska 13	202	11
2. Oblačilna zadruga, Čopova 7	117	6
3. Krojaštvo, Igriška 14	20	1
4. Krojaštvo, Šmartinska 24	38	2

5. Oblačilna zadruga, Celovška 72	34	2
6. Moda, Šent Vid	15	1
7. Krzno, Mestni trg 5	28	1
8. Krojači, privatni sektor, Gosposvetska 17	218	11
9. Pletilje in šivilje, privatni sektor, Gosposvetska cesta 17	140	7
10. Šivalnice AFŽ, Aleševčeva 22	16	1
12. Čevljarska zadruga, Prešernova 48	26	1
13. Čevljarska zadruga, Mivka 25	73	4
14. Čevljarska zadruga, Celovška 79	33	2
15. Čevljarska zadruga, Zaloška 10	16	1
16. Čevljarska zadruga, Tržaška 86	16	1
17. Usnjeni izdelki, Celovška 14 in Usnjena galanterija. Titova 17	97	5
18. Mestna čevljarna, Kolodvorska 12	73	4
19. Čevljarji, privatni sektor, Gosposvetska 17	96	5
20. Drž. obrt. mojster Vogrinec, Tavčarjeva 1	17	1
21. Zidarji, privatni sektor, Gosposvetska 17	48	2
22. Tesarji, privatni sektor, Gosposvetska 17	36	2
23. Marmor, Resljeva 30	49	2
24. Zadruga pleskarjev, Gosposvetska 16	89	5
25. Remont, Zaloška 57	24	1
26. Cementninarji, privatni sektor, Gosposvetska cesta 17	32	2
27. Soboslikarji, privatni sektor, Gosposvetska cesta 17	52	3
28. Oplesek, Kolodvorska 18	20	1
29. Remont, Kolezijska 4	72	4
30. Steklarji, privatni sektor, Gosposvetska 17	18	1
31. Udarnik, Šent Vid	17	1
32. Ključavničarji, Kolodvorska 18	44	2
33. Mestna instalacija. Slomškova 4	66	3
34. Mehanični servis, Kolodvorska 18 in Avto-mehanika, Titova 35	61	3
35. Precizna mehanika, Čopova 44, in Optika, Trg revolucije	26	1
36. Kovinarji, privatni sektor, Gosposvetska 17	100	5
37. Kovinarji, privatni sektor	68	3
38. Kovinarji, privatni sektor	30	1
39. Električarji, privatni sektor, Gosposvetska cesta 17	39	2
40. Mestno pecivo, Poljanska 11	360	19

41. Mizarska zadruga, Postojnska 56	41	2
42. Pohištvo, Predjamska 32	28	1
43. Tapetništvo, Titova 41	66	3
44. Sodarska zadruga, Tacen	36	2
45. Mizarji, privatni sektor	100	5
46. Mizarji, privatni sektor	60	3
47. Mizarji, privatni sektor, Gosposvetška 17	180	9
48. Igračarji, Titova 35	56	3
49. Brivci, Trubarjeva 5	44	2
50. Brivci, Kidričeva 6	80	4
51. Brivci, privatni sektor, Gosposvetška 17	20	1
52. Rajonska podjetja, Moste, Predovičeva 5	62	3
53. Rajonska podjetja Vič, Lepi pot 1	37	2
54. Vojaški vojni invalidi, Likožarjeva (provi- zorij)	48	2
55. Fotografii, privatni sektor, Gosposvetška cesta 17	19	1
56. Obrtna podjetja Polje, Kulturni dom	108	6
58. Državna obrtna mojstra Žontar, Šefic, Can- karjeva 14	41	2
60. Pletilje Rozman, Gosposka 4	28	1
61. Fotolik, Cankarjeva 3	32	2
63. Pleskarska zadruga Savica, Rimska 19	19	1
64. Lesna galanterija, Šmartinska 10	14	1
66. Oprema, Šentvid 86	27	1
67. Šport oprema, Celovška 95	46	2
68. Ura, Prešernov trg 1	29	1
69. Kristal, Titova 14	31	2
70. Krojaško čevljarske delavnice, Igrška ul.	40	2
71. Odeja, Komenskega 1	22	1
72. Parketarska zadruga, Kolodvorska 35	18	1
73. Krojaška zadruga, Tržaška 42	21	1
74. Modno krojaštvo, Celovška 97	38	2
77. Mizarska delavnica, Krim, Linhartova ul. (novi bloki)	50	2
78. Državni obrtni mojstri Podržaj in drugi, Trubarjeva 65 ter državni mojster Grom	40	2
79. Dimnikarji, Kolodvorska 6	23	1
— Mesnine, Roška 7	48	2
— Rog, meso in mesni izdelki, Tomšičeva 3	27	1
— »Labod«, Poljanski nasip	50	2

Skupaj 4172 209

Na podlagi 101. člena Zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov Mestni ljudski odbor za glavno mesto Ljubljano predlaga ta sklep v potrditev Prezidiju Ljudske skupščine LRS.

V obrazložitev predlaganih sklepov je treba povedati sledeče:

1. Svet Vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti je že po objavi navodila Prezidija Ljudske skupščine LRS o tem, kateri gospodarski zavodi lahko volijo odbornike v zbor proizvajalcev, sporočil, da je potrebno omenjeno navodilo, v kolikor gre za ustanove, ki se bavijo s storitvami proti plačilu, tolmačijo čim ožje. Zaradi tega je v končnem predlogu izpadlo določeno število zavodov oziroma ustanov, glede katerih je bilo prvotno predvideno, da bodo volile odbornike v zbor proizvajalcev, na primer čisto komunalni zavodi, instituti, radio, lekarne itd.

2. Predlog o združevanju gospodarskih organizacij v skupne volilne enote smo prejšnji teden dostavili vsem podjetjem in ustanovam, ki so vključene v prvo volilno skupino. Izmed 37 odgovorov, ki so prišli do včeraj, se pretežna večina strinja z našim predlogom; nekatera podjetja so sporočila koristne pripombe, ki so v končnem predlogu tudi upoštevane. Ni pa bilo mogoče osvojiti onih predlogov, ki so v nasprotju z zakonskimi predpisi, na primer zahteve podjetja Izolirka, da bi se odborniška mesta dodeljevala gospodarskim organizacijam glede na njihovo potrebnost, ne pa — kot določa zakon — v sorazmerju s številom zaposlenih proizvajalcev. Kolikor je bilo mogoče, so v predlogu združena v skupne volilne enote podjetja sorodnih panog, z izjemo tistih primerov, kjer glede na število zaposlenih ni bilo mogoče v celoti upoštevati omenjeni kriterij. Podatke o številu zaposlenih v posameznih gospodarskih organizacijah je dal na razpolago Urad za statistiko in evidenco na podlagi mesečnih poročil za mesec avgust oziroma september.

Predlog o sestavi volilnih enot v trgovini in gostinstvu je bil izdelan sporazumno s pristojnima zbornicama. Isto velja tudi za volilno skupino obrti.

3. Da bi bile gospodarske organizacije, ki bodo volile odbornike v zbor proizvajalcev, čimprej seznanjene z določitvijo volilnih enot in razdelitvijo mandatov na posamezne volilne enote, bi bilo prav gotovo smotno, da se tozadevni sklep Mestnega ljudskega odbora objavi v dnevnem časopisu, čim bo Prezidij Ljudske skupščine LRS sklep potrdil.

ING. LAPAJNE-OBLAK SONJA

Zavod za urbanizem in komunalno tehniko ni vključen v predlogu. To je gospodarska ustanova, ki ima enak značaj kot Slovenija - projekt

ali Mestni projektivni biro, ker izdeluje projekte proti plačilu in ne prejema dotacije. Predlagam, da se vključi tudi naše podjetje.

POGAČAR NIKO

S tovarišico ing. Lapajne sem govoril, katere ustanove naj bi bile priznane kot gospodarske organizacije, ki volijo odbornike v zbor proizvajalcev. Poleg teh petih so bile prvotno predvidene še Mestna vrtnarinja, Javna razsvetljava ter Zavod za urbanizem ter komunalno tehniko. Pozneje so s Sveta za zakonodajo po naročilu Zveznega sveta za zakonodajo sporočili, da je treba pri teh ustanovah tolmačiti navodilo Prezidija čim ožje. Po tem tolmačenju naj bi se izločili: Radio, lekarne, instituti, laboratoriji itd. V zvezi s tem so bile te ustanove izločene. Res pa je, da se Mestni projektivni biro bavi s podobnimi nalogami kot Zavod za urbanizem in komunalno tehniko, samo eno je podjetje, drugo pa ustanova in je različen odstotek odvajanja družbenega prispevka. Od Mestnega ljudskega odbora je odvisno, koga vključi. Radio je sam rekel, da ne zahteva udeležbe pri volitvah v zbor proizvajalcev. Ostali niso izrazili kakih zahtev po vključitvi, vsaj na tajništvo MLO se niso obrnili. Še enkrat poudarjam, da je prišlo do ožjega tolmačenja na podlagi sporočila, ki ga je dal Svet za zakonodajo.

ING. LAPAJNE — OBLAK SONJA

Naše podjetje ima popolnoma podjetniški značaj. Bavi se s proizvodnjo in ne z uslugami, ker smatramo objekt za duhovno proizvodnjo. Na pobudo Gospodarskega sveta LRS se je to podjetje osamosvojilo in ker dela samo za ljudske odbore, nam ni treba odvajati istega odstotka kot druga podjetja. Je pa naša proizvodnja popolnoma ista kot proizvodnja Slovenija-projekta ali drugih projektantskih ustanov. Instituti pa imajo drugačen pomen, in sicer znanstveno raziskovalni pomen in to je nekaj drugega, kakor tudi pionirska železnica ali Snaga. Za geološki zavod ne vem s čim se bavi, vem samo, da je bilo preje podjetje, sedaj pa je zavod. Gradbeni institut je tudi deloma znanstvena ustanova, deloma pa dela za plačilo.

PELKO GAŠPER

Ali sem preslišal, ali pa Klavnica res ni vključena?

POGAČAR NIKO

Klavnica je obrtno podjetje in zato ni vključena v prvi volilni skupini, temveč bo volila v volilni skupini obrti. Vi imate svojega zastopnika v Mestni obrtni zbornici. Vaše podjetje je v tisti sindikalni podružnici, kamor ste vključeni.

PELKO GAŠPER

Pri nas je 250 ljudi.

KRESE LEOPOLD

Obrtna podjetja ne volijo po obratih.

POGAČAR NIKO

Pri obrti je značilno to, da je ponekod malo delavcev sindikalno organiziranih, na primer od brivcev privatnega sektorja samo 20 %.

PELKO GAŠPER

Pri nas je 250 ljudi, ki so vsi člani sindikata. »Rog« jih ima 30, »Mesnina« 50. Vprašal sem zato, da bom vedel ljudem povedati.

KRESE LEOPOLD

Koliko akumulacije plačuje Zavod za urbanizem in komunalno tehniko?

ING. LAPAJNE-OBLAK SONJA

45 %.

ŠUBIC MIRAN

Diskutirati o tem je izgubljen čas, ker je odvisno od rešitve Gospodarskega sveta, ali bodo te ustanove, kot Zavod za urbanizem in Slovenija-projekt v bodoče še eksistirale.

ING. LAPAJNE — OBLAK SONJA

Tovarišu Šubicu bi odgovorila, da je res Gospodarski svet o tem sklepal, ker ni bil pravilno informiran, kaj delamo, toda ko sem govorila s člani Gospodarskega sveta, so mi vsi rekli, da se bomo kvečjemu razširili, ne pa ukinili.

ŠUBIC MIRAN

Jaz pa vem, da ta stvar še ni rešena.

AVŠIČ JAKA

Ali je skupščina za to, da se pusti predlog, kakršen je, ali da se vključi Zavod za urbanizem?

ING. LAPAJNE-OBLAK SONJA

Predlagam, da se nas vključi, ker obstojamo in imamo naročila za leto 1953 in 1954. Povsod je urbanizem zelo razvit, pri nas pa je v zastanku in smatram, da smo potrebni. Tudi Gospodarski svet je uvidel, da smo potrebni, samo ni še sklepal o našem zavodu, ker ima druge važnejše naloge.

KRESE LEOPOLD

Princip je tak, da pridejo v Svet proizvajalcev tisti, ki ustvarjajo akumulacijo, ki dajejo v proračun. Ti naj sodelujejo pri razdelitvi sredstev, katere so ustvarili tudi oni. To je princip. Popolne doslednosti tu ni. So pa majhne razlike. Uprava cest bi prav za prav morala biti podjetje, čeprav nima smisla, da bi pogrebni zavod in ne vem katera podjetja še sedela v zboru proizvajalcev.

ING. LAPAJNE-OBLAK SONJA

Naša ustanova prispeva v proračun kakor podjetja. Vzdržuje se sama brez dotacije in ves presežek se razdeli tako, da ostane 40 % ustanovi, 60 % pa gre v proračun.

POGAČAR NIKO

Dobili smo napotilo, da naj se tiste ustanove, ki bi morale biti po svojem značaju podjetja, in bi morale odvajati akumulacijo kakor podjetja, vključijo, druge pa se izločijo. Po tem navodilu bi morali še nekatere izločiti. Treba si je priklicati v spomin diskusijo o ustanavljanju gospodarskih zavodov s samostojnim financiranjem in videti, ali bi to morala biti podjetja, ali je bolj prav, da so ustanove z ozirom na značaj njihovega dela. Po tem bi se verjetno lažje odločili glede ostalih 7 ustanov, ki so iz končnega predloga izpadle po pojasnilu Sveta za zakonodajo. Oni so celo rekli, da se je v časopisih in Uradnem listu vrnilo preširoko tolmačenje ter svetujejo naj bi ljudski odbor to sam korigiral.

PREDSEDNIK JAKA AVŠIČ

Predlog naj bi se osvojil tak, kakršen je. Če dobimo pozneje kake podrobne pozitivne instrukcije, ga lahko dopolnimo. Kdo je za to, da ostane predlog, kakršen je in da se ga osvoji ter da v odobritev Prezidiju tako kakor je bil prečitano? Za Mestno klavnico je treba preveriti, ali je vključena, in če ni, da se vnese naknadno v predlog.

Predlog je bil izglasovan z dvema glasovoma proti.

4. Sklicanje zborov volilcev.

Sklep o sklicanju zborov volivcev obrazloži in prečita tajnik MLO Pogačar Niko:

V zvezi z novim zakonom o volitvah odbornikov ljudskih odborov se je spremenil tudi način kandidiranja odbornikov v mestni zbor. To kandidiranje se mora izvesti na zborih volivcev, ki se skličejo po vo-

lilnih enotah. Volilne enote so bile določene na prejšnji seji Mestnega ljudskega odbora in jih je 70. V obeh občinah je tudi treba sklicati glede kandidiranja občinskih odbornikov zbere po občinskih volilnih enotah. Tozadevni sklep morata sprejeti pristojna občinska ljudska odbora. Po zakonu mora biti vlaganje kandidatur z ozirom na to, da so volitve razpisane za 7. december, zaključeno do 15. novembra. Zato preostaja samo še dobrih 14 dni, zaradi česar bi bilo treba sprejeti sklep o sklicanju zbora volivcev. Čeprav je predsednik mestnega oziroma občinskega ljudskega odbora pooblaščen, da skliče zbere volivcev, lahko o tem razpravlja tudi skupščina in zato predlagam sklep, ki naj bi se glasil:

»Na temelju 31. člena Zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov (Ur. list LRS šte. 19/52) in v zvezi s sklepom IX. seje Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane z dne 29. X. 1952. predsednik MLO sklicuje

zbere volivcev,

ki se morajo v območju glavnega mesta Ljubljane izvesti v času od 30. oktobra do vključno 14. novembra 1952 v okviru posameznih volilnih enot, določenih za volitve odbornikov v mestni zbor MLO.

Predlagan je naslednji dnevni red:

1. Poročilo o volitvah odbornikov v mestni zbor in zbor proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane.
2. Volitev kandidacijske komisije.
3. Predlaganje kandidatov.
4. Obravnavanje predloga kandidatne liste in glasovanje o tem predlogu.
5. Slučajnosti.«

Pojasnil bi še to, da je v zakonu o mestnih ljudskih odborih določeno, da zbere volivcev, ki jih skliče predsednik MLO, otvori predsednik ljudskega odbora ali pa odbornik, ki ga predsednik za to pooblasti. S tem v zvezi bi lahko sprejeli sklep, da prevzame to obveznost eden od odbornikov, ki je bil pri prejšnjih volitvah izvoljen v okviru sedanje volilne enote. 14. november je zadnji dan, ko se še lahko vrše zbori volilcev.

PREDSEDNIK JAKA AVŠIČ

Zbori volivcev morajo biti sklicani na osnovi zakona in se morajo vršiti do 14. novembra. Dnevni red na zborih volivcev naj bo tak, kakor je v sklepu predvideno. Mislim, da je predlog jasen in gre samo za to, ali se z njim strinjate ali ne.

Soglasno sprejeto!

5. Obvestilo o poteku dosedanjih zborov volilcev.

PREDSEDNIK JAKA AVŠIČ

Doslej bi morale biti 45 zborov volivcev, bilo pa jih je okrog 30. Dobili smo zapisnike samo 8 zborov volivcev in bi prosil tovariše odbornike, da nam pošljejo ostale zapisnike, ker nimamo materiala, na osnovi katerega bi lahko dali analizo dosedanjih zborov volivcev. Dal bom samo nekaj podatkov iz teh zapisnikov. Vidi se, da so zbori volivcev precej dobro obiskani, da je precejšnje zanimanje zanje. Odborniki, ki so dajali svoja poročila, so se v glavnem držali tega, kar je bilo na naših zasedanjih obravnavano. V diskusiji je bilo dano več predlogov glede upravljanja in urejevanja posameznih problemov. Predlogi so poglavitno komunalnega značaja, deloma tudi gospodarskega. Te predloge bi bilo treba pregledati in jih dati posameznim svetom v izvedbo. V kolikor jih je mogoče izvesti, naj bi bili izvedeni, sicer pa je treba volivcem objasniti, zakaj jih ni mogoče upoštevati. Dobili smo zapiske zbora volivcev na Vodovodni cesti v osnovni šoli, zbora volivcev terena Stara Ljubljana na Starem trgu, zbora volivcev na Kodeljevem, zbora volivcev v Hrenovi ulici, na Resljevem terenu, na terenu Rožna dolina, v Zg. Šiški in na terenu Gunclje.

Na zboru volivcev na Vodovodni cesti sta bila poročevalca Resnik Julči in Gorjanc Joško, ki sta obdelala vsak svoj program. Sprejeti so bili naslednji predlogi:

1. Mestnemu ljudskemu odboru se da priznanje za komunalno dejavnost.
2. Uvede naj se kontrola nad pijančevanjem.
3. Oblastne organe naj se obvešča o prireditvah s plesom.
4. Z uvedbo samoprispevka naj se pomaga stanovanjskemu fondu.
5. MLO naj pritiska na ustanove in podjetja, da bodo gradila stanovanja za delavce in uslužbenke, namesto da dele nesorazmerno velike dobičke.
6. Predlaga se znižanje cen na trolejbusu in tramvaju.

Dalje so predlagali, da se za terene Bežigrad, Stadion in Slovan osnuje posebna komisija, ki naj obravnava posebne skupne probleme tega predela. V diskusiji je bilo postavljeno tudi vprašanje, zakaj vdove izpod 45 let dobivajo pokojnino. To vprašanje je bilo pojasnjeno.

Na zboru volivcev v Zg. Šiški so volivci zahtevali, da se na cesti Pod hribom vrši obojestranski promet, posebno za kolesarjenje. Dalje so volivci poudarili, da se posveča premalo pažnje vzdrževanju stanovanjskega fonda, tako državnega kot privatnega. Predlagano je bilo, naj se regulirajo cene stanovanjem ali pa materialu, ki je potreben za vzdrževanje. Kakor vam je znano, bodo najemnine zvišane za 100%.

Na ta način bomo dobili fond za vzdrževanje in za nove gradnje. Potem je bilo postavljeno vprašanje, kdaj se bodo zasule jame pod novimi bloki v Šiški. Teren je pripravljen dati prostovoljno delovno silo, zahtevajo pa orodje. Odsek za komunalo naj bi to vprašanje rešil. Dalje so bili kritizirani odborniki, da ne opravljajo svojih nalog, da ne poskušajo dovolj energično uresničiti predlogov volivcev in da bo nekaterim treba v bodoče odvzeti mandat. Ljudje so tudi protestirali proti kopanju ilovice poleg ceste v Zg. Šiški. Dalje je bilo postavljeno vprašanje trotoarja na Celovski cesti, ki bi ga bilo treba podaljšati do Šolske ceste. Ravno tako so zahtevali dodelitev novih zemljišč za gradnjo malih hiš. Na tem zboru volivcev so imeli precej predlogov in zahtev in je bila diskusija zelo živahna.

Na zboru volivcev v Rožni dolini so postavili vprašanje nasipanja cest, ureditve Tržaške ceste, ureditve ceste v Rožno dolino, ureditve tamkajšnje zdravstvene ambulante, ker morajo ljudje na cesti čakati na zdravniško pomoč. Dalje želijo, da bi se čakalnica postaje TV 15 na pionirski progi uredila za sestanke. Sproženih je bilo tudi nekaj stanovanjskih vprašanj, kot n. pr. vprašanje stanovanja bolnika z odprto tuberkulozo.

Zbor volivcev na Resljevi cesti. Volivci so vprašali, zakaj v Plinarni niso dobili niti 100% plač, dočim so v Kartonažni tovarni dobili precejšnje razlike. Dalje je bila kritika v tem smislu, da bi morali urbanistično politiko voditi bolj previdno, da bi bilo treba vsestransko prediskutirati stvari in dobiti vse potrebne argumentacije, predvsem v zvezi z rušenjem. Zbori volivcev oziroma Mestni ljudski odbor naj bi diskutiral o teh stvareh. Predlogi, dani na zborih volivcev, naj bi se prenašali na našo skupščino, oziroma z naše skupščine naj bi se gotove stvari dajale na diskusijo zboru volivcev in potem naj bi šle MLO sklepali. Glede Vošnjakove ulice je bilo rečeno, da ni bilo potrebno tam ničesar podirati, dokler ni bil prehod čez železnico odprt. Izražena je bila želja, da bi se vprašanja regulacije Ljubljane na široko diskutirala.

Na zboru volivcev v Hrenovi ulici so predvsem govorili o razsvetljavi. Rečeno je bilo, da ponekod vlada popolna tema. Tudi tu so predlagali zvišanje najemnin, da se bo lahko vzdrževal stanovanjski fond. Rečeno je bilo tudi, da bodo s podražitvijo stanovanj prizadeti šibkejši sloji, ki se bodo morali stiskati v še manjših stanovanjih, drugi, ki imajo večje denarne možnosti, pa bodo ostali prav tako na široko kot dosedaj. Rečeno je bilo, da pionirska železnica ni rentabilna. Kritizirano je bilo to, da se na merodajnih mestih o sklepih in predlogih zborov volivcev ni vodilo računa, oziroma da se ni kazalo razumevanja za te predloge. Precej je bila grajana mladina, češ da se slabo obnaša in pijančuje. Iz tega so poskusili napraviti predlog, naj bi se uvedla strožja

kontrola nad mladino tudi od strani staršev ter da naj bi se kontrolirali tudi javni lokali, zlasti gostilne. Zaradi popivanja v nekaterih gostilnah so moteni okolišni prebivalci in zato naj bi se neka gostilna ukinila in napravil stanovanjski prostor. Dalje so kritizirali prodajo sadja, češ da se prodaja sadje slabše kvalitete kakor v centru in celo tako sadje, ki je primerno samo za industrijsko predelavo. Predlagano je bilo, naj bi se prostor pred Direkcijo pošte opremil z mednarodnimi prometnimi znaki, ker se vozila ne morejo orientirati. Kljub več urgencam ni bila odstranjena baraka kuriva na tem predelu. Predlagano je bilo, naj se prepove vožnja z avtomobili iz Žabjaka v Zvonarsko ulico, ker se zasipa kanal in je cesta zalita z vodo in neprehodna. Kritizirano je bilo, da se v gostilnah prodaja toliko vina. Tam so bili tudi mnjenja, naj bi se na javnih delih zaposlilo tiste ljudi, ki prejemajo brezposelno podporo. V zvezi s poročilom tovarišice Lapajne Oblak Sonje je bilo predlagano, naj bi MLO apeliral na podjetja, da prispevajo za gradnjo stanovanj, posebno tista podjetja, ki so izplačevala velike viške. Nezadovoljni so tudi zaradi tega, ker stresajo kurivo na cesto in so ceste za pešce neprehodne.

Zbor volivcev na Kodeljevem: Tam želijo, da se ceste zapro za kamionski promet. Tam so samo tri široke ceste, ki se posipajo. V Zadružni ulici vdira v kletna stanovanja voda, ker niso očiščeni odtočni kanali. Volivci prosijo, da bi se posipale ceste posebno ob Ljubljani. Govorili so tudi o razsvetljavi ulic. Ljudje so proti postavljanju vrtiljaka in streljšča, ker to kali nočni mir in varno vpliva na mladino. Soglasno so izrazili priznanje Mestnemu ljudskemu odboru za skrb za lepši izgled Ljubljane.

Na zboru volivcev na Starem trgu so volivci pripravljene pomagati s prostovoljnim delom pri ureditvi ulice na Grad. To ulico pa ne bi smeli tlakovati s kockami, ker pozimi preveč drsi. Ublažil naj bi se ovinek pod Trančo. Delo bi izvršili sami, potrebujejo samo orodje in material. Predlog tovariša Boleta je, da bi o predlogih terenov razpravljala mestna skupščina. Postavili so vprašanje popravljanja streh in iztočnih žlebov, ki povzročajo škodo na poslopih. Nekateri so predlagali, naj bi bile s popravili hiš zvezane davčne olajšave. Rečeno je bilo tudi, da je premalo javnih kopališč in prenočišč. Tovarišica Kvedrova je pojasnila, da so za dograditev hotela Štrukelj potrebna velika finančna sredstva in da bo v kratkem odprta restavracija, v novem letu pa hotel za 50 oseb.

Teren Gunclje: Na zboru volivcev tega terena se je videlo delo občine Šentvid. Tam je bilo poudarjeno, da kljub temu, da občinski ljudski odbor nima nikakih finančnih sredstev za gospodarski razvoj, se je vendar pristopilo k reševanju gospodarskih vprašanj. Rešeno je bilo

vprašanje prostorov za glasbeno šolo, otroško igrišče, vprašanje prostora, v katerega se bo vselila podružnica Narodne banke. S tem, da bodo dobili tu podružnico Narodne banke, bo olajšano poslovanje gospodarskim podjetjem. Izvoljeni so bili Svet za socialno skrbstvo, zdravstvo in prosveto, ter Svet za gospodarsko in komunalno dejavnost. Postavljeni sta bili komisiji za stanovanjska vprašanja in za davke. Občinski odbor je tudi sprejel sklep, da se 8. januar proglasi kot praznik občine Šentvid. Predlagali so, naj bi se popravili gasilski rezervoarji, ki so v tako slabem stanju, da v njih ni več vode, ali pa da bi se zgradili novi. Želeli so naj se najemnine stanovanj zvišajo. Iznešenih je bilo tudi nekaj osebnih stanovanjskih zadev. Cene gradbenega materiala naj bi se znižale, ker sedaj ni mogoče dobiti materiala za dograditev hiš. Dali so tudi iniciativo, naj bi se zgradilo fizikulturno igrišče v Šentvidu. Pravijo, da je bil že pripravljen prostor in material, pa da je vse zaspalo. Zahtevajo ureditev hudournika pri Guncljah.

Take so v glavnem zahteve. Kjer zbori volivcev še niso bili, jih je treba čim prej sklicati.

KIMOVEC FRANC - ŽIGA

Iz teh drobnih problemov, o katerih nas je informiral tovariš predsednik, se mi zdi, da izhaja potreba, da vsaj na drugih zborih volivcev damo volivcem principielne perspektivne informacije in da razlagamo naše gospodarske probleme. Cela vrsta drobnih vprašanj je. Na mojem terenu so postavljali vprašanje davkov in draginje. Če hočeš razložiti problem davkov ali draginjo, moraš razviti cel referat. Zato se je pojavila želja, da bi imeli morda v klubu ljudskih odbornikov konferenco ali sestanek, kjer bi s širše perspektive obdelali tudi naše mestne probleme in da bi tako oboroženi šli na teren. Zdi se mi, da bi imeli v tej volivni kampanji od tega volivci korist. Poleg tega se mi zdi, da je po terenih vrsta drobnih vprašanj zaradi tega, ker naš aparat ne funkcionira tako, kot bi bilo treba. So nekatere drobne stvari za katere ne bi bilo treba, da bi se ljudski odbor z njimi pečal. Majhne težave bi moral urejevati aparat ali pa poedina podjetja preko svojih poslovalnic. Mislim, da bi bilo treba nekje te drobne stvari sumirati in jih posredovati tistim podjetjem, ki za posamezne panoge odgovarjajo in tam urejevati stvari. Druga vrsta vprašanj pa so komunalna in stanovanjska vprašanja in zadrege, ki jih imajo ljudje v zvezi s tem. Imam občutek, da se je s tem, da je sestavljena stanovanjska komisija izvoljenih odbornikov, zaupanje volivcev v pravičnejše reševanje teh problemov dvignilo. Zaenkrat sicer še nimamo konkretnih rezultatov, mislim pa, da je treba ljudem pokazati perspektivo in jim pojasniti, da stanovanjske komisije ne morejo rešiti stanovanjskih problemov, ampak da gre za ekonomično

izkoriščanje obstoječega stanovanjskega fonda, na drugi strani pa za nove gradnje in izpopolnjevanje stanovanjskega fonda. Sicer pa situacija na terenu vendarle ni slaba. Ne bi rekel, da so ljudje apatični. Imam vtis, da si upajo ljudje na zborih volivcev mnogo bolj govoriti in tudi mnogo bolj odkrito. Če nekdo nastopi, ki ima negativne namene, imajo ljudje zdrav občutek za demokratične odnose in razpravljanje o problemih in ni treba da takoj ljudski odbornik reagira na nake stvari, ampak so volivci že sami toliko zreli, da razumejo težave, ki jih moramo preživljati in ki jih bomo morali še preživljati. Če bi dajali ljudem realnejšo perspektivo, bi še dvignili stopnjo zavesti, zato bi stavil predlog, da bi za bodoče zборе volivcev še to stvar obdelali.

ZOR JOŽE

Prosil bi, da bi Svet za gradnjo in stanovanjske zadeve mestnega odbora odgovoril na zadeve, ki so bile poslane s prejšnjega zbora volivcev. Na sedanjem zboru volivcev so me vprašali, kaj je s komunalnimi deli na našem terenu. Nisem mogel odgovoriti, ker o tem nisem vedel. Predsednik fronte je povedal, da je bila poslana vloga na Svet za komunalo, da pa ni bilo nobenega odgovora. Prosil bi, da bi v bodoče Svet za komunalo vsaj odgovarjal na vloge, da bi nam bilo lažje tolmačiti te zadeve na zboru volivcev.

KRESE LEOPOLD

Zbori volivcev so pokazali, da je premajhen kontakt med odborniki in volivci in da odborniki prihajajo med volivce samo, kadar so zbori volivcev. Ni naša naloga tukaj, da odgovarjamo na vseh tisoč drobnih problemov, ki se postavljajo na zborih volivcev, ampak bi jih bilo treba čim več rešiti na samih zborih volivcev. To slabost imajo tudi zadnji zbori volivcev. Imajo pa tudi dobre strani. Na zborih volivcev je treba ljudem odgovarjati na njihova drobna vprašanja, ker s tem pridobiš med ljudmi zaupanje. Ljudje postavljajo tiste probleme, ki jih dnevno žulijo, in zato je razumljivo, da ni bilo širšega razpravljanja o kulturnih ali prosvetnih vprašanjih. To je posledica tega, da nismo dali široke perspektive. Kakor je postavil tovariš Žiga, moramo dati ljudem v bodoče širšo perspektivo in potem bodo ljudje bolj razumeli naše ukrepe in težnje. Do sedaj smo bili dostikrat premalo pripravljeni in smo čestokrat tudi nepravilno tolmačili stvari. V zvezi s podiranjem zgradb se dostikrat govori, kot da je glavni motiv vsega dela v Ljubljani olepševanje, da se rušijo stavbe zato, da bi Ljubljana imela lepši izgled, namesto, da bi se to pojasnjevalo s tem, da se rešujejo problemi kulture, zdravstveni in higienski problemi. Čestokrat se tudi odborniki niso dovolj zanimali, preden so šli na zборе volivcev, za problematiko. Niso si

pripravili predlogov. Na Resljevi cesti so ljudje rekli, zakaj se dovaža zemlja ob Ljubljano, češ da so druge stvari važnejše, kakor da se dela to zaradi lepšega izgleda mesta. V resnici dovažamo ta material iz predora pod Gradom in se to zasipavanje vrši istočasno. Niti teh drobnih vprašanj nismo znali pojasniti. Nekateri ljudski odborniki so postopali tako, kot da je še vedno po starem, ko je bil ljudski odbor izvršilni odbor in so se zliili z maso in kritizirali stvari, o katerih sami odločajo, namesto da bi bili tolmači linije in vseh ukrepov z ljubljanske perspektive. Kar se pa tiče kontakta z ljudmi, mislim, da bi si moral vsak od nas vzeti za nalogo, da se stvari na tistem terenu rešijo in da jih ne bi tukaj reševali. Od našega aparata in od naše uprave je treba zahtevati odgovora. To bi bila bolj konkretna pomoč in bi ljudje začutili povezanost z odborniki. Ta način bi bil boljši, kakor če pride od poslanca ali od ljudske skupščine pismeni odgovor. Na večini zborov volivcev na periferiji je bilo govora o razsvetljavi. V zvezi s tem bi povedal, da se razsvetljava z vsem svojim aparatom angažira na periferiji in bo v obstoječih možnostih kar največ naredila. Podvzeta je tudi akcija za posipanje in ureditev ljubljanskih cest, zlasti perifernih. Nekatera podjetja so obljubila, da bodo dala kamione in delovno silo, da se bo v 14 dneh ta problem rešil. Dal bi še informacije v zvezi s podražitvijo stanovanj. Uredba o podražitvi stanovanj bo uveljavljena s 1. novembrom. Zaenkrat je predvidena 100%-na podražitev na tako stanje, kakršno je. V Ljubljani smo zadolžili Upravo zgradb, da napravi revizijo o višini najemnin. Najemnine bo treba vskladiti, da bodo odgovarjale komfortnosti, prostornosti in udobnosti poedinega stanovanja. Predvideno je, da bodo korekture izvršene do 1. januarja in potem bo ta stvar urejena, ker samo s 100%-nim povišanjem bi v nekaterih primerih ničesar ne dosegli. Naloga Uprave zgradb je, da s tem pohiti in da zlasti pereča vprašanja reši pred 1. januarjem. So primeri, ko je v sredi mesta komfortno trisobno stanovanje, za katero plačujejo 400 dinarjev. Predlagal bi decentralizacijo stanovanjske uprave. Taka uprava, kot jo imamo sedaj, ne odgovarja več in tudi ne more odgovarjati. V Šentvidu se pritožujejo, da ni nikogar tja. Sedanja uprava je preobširna. V bodoče bomo v upravo pritegnili več ljudi, več skrbnikov za vzdrževanje stanovanjskega fonda. Za šišenski blok bi bila n. pr. ena uprava, drugje pa bi bile po teritorialni strnjenoosti. Del najemnin bi se odvajal v fond za plačevanje stanovanjskega prostora, en del pa bi šel za vzdrževanje obstoječega fonda. Kar se tiče priprav za nove zборе volivcev se strinjam s tem, da naj se pripravijo razne analize. Sklicali bomo posebne sestance in probleme osvetlili s širšega, perspektivnega stališča, da bomo lahko volivcem dali politično in gospodarsko perspektivo dela v bodoče in obenem mobilizirali ljudi za izvedbo naše linije.

MAČEK POLDE

V naši občini so bili trije zbori volivcev. Zapisnikov pa ne bomo pošiljali, ker te sklepe obravnava občinski odbor in tudi ljudje sami bodo te stvari urejali. Širših del nismo mogli obljubljati. Če je potrebno, bomo poslali izvleček sklepov, ne pa podrobnih zapiskov.

AVŠIČ JAKA

Lahko nam pošljete poročilo, kako mislite organizirati občino, kakšen bo odnos med glavnim mestom in občino.

KRESE LEOPOLD

Vaši zbori volivcev so interesantni, ker so bolj konkretni in mobilizacijsko rešujejo probleme in to bi služilo kot vzpodbuden primer.

AVŠIČ JAKA

Prej sem navajal te zahteve, ki so prišle do izraza na zboriščih volivcev, sem pa poudaril, da so odborniki na široko pojasnjevali situacijo, saj so bili referati dolgi tudi tri četrt ure. Na reševanje drobnih problemov le ne smemo pozabiti, ker se pereči problemi splošnosti sestavljajo iz teh drobnih stvari. V tem je velika važnost reševanja podrobnosti. V glavnem je treba ljudi na zboriščih volivcev mobilizirati in jim pojasnjevati našo splošno linijo, ker vsak ljudski odbornik je pravzaprav po eni strani prenašalec državne misli in političnih problemov na svoje volivce, tako na skupnih sestankih kakor tudi z osebnim kontaktom. Široka zavvednost volivcev in njihovo stalno upoznavanje z mestnimi problemi močno olajšuje složno reševanje problemov.

KRIVIC VLADIMIR

Kritika in predlogi, ki so bili iznešeni na zboriščih volivcev, so za nas zelo važni, ne samo zato, da vemo, kakšne so želje ljudi in s čim se volivci ne strinjajo, ampak predvsem zato, da lahko stvari pravilno pojasnimo, da lahko o teh stvareh v časopisih pravilno pišemo, da vidimo, katere stvari ljudem niso jasne in katere je treba pojasnjevati. Iz tega, kar nam je prečital tovariš predsednik, se vidi, da se gotovi problemi pojavljajo istočasno po raznih terenih in te probleme torej čuti večina prebivalcev Ljubljane. To se pravi, da bi morali tem problemom posvečati več pažnje v naši politiki in objasnjevanju. Drugo vprašanje, o katerem bi povedal par besed, je to, o čemer je govoril tovariš Krese, to je, da ne znamo na zboriščih volivcev, v časopisju in na frontnih sestankih pravilno pojasnjevati naše takozvane podiralne politike. Celo »Borba« je objavila članek, ki je pisan tako, da morajo čitatelji v drugih republikah dobiti vtis, kot da v Ljubljani ogromno delamo, da imamo na

pretek denarja in da delamo vse od začetka do kraja, pločnike, ulice itd. Ta članek je napisan tako, da bo povzročil pri ljudeh v drugih republikah samo revolt in se bodo vpraševali, odkod imamo toliko denarja. V tem članku pa ni niti z besedico pojasnjeno, da smo uredili pravzaprav take stvari, mimo katerih ni bilo več mogoče iti. Če bi bilo napisano, da smo imeli sredi mesta 6 metrov široko cesto, bi bilo vsakomur jasno, da jo je bilo treba razširiti, tako pa stvari čisto drugače izpadejo. Napisano je bilo tudi, da mislimo zgraditi 11 šol. Res pa je, da nam toliko šol manjka. Potrebno je, da v našem časopisju o teh stvareh več pišemo in več diskutiramo, da se bo vzbudil interes za ta vprašanja, da bodo vsi razumeli, da, kar delamo, je nujno potrebno in da ne delamo ničesar zaradi luksusa in zaradi olepšavanja. Ljudje so mislili, da smo fasadirali hiše zato, da bi bile lepše, ne pa zato, da bi jih ohranili. Če ne bomo takih stvari pojasnjevali, bodo nastala nepravilna mnenja v naši javnosti. Iz raznih krajev Slovenije smo slišali pripombe. Ljudje mislijo, da imamo preveč denarja. Zato je treba take stvari razložiti tako, kot so.

6. Sprejem nekaterih odločb.

Poročevalec komisije za pravne predpise in organizacijo tovarišica Jančar Marija obrazloži naslednje predloge:

a) Na podlagi 65. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. l. LRS šte. 19/52) in 1., 4. in 5. člena Splošnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih (Ur. l. FLRJ šte. 62-437/1950) ter 42. člena Zakona o obrtništvu (Ur. l. LRS šte. 20-102/50) izdaja Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na svoji IX. redni seji na predlog Sveta za gospodarstvo MLO

o d l o č b o

o spremembi firme, vrste in predmeta poslovanja državnega gospodarskega podjetja »ROG«, Ljubljana, podjetja za trgovino in predelovanje mesa in mesnih izdelkov, Tomšičeva ul. 3.

1.

Podjetje posluje pod firmo »Mesoizdelki«, Ljubljana, ter postane državni obrtni obrat.

2.

Predmet poslovanja je obrtno izdelovanje mesnih izdelkov, predelava in sušenje mesa in vsa v to stroko spadajoča dela ter prodaja teh izdelkov.

b) Na podlagi 29., 65. in 117. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. l. LRS šte. 19-90/52), 42. člena Zakona o obrtništvu (Ur. l. LRS šte. 20-102/1950) ter 4. in 5. člena Splošnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih (Ur. l. FLRJ šte. 62-437/1946) izdaja Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljana na svoji IX. redni seji dne 29. oktobra 1952 po odločbi Vlade LRS šte. II-550/1 z dne 10. julija 1952 in na predlog Sveta za gospodarstvo MLO Ljubljana.

o d l o č b o

o ustanovitvi drž. obrtnega obrata »Zmaga - čevljarstvo«, Ljubljana.

1.

Ustanovi se državni obrtni obrat za izdelovanje in popravljanje vseh vrst čevljev.

Obrat bo posloval pod firmo »Zmaga - čevljarstvo« Ljubljana.

Sedež obrata je Ljubljana, Igriška ulica 3.

2.

Na novo podjetje se od podjetja »Napred«, Ljubljana, ki je v gospodarski upravi Ministrstva za notranje zadeve LRS, brez povračila protivrednosti prenese pravica gospodarjenja z vsemi osnovnimi sredstvi doslej njegovega čevljarkega obrata v vrednosti 307.833 din.

Osnovna sredstva so popisana v seznamu, ki tvori sestavni del te odločbe.

3.

S 1. oktobrom 1952 t. j. z dnem pričetka poslovanja novega podjetja, se prevzamejo v ustanovljeno podjetje vsi kadri obrata čevljarke delavnice, ki je bila v sklopu podjetja »Napred«, Ljubljana.

4.

Predmet poslovanja obrtnega obrata bodo vsa v obrt čevljarstva spadajoča dela.

Po odredbi Izvršilnega odbora MLO je 1. januarja 1950 prešlo v likvidacijo mestno podjetje »Pecivo«, Ljubljana, ki je bilo ustanovljeno s sklepom MLO 13. septembra 1946. Prehod v likvidacijo je bil potreben, ker so se tedaj na novo organizirala štiri nova rajonska pekarska podjetja. Pri tem pa je bilo opuščeno in pozabljeno izdati formalno odločbo o prenehanju drž. gospodarskega podjetja »Pecivo«, Ljubljana. Tako izkazuje še danes register drž. gospodarskih podjetij, kot javna knjiga, podjetje »Pecivo« kot da bi še redno poslovalo. Da spravimo v sklad dejansko stanje z registrom drž. gospodarskih podjetij, je potrebno izdati odločbo o prenehanju podjetja »Pecivo«:

c) Na podlagi 22. člena Splošnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih (Ur. l. FLRJ šte. 62-437/1946), 65. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. l. LRS šte. 19-90/1952) in 24. člena Uredbe o postopku pri likvidaciji gospodarskih podjetij (Ur. l. FLRJ šte. 57-545/51) izdaja Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na svoji IX. redni seji dne 29. oktobra 1952

o d l o č b o

o prenehanju državnega gospodarskega podjetja »Pecivo«, Ljubljana.

1.

Državno gospodarsko podjetje »Pecivo«, Ljubljana, Poljanska cesta 11, ustanovljeno z odločbo Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljana šte. UMP 713/1946 z dne 13. septembra 1946, preneha z veljavnostjo od 1. januarja 1950 obstojati.

2.

Osnovna sredstva, ki so bila v posameznih obratih ukinjenega podjetja, so bila razdeljena po navodilih Izvršilnega odbora MLO na novo formiranim rajonskim pekarskim podjetjem.

Ko je Mestni ljudski odbor dne 6. decembra 1948 ustanovil Mestno podjetje »Rafinerija dragih kovin« Ljubljana, so bila novemu podjetju določena osnovna sredstva v vrednosti 1.550.000 din, obratna pa v višini 1.100.000 din. Ker pa zlato in srebro, ki omogočata čiščenje dragih kovin, ne moreta biti obratno sredstvo, saj morata biti kot osnova delu tega podjetja stalno na razpolago, je treba naknadno popraviti odločbo o ustanovitvi tega podjetja in vrednost zlata in srebra, zapopadeno v obratnih sredstvih, prenesti na osnovna sredstva. Vsled tega bo imelo podjetje osnovna sredstva v vrednosti 2.550.000 din, obratnih sredstev pa le za znesek 100.000 din.

S popravo odločbe o ustanovitvi podjetja »Rafinerija dragih kovin« bo obrat lahko tudi pri banki pravilno uredil svoje finančno poslovanje ter dosegel vrnitev preveč odstopljenih obratnih sredstev zveznemu proračunu in z ozirom na to tudi novo določitev kreditnih sredstev:

č) Na podlagi 65. in 118. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. l. LRS šte. 19-90/1952) ter 5. člena Splošnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih (Ur. l. FLRJ šte. 62-437/1946) izdaja Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na svoji redni seji dne 29. oktobra 1952 na predlog Sveta za gospodarstvo MLO

o d l o č b o

o delni spremembi odločbe o ustanovitvi Mestnega podjetja »Rafinerija dragih kovin«, Ljubljana.

1.

Ker zaloga dragih kovin v podjetju »Rafinerija dragih kovin« nima svojstva obratnih sredstev, temveč so to stalna sredstva, ki le omogočajo čiščenje dragih kovin, kot edinega predmeta poslovanja tega podjetja, se odpravi besedilo 2. točke odločbe MLO glavnega mesta Ljubljane Tajn. št. 3941/1948 z dne 6. decembra 1948, ki se je glasilo:

»Osnovna in obratna sredstva se sestojе iz imovine nacionaliziranega podjetja Rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska c. 6, in sicer:

a) osnovna sredstva v vrednosti 1,550.000 din; ta sredstva so zgradbe, zemljišča in inventar;

b) obratna sredstva v vrednosti 1,100.000 din obstoje še iz surovin, pomožnega materiala in denarnih sredstev.«

2.

Namesto odpravljenega besedila pa se z veljavnostjo od ustanovitve podjetja dalje glasi 2. točka iste odločbe:

»Osnovna in obratna sredstva se sestojе iz imovine nacionaliziranega podjetja Rafinerije dragih kovin, Ljubljana, Ilirska ulica 6 in sicer:

a) osnovna sredstva, obstoječa iz zemljišč, zgradb, inventarja in stalne zaloge dragih kovin, v vrednosti 2,550.000 din;

b) obratna sredstva, obstoječa iz surovin, pomožnega materiala in denarnega premoženja, v vrednosti 100.000 din.«

Mestno podjetje »Rafinerija dragih kovin«, Ljubljana, je dolžno spremembo razvrstitve osnovnih in obratnih sredstev prijaviti v registracijo, pooblaščno pa izposlovati v zvezi s tem potrebne finančno-ekonomske popravke v bančnem poslovanju.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora da prve štiri predloge na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

Jančar Marija prečita nato še predlog o nekaterih razlastitvah:

1. Odredi se v korist države in za potrebe Mestnega gradbenega podjetja »Megrad« v Ljubljani popolna razlastitev sledečih nepremičnin:

a) pod vlož. št. 218 k. o. Sv. Petra predmestje I. del vpisanega dela parcele št. 281 — njive v izmeri okoli 6000 m², ki je last Štrukelj Karla iz Sneberja 4;

b) pod vlož. št. 219 k. o. Sv. Petra predmestje I. del vpisane parcele št. 282 — njive v izmeri 7263 m², ki je last pokojnega Abulnar Gašperja iz Ljubljane, Bezenškova ulica 6.

Mestna razlastitvena komisija za glavno mesto Ljubljana naj izvede razlastitveni postopek po predlogu Mestnega gradbenega podjetja »Me-

grad« in izda odločbi o razlastitvi po 29. členu temeljnega zakona o razlastitvi.

Obrazložitev

Mestno gradbeno podjetje »Megrad« v Ljubljani potrebuje za razlastitev odrejene nepremičnine za zgraditev skladišč gradbenega materiala, avtomehanične delavnice in garaž s potrebnimi pisarniškimi in stranskimi prostori.

Razlastitev teh nepremičnin torej zahteva splošni interes, da se izvedejo koristna dela za družbeno-ekonomsko in kulturno povzdigo ter razvoj ljudstva, vsled česar je utemeljena po točki g) 1. člena temeljnega zakona o razlastitvi.

2. v korist države in za potrebe državnega gospodarskega podjetja »Mestne opekarne« v Ljubljani se odreja popolna razlastitev sledečih nepremičnin:

1. pod vl. št. 95 k. o. Zg. Šiška vpisane parcele št. 982 — gozda v izmeri 3972 m², ki je last Černe Josipa, kmeta iz Ljubljane, Vodnikova cesta št. 133,

2. pod vl. št. 687 k. o. Zg. Šiška vpisane parcele št. 1112 — travnika v izmeri 4642 m², ki je last Ahlina Franca, vpokojenca iz Most št. 8 pri Komendi,

3. pod vl. št. 693 k. o. Zg. Šiška vpisanih parcel št. 1113 — močvirja v izmeri 1221 m² in št. 1114 — travnika v izmeri 14.434 m², ki so last Štrukelj Franca, kmetovalca iz Ljubljane, Podutiška cesta št. 39.

Mestna razlastitvena komisija v Ljubljani naj izvede razlastitveni postopek po predlogu državnega gospodarskega podjetja »Mestne opekarne« v Ljubljani.

Utemeljitev

Državno gospodarsko podjetje »Mestne opekarne« v Ljubljani potrebuje za razlastitev odrejene nepremičnine kot surovinsko bazo za izkop gline, vsled česar je razlastitev utemeljena po točki 1) 1. člena Temelnjega zakona o razlastitvi.

3. I. Dodatno k tukajšnji odločbi o razlastitvi z dne 13. IV. 1950 Tajn. št. 471-50, potrjeni z odločbo vlade Ljudske republike Slovenije z dne 25. V. 1950 št. S - Zak. 217, se v korist države in za potrebe Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane odreja popolna razlastitev nepremičnin v k. o. Dravlje, in sicer:

1. Pod vložno številko 62 vpisani južni del parcele št. 27 — njiva v izmeri 146 m², ki je last Zorec Ivane roj. Novak, Ljubljana, Vodnikova cesta št. 299.

2. Pod vložkom šte. 85 vpisane parcele šte. 49 — travnik v izmeri 134 m², ki je last Jenko Pavle, Dravljje, Za krajem št. 6 in Jenko Franceta, Vodnikova cesta št. 259, Ljubljana, za vsakega do 1/2.

3. Pod vložkom šte. 462 vpisana parcela šte. 50 — travnik v izmeri 297 m², ki je last Babnik Jožeta iz Dravelj šte. 33.

4. Pod vložkom šte. 81 vpisani del parcele šte. 67 — travnik v izmeri 157 m², ki je last Peterca Franceta, Draveljska ul. 37, Ljubljana.

5. Pod vložkom šte. 738 vpisana parcela šte. 34/18 — njiva v izmeri 579 m², ki je last Oven Ane, Ljubljana, Vodnikova c. št. 250 do 1/2 ter nedl. Šimnovec Jožeta in ndl. Šimnovec Ane, oba iz Ljubljane, Draveljska cesta št. 10, za vsakega do 1/4.

6. Pod vlož. šte. 931 vpisane parcele šte. 37/1 — njiva v izmeri 500 m², ki je last Oven Ivane, vdove Štrukelj roj. Knific iz Ljubljane, Vodnikova cesta št. 250.

7. Pod vlož. šte. 312 vpisane cele parcele šte. 61 — vrt v izmeri 457 m², ki je last Debeljak Marije roj. Muhar, preje poročene Goljar, Draveljska cesta št. 39, Ljubljana.

8. Pod vlož. šte. 907 vpisane parcele šte. 60 — vrt v izmeri 173 m², ki je last Kušar Antona, Dravljje šte. 288, Ljubljana.

II. Umakne pa se akt o razlastitvi zemljišč izrečen in potrjen z odločbama, navedenima pod I. glede naslednjih nepremičnin:

1. Pod vl. šte. 550 vpisane parcele šte. 28/1-njiva, ki je last Kunovar Roka, Dravljje šte. 42 Ljubljana.

2. Pod vlož. šte. 362 vpisanega dela parcele šte. 39/1-vrt, ki je last Oven Antona. Vodnikova c. št. 280 v Ljubljani.

3. Pod vlož. šte. 89 vpisanega dela parcele šte. 41 — vrt in gospodarsko poslopje, ki je last Florjančič Izidorja, Dravljje, Vodnikova cesta št. 265.

Mestna razlastitvena komisija za glavno mesto Ljubljana naj izvede glede zemljišč pod I. razlastitveni postopek po predlogu Sveta za komunalne in gradbene zadeve pri MLO v Ljubljani.

OBRAZLOŽITEV:

Z odločbama, navedenima v dispozitivu te odločbe pod I. je bila odrejena razlastitev zemljišč v k. o. Dravljje za potrebe grednje stanovanjskega naselja. Z ozirom na ugotovitve ponovne izmeritve zemljišč in poročila o strokovnih ugotovitvah pri izdelavi delilnega načrta za stanovanjsko naselje v Dravljah, pa so za izgradnjo tega naselja potrebna še pod I. navedenega zemljišča, ki jih je bilo tedaj razlastiti v smislu navedenih določil temeljnega zakona o razlastitvi.

Ker pa del že razlaščenih zemljišč za gradnje stanovanjskega naselja v Dravljah ne pridev poštev, je bilo glede zemljišč pod II. umakniti akt o razlastitvi.

4. V korist države in za potrebe Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane se odreja popolna razlastitev pod vl. št. 478 k. o. Kapucinsko predmestje vpisane nepremičnine in sicer parcele št. 126 — vrta v izmeri 1272 m², ki je last Širca roj. Legat Rozalije iz Ljubljane, Gospodarska cesta št. 16.

Mestna razlastitvena komisija v Ljubljani naj izvede razlastitveni postopek po predlogu Sveta za komunalne in gradbene zadeve pri MLO v Ljubljani.

UTEMELJITEV:

Pri porušenju obcestnih zgradb in ograje ob Vošnjakovi cesti se je pokazalo, da je v zvezi z regulacijo Prešernove, Gospodarske in Vošnjakove ceste v Ljubljani nujno potrebno razlastiti tudi zgoraj označeno zemljišče, ker so tak predlog stavili tudi volivci na zboru volivcev, ki se je vršil v mesecu juliju 1952.

Predmetno zemljišče bo preurejeno v moderen park in otroško igrišče in bo tako služilo otrokom za igranje, okoliškim prebivalcem za oddih, mestu pa za lepši izgled.

S tem pa bo opravljeno koristno delo za družbeno-ekonomsko povzdigo ter razvoj ljudstva, vsled česar je razlastitev predmetne nepremičnine utemeljena po točki j) 1. člena Temeljnega zakona o razlastitvi.

ZUPANČIČ STANE

V zvezi s predlogom o razlastitvi parcele, ki naj se razlasti zaradi kopanja gline, bi postavil vprašanje, ali je dobro, da se dopušča v območju Ljubljane tako kopanje, ker vemo, da nastanejo tako močvirja in mlakuže, ki so leglo komarjev, žab itd. Hotel bi vedeti, kje ta parcela leži.

JANČAR MARIJA

V Zg. Šiški.

ZUPET AVGUST

Zbor volivcev v Zg. Šiški se ravno zaradi tega pritožuje. To je nemogoča stvar in treba je preprečiti, da se na obeh straneh Večne poti koplje glina. Prvič zaradi tega, ker je to zaščiten sektor gozda, drugič pa tudi zato, ker je z vodo napolnjena jama leglo komarjev. Volivci zahtevajo, da se nekaj pokrene.

KRESE LEOPOLD

Drugega ni mogoče pokreniti ničesar, kot da se ukine opekarna in premesti drugam, ali pa da se tam naprej koplje.

MOJŠKERC JANEZ

Pravilno je, da se tam glina izkorišča. To je zaščiten pas in se tam ne bo zidalo. Jame se lahko zasuje z drugim materialom. Na področju Ljubljane je ogromno gradbenega materiala, ki ga podjetja nimajo kam voziti in je zato potrebno, da so v bližini take jame, ki se s tem materialom zasipajo.

ZUPANČIČ STANE

Na zborih volivcev so o tem razpravljali. Za izgled okolice Ljubljane je to zelo kvarno. Večna pot je lep predel za sprehode in ne vem, koliko se splača razlaščati zato, da bo opekarna delala morda še dve leti. Na zborih volivcev bo bile v tem pogledu masovne kritike in ne vem, če bi bilo dobro to razlaščati brez utemeljitve, ki bi jo odborniki iznesli.

SUHADOLC ANTON

Potreba po dobri opekarni obstoja v Ljubljani. Če bi to opekarno ukiniteli, bi se pojavilo vprašanje kdo bo napravil toliko opeke, da se bo lahko stanovanjski fond širil. Edina rešitev je ta, ki jo je predlagal tovariš Mojškerc, da se jame zasipajo z gradbenim materialom, ker podjetja imajo res precej materiala, ki ga ne vedo kam odvažati. Poudaril pa bi, da ne bi silili v predele gozda. Opekarnne kopljejo nesistematično in tako so ogromne površine odkrite, namesto da bi sistematično kopali. Svet za komunalne zadeve bi moral voditi evidenco nad opekarnami, kako kopljejo.

ING. STARE OSTOJ

Predlagal bi, da se na Gospodarskem svetu MLO ugotovi, ali je opekarna potrebna ali ne, in v kakšnem stanju je in šele potem bi sklepali, ali je pametno razlaščati. Trenutno je opeke dovolj in ni težava zanje.

GRADIČ MIHA

Poznam obe opekarni. Zlasti za bivšo Sitarjevo opekarno vem, da ima problem z materialom, ker je prišla precej do ceste. Že takrat ko je II. rajon obnovil opekarno je bilo ugotovljeno, da je na desni strani ogromno materiala za več let. Strinjal bi se s predlogom tovariša Zupančiča, da naj se stvar še enkrat pregleda. Morda bi se izkoriščal material na drugi strani. Dalje je potrebno izkopani prostor zasipati, ker so res tam ogromne mlake, ki delajo slab izgled tega terena.

RAKAR IVA

Sanitarna inšpekcija naj se pritegne k proučitvi tega vprašanja. Na zdravstvenem odboru je bilo rečeno, da so te mlake leglo komarjev, ki zanašajo nalezljive bolezni. Treba je zagotoviti, da se bodo jame sproti

zasipale. Smatram, da je treba stvar najprej proučiti in potem sprejeti sklep.

JELENC ALEŠ

Tu ne gre za razlastitev nove, nenačete parcele. Ob nacionalizaciji so bile te parcele načete z izkopavanjem gline in sedaj je treba to pravno urediti. Ob nacionalizaciji se je mislilo, da je tisto zemljišče nacionalizirano, da je to Sitarjeva lastnina, v resnici pa je imel Sitar z lastnikom samo pogodbo, da sme izkoriščati na tistem zemljišču material. Mislim, da je treba predlog o razlastitvi sprejeti, ker je to zadevo treba pravno urediti. Ta opekarna itak nima daljše življenske dobe pred seboj in je vsa orientacija sedaj usmerjena na Opekarno Draga, ki ima pred seboj daljšo življenjsko dobo.

RAKAR IVA

Na ta način smo postavljeni pred izvršeno dejstvo in moramo sprejeti samo formalni sklep.

KRESE LEOPOLD

Podjetje, ki je bilo nacionalizirano, je plačalo najemnino za izkoriščanje materiala. Gre za to, da to razlastimo, da ne bo treba najemnine plačevati. To je treba pravno rešiti. Ne gre za to, da smo postavljeni pred dejstvo, ampak tako situacijo smo prevzeli. Druga pa je stvar, če opekarna nima perspektive in da se ne koplje več naprej. To je treba pregledati.

JELENC ALEŠ

V tej jami je bila že izvršena kanalizacija. Na drugi strani, kjer je stara opuščena jama, pa še ni bila izvršena, predvideno pa je, da bo tudi tisti del kanaliziran.

KRESE LEOPOLD

Opuščena jama je primeren prostor za večji živalski vrt. Iz jam bi bilo mogoče narediti jezerce in tako bi bil istočasno prostor gospodarsko in turistično izrabljen. To se sicer še proučuje. V današnji situaciji, ko nam opeke primanjkuje pa ne gre opekarno opuščati. Zaradi sanitarnega vprašanja ne moremo tega napraviti.

GRADIČ MIHA

Brezdvoma je potrebno zemljišče razlastiti. V kolikor bi opekarna naprej delala bi bilo treba preje pregleda, kje naj se koplje. Mislim, da bi bilo škoda opekarno v bližini Ljubljane ukiniti. Treba je samo gledati, da se odprtine zasipa in da se kanalizacijo uredi.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora Jaka Avšič da nato predlog o razlastitvi na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

7. Personalna vprašanja.

Predlog nekaterih imenovanj v vodstvu državnih obrtnih podjetij poda v imenu Komisije za izvolitve in imenovanja tovariš Zupet Avgust:

1. Za upravnika podjetja Krojaštvo, Igriška ulica, se imenuje Kuhar Janez.
2. Za upravnika podjetja drž. Čevljarški obrat, Igriška ul., se imenuje Trdan Leopold.
3. Za upravnika podjetja Krojaštvo, Vodovodna c., se imenuje Pleško Edvard.
4. Za upravnika podjetja Naša čevljarna, Komenskega ul., se imenuje Kragelj Franc.
5. Za upravnika podjetja Čevljarna, Lepi pot, se imenuje Hrovat Anton.
6. Za upravnika podjetja Kino foto-delavnice se imenuje Kranjc Jakob.

ING. LAPAJNE OBLAK SONJA

Ali se upravni odbori teh podjetij strinjajo z imenovanji? Ali poznajo ljudi?

AVŠIČ JAKA

To so majhna podjetja, kjer celoten kolektiv sestavlja delavski svet. Ti ljudje so ta podjetja že vodili in jih sedaj samo formalno imenujemo za upravnike. O imenovanjih je bila v podjetjih široka diskusija.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora, da predloge na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

8. Sprejem odloka o obveznem cepljenju psov proti pasji steklini.

Odlok prečita Jančar Marija:

»Na podlagi 9. in 30. člena o zatiranju in preprečevanju živalskih kužnih bolezni (Ur. list FLRJ šte. 48/1948) ter odredbe o obveznem zaščitnem cepljenju psov proti steklini (Ur. list LRS šte. 13/1949) izdaja Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na svoji IX. seji dne 29. oktobra 1952.

o d l o k

o obveznem cepljenju psov proti pasji steklini.

1. člen

V času od 1. novembra do 15. januarja 1953. se izvede na območju glavnega mesta Ljubljane obvezno zaščitno cepljenje vseh psov proti pasji steklini.

Temu cepljenju so obvezno podvrženi psi, ki bodo v tem času stari nad šest mesecev.

2. člen

Psi, ki jih lastniki ne bodo pripeljali k cepljenju, bodo prisilno odvzeti in pokončani.

3. člen

Izvršitev tega odloka se nalaga Oddelku za gospodarstvo — odseku za kmetijstvo in gozdarstvo pri Mestnem ljudskem odboru glavnega mesta Ljubljane.

4. člen

Ta odlok začne veljati, ko se objavi v »Uradnem listu LRS«.

BREZAR STANA

Zgodilo se bo, da lastniki psov ne bodo pripeljali k cepljenju. Treba bi bilo predvideti sankcije proti takim lastnikom, da se uvede disciplina.

AVŠIČ JAKA

Predvidena je sankcija in sicer ta, da bodo psi prisilno odvzeti in pokončani.

GORJANC JOŠKO

Stavku... »da se pes odvzame in pokonča« je treba dodati samo še »na stroške lastnika psa«, pa je sankcija tukaj.

Predsednik Avšič Jaka.

Dodalo naj bi se torej še »na stroške lastnika psa«.

Predsednik da nato odlok na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

Predsednik Mestnega ljudskega odbora ugotovi, da je dnevni red izčrpan in zaključi IX. sejo MLO ob 19. uri.

Vodja zapisnika:

Pogačar Niko l. r.

Predsednik:

Avšič Jaka l. r.

Overovatelj zapisnika:

Gorjanc Joško l. r.

Vrhunc Viljem l. r.

POPRAVEK

V zapisku VIII. redne seje Mestnega ljudskega odbora se je pomotoma izpustilo na strani 72. v 9. točki dnevnega reda sledeče:

Predlog se glasi:

1. V Komisiji za prošnje in pritožbe se razrešita Boh Jože, ker je v preizkovalnem zaporu, in Bajuk Stanka, ki je bila pred kratkim izvoljena za predsednika Komisije MLO za socialno pomoč, razen tega pa je še močno zaposlena v svojem poklicu.

Namesto njih naj se izvoli v to komisijo ljudski odbornik Novak Franjo.

2. V Komisiji MLO za stanovanjske zadeve se zamenjata člana JURCA Branka zaradi preobremenjenosti z drugimi nalogami, in RUDOLF Anica zaradi bolezni, na njih mesto pa izvoli ljudski odbornik BRICELJ Franc.

3. V Komisiji za pravne predpise in organizacijo naj člana ŠEFICA Ludvika ter ing. Lapajne-Oblak Sonjo, ki sta že v več drugih komisijah, zamenjata ljudska odbornika BRECELJ Tone ter ing. STEGU Milan.

4. V Komisiji za ocenitev zapuščinskega premoženja naj se razreši kot član BOŽIČ Lado, ker je zaradi premostitve v Tolmin odložil odborški mandat, na njegovo mesto pa izvoli ljudski odbornik GRUDEN Andrej.

5. V Davčni komisiji za oceno čistega dohodka obrtnikom in svobodnim poklicem naj se razreši dosedanji predsednik ŠEGA Bojan, ker ni več član MLO; na njegovo mesto naj se izvoli ljudski odbornik ŠTER Milan, tovariš ŠEGA pa naj ostane član komisije.

6. Kot član Davčne komisije za oceno čistega dohodka kmetijskih gospodarstev naj se razreši GRADIČ Miha, ker je član več drugih komisij Mestnega ljudskega odbora.

7. V *Mestni razlastitveni komisiji* naj se razreši član ŠEFIC Ludvik, ker dela že v več drugih komisijah, na njegovo mesto pa izvoli ljudski odbornik KREAČIČ Ivan.

8. V *Svetu za gospodarstvo* naj se namesto ŽNIDARŠIČ Vinka, ki je bil službeno premeščen v Koper, izvoli za člana dr. Božo LINHART, sekretar Narodne banke, centrale za LR Slovenijo.

9. V *Svetu za prosveto in kulturo* naj se zamenjata člana VOJSKA Danilo, ki zaradi bolezni ne more stalno delati v svetu, in BOŽIČ Slavica, ki je službeno premeščena izven Ljubljane; za člana Sveta naj se izvoli direktor gimnazije STANTE Jurij.

10. V *Svetu za notranje zadeve* naj se razreši dosedanji član SIMONIČ Vinka, ker se je preselila v Maribor, namesto nje pa izvoli ČAMERNIK Franc, upravitelj osnovne šole na Viču.

Razen tega bi bilo potrebno izvoliti naslednje nove komisije:

KOMISIJA ZA PROUČITEV PROBLEMОВ OBRTNE DEJAVNOSTI

predsednik: KRISTAN Ivan

člani: KOPRIVEC Stane, KREGAR Stane, ZOR Jože — odbornika
MLO MAJCEN Franc, POČIVAŠEK Jože, ŠEGA Bojan.

KOMISIJA ZA PROBLEME KMETIJSTVA IN ZADRUŽNIŠTVA

predsednik: MAČEK Polde

člani: PANGERŠIČ Franc, SITAR Franc, VRHOVEC Stane.

KOMISIJA ZA URBANIZEM IN PROMET

predsednik: Ing. LAPAJNE-OBLAK Sonja

člani: DROBEŽ Franc, VRHUNC Viljem, dr. ZIDARIČ Boris.

KOMISIJA ZA PROUČITEV PROBLEMОВ ZAPOSLOVANJA DELOVNE SILE

predsednik: BORŠTNIK Franc

člani: GOSTIŠA Mihaela, VONTA Jože — odbornika MLO JERIHA Pavel, PUHAR Dominik.

*KOMISIJA ZA PROUČITEV HIGIENSKO-ZDRAVSTVENIH
PROBLEMŮ*

predsednik: ŽAGAR-TOMIŠEVIČ Fani

člani: ing. LETONJA Emilija, PERNUŠ Anka, SUHADOLC Anton.

KOMISIJA ZA PROBLEME LJUDSKE OBLASTI

predsednik: ŠTULAR Lojze

člani: GRADIČ Miha, dr. OMLADIČ Franjo, RAKAR Iva, ŠINDIČ
Zlato.

Tovariš Očepek Lojze predlaga kot dopolnitev Sveta za zdravstvo in socialno politiko MLO, da se izvoli za namestnika predsednika sveta RESNIK Julijana.